บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านแบบกว้างขวาง เพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษ และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับความสามารถทางการอ่านและการเขียน
   - 1.1 จุดมุ่งหมายของการอ่านและการเขียน
   - 1.2 ระดับการอ่าน
   - 1.3 ความหมายของความเข้าใจในการอ่านและระดับความเข้าใจในการอ่าน
2. เอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง
   - 2.1 ชื่อและความหมายของการอ่านแบบกว้างขวาง
   - 2.2 ความแตกต่างระหว่างการอ่านแบบกว้างขวางและการอ่านแบบเร่งรัด
   - 2.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านแบบกว้างขวาง
   - 2.4 ลักษณะของกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง
   - 2.5 ประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวาง
   - 2.6 การอ่านและการอ่านแบบกว้างขวางที่ส่งผลต่อการเขียน
3. เอกสารเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่าน
   - 3.1 ความหมายและความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน
   - 3.2 การสร้างนิสัยรักการอ่าน
   - 3.3 กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

1. เอกสารเกี่ยวกับความสามารถทางการอ่านและการเขียน

1.1 จุดมุ่งหมายของการอ่านและการเขียน

ในการอ่านสิ่งพิมพ์แต่ละครั้งผู้อ่านอาจมีจุดมุ่งหมายในการอ่านเหมือนหรือแตกต่างกัน เช่น การอ่านหนังสือประเภทนิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ถูกจัดว่าเป็นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน (Reading for Pleasure) ซึ่งเป็นการอ่านเพื่อความรื่นรมย์ และผ่อนคลายความเครียด เป็นกิจกรรมที่มิใช่ภาระงาน (Blanton, Wood & Moorman, 1991, p. 35) นักวิชาการทางการอ่านหลายท่านระบุจุดมุ่งหมายของการอ่านแตกต่างกันไป อาทิ Wallace (1992, pp. 6-7) กล่าวถึงการอ่านเพื่อความอยู่รอด (Reading for Survival) เช่น การอ่านป้ายสัญลักษณ์ โฆษณา ประกาศ คำแนะนำต่าง ๆ และยังกล่าวถึงการอ่านเพื่อการเรียนรู้ (Reading for Learning) เช่น การอ่านตำราเรียน หนังสือพิมพ์ บทความ ส่วน Davies (1995, pp. 133-134) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านหลายประการแล้วให้คำอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้ 1) การอ่านเพื่อความประทับใจโดยทั่วไป (For a General Impression) คือ การอ่านเพื่อให้ได้มุมมองของผู้เขียน เพื่อให้ได้ความประทับใจภาพรวมของเนื้อเรื่อง และเพื่อตัดสินใจว่าจะอ่านเรื่องนั้นหรือไม่ 2) การอ่านเพื่อจัดการกับการอ่านและการศึกษา (For Organizing Reading and Study) คือ การอ่านเพื่อระบุสาระสำคัญของข้อความที่อ่าน เพื่อตอบคำถามที่เฉพาะเจาะจง และเพื่อตัดสินใจว่าควรเริ่มศึกษาข้อความตอนใด 3) การอ่านเพื่อการเรียนรู้เนื้อหาหรือวิธีการ (For Learning Content or Procedures) คือ การอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจแนวคิดใหม่ เพื่อศึกษาความจริงบางอย่างจากข้อความที่อ่าน และเพื่อทำตามคำแนะนำ 4) การอ่านเพื่อการเรียนภาษา (For Language Learning) คือ การอ่านเพื่อแปลข้อความ เพื่อเรียนรู้ศัพท์ใหม่ เพื่อกำหนดโครงสร้างทางภาษาที่เป็นประโยชน์ เพื่อใช้ข้อความเป็นต้นแบบในงานเขียน และเพื่อฝึกการอ่านออกเสียง ในขณะที่กัลยา ยวนมาลัย (2539, หน้า 12; กานต์มณี ศักดิ์เจริญ, 2529, หน้า 333; พินิตนันท์ บุญพามี, 2542, หน้า 11-12) กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านเพิ่มเติม ดังนี้ 1) การอ่านเพื่อความคิดหมายถึง การอ่านเพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิด จากการที่ได้อ่านความคิดเห็นของคนหลาย ๆ คนที่กล่าวถึงเรื่องเดียวกัน แต่มีประสบการณ์ต่างกัน จะสร้างแนวคิดให้แก่ผู้อ่านได้กว้างขวางและถูกต้อง ตัวอย่างสิ่งพิมพ์ที่แสดงทรรศนะ เช่น บทความ บทวิจารณ์ งานวิจัยต่าง ๆ การอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจแนวคิดที่สำคัญ การจัดลำดับขั้นแนวความคิดของผู้เขียน พร้อมทั้งพิจารณาหาเหตุผลและแรงจูงใจในการเขียนเรื่องนั้นขึ้นมา 2) การอ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ หมายถึง การอ่านที่ช่วยชดเชยความต้องการที่ยังขาดอยู่ เช่น ความต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการเป็นที่ยอมรับเข้ากลุ่มเพื่อน เมื่อความต้องการเหล่านี้ยังไม่บรรลุผล การ

อ่านจึงมีส่วนชดเชยความต้องการ โดยผู้อ่านใช้หนังสือในการแก้ปัญหาของตนเพื่อขยายขอบเขตของความสนใจในสิ่งใหม่ ๆ หรือเพื่อสร้างสภาพอารมณ์ที่ต้องการ เช่น เมื่อเกิดความรู้สึกเหนื่อยไม่สบาย ผู้อ่านก็มักจะไปหาหนังสือเรื่องเบา ๆ เรื่องที่เคยรู้จักหรือเคยอ่านอย่างสนุกสนานมาอ่าน แต่ในบางครั้งก็อยากจะอ่านเรื่องใหม่ ๆ แนวทางใหม่ ๆ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับวิธีการดำรงชีวิต นอกจากนี้ พินิตนันท์ บุญพามี (2542, หน้า 12; สุขุม เฉลยทรัพย์, 2529, หน้า 16) ยังได้กล่าวเสริมถึงการอ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพว่าเป็นการอ่านเพื่อนำความรู้หรือสาระต่าง ๆ มาปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง เนื่องจากการอ่านช่วยพัฒนาความรู้ สติปัญญา ความคิด และทัศนคติได้ดี โดยเฉพาะการอ่านเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ ผู้รักการอ่านจะเป็นคนทันสมัย มีความรู้กว้างขวาง น่าคบหาสมาคม สามารถเข้าร่วมวงสนทนาได้ทุกชนชั้น เพราะมีข่าวสารแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการอ่านต่าง ๆ ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการเขียนที่ดี การเขียนที่ดีนั้น ควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนเป็นสำคัญ จุดมุ่งหมายของการเขียนก็มีหลากหลายเช่นกัน อาทิ 1) การเขียนเพื่อสร้างจิตนาการ หมายถึง การเขียนเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก จิตนาการ ให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและเห็นภาพตามผู้เขียน เช่น การเขียนเรื่องสั้น นิยาย บทละคร กวีนิพนธ์ 2) การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง หมายถึง การเขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนประสบมาด้วยตนเอง เช่น การเขียนอัตชีวประวัติ การเขียนข่าว และการเขียนสารคดีต่าง ๆ 3) การเขียนเพื่ออธิบาย หมายถึง การเขียนเพื่อบอกวิธีทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การเขียนอธิบายวิธีประดิษฐ์สิ่งของ เครื่องมือต่าง ๆ วิธีใช้ยา การเขียนอธิบายศัพท์ข้อธรรมะต่าง ๆ เป็นต้น 4) การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น หมายถึง การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ในเรื่องการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น 5) การเขียนเพื่อโฆษณา หมายถึง การเขียนเพื่อโน้มน้าว จูงใจ หรือเชิญชวนให้ผู้อ่านสนใจสิ่งที่ผู้เขียนแนะนำ เช่น การเขียนคำโฆษณา คำขวัญ เป็นต้น (อัญชลี ทองเอม, 2540, หน้า 43; สิทธา พินิจภูวดล และคณะ, 2516, หน้า 1-6; บุญยงค์ เกศเทศ, มปป., หน้า 7) 6) คือการเขียนเพื่อวิจารณ์ เช่น การเขียนวิจารณ์หนังสือ บุคคล ศิลปะ และวิจารณ์ภาพยนต์ ฯลฯ (บุญยงค์ เกศเทศ, มปป., หน้า 7)

จากจุดมุ่งหมายของการอ่านและการเขียนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ดังกล่าวตอบสนองซึ่งกันและกันซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 5 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ การอ่านและการเขียนเพื่อความเพลิดเพลินหรือความบันเทิง การอ่านและการเขียนเพื่อความรู้หรือเพื่อการศึกษา การอ่านและการเขียนเพื่อก่อให้เกิดความคิด การอ่านและการเขียนเพื่อการพากษ์วิจารณ์ และการอ่านและการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น เพื่อความมั่นคงในชีวิต เพื่อการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

เพื่อน เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งให้ผู้เรียนอ่านเพื่อความเพลิดเพลินเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน แล้วเขียนเพื่อสรุปสาระสำคัญและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน

1.2. ระดับการอ่าน (Reading Level)

ผู้อ่านแต่ละคนต่างมีระดับการอ่านที่แตกต่างกันไป ระดับการอ่านมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่าน หากผู้ใดอ่านบทอ่านที่อยู่ในระดับภาษาและคำศัพท์ของตนเองหรือบทอ่านที่ง่าย ผู้นั้นก็จะสามารถเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านได้ถูกต้องเกือบทั้งหมด แต่หากอ่านบทอ่านยากเกินกว่าระดับการอ่านของตน ผู้อ่านจะไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านได้ ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านเรียกระดับการอ่านที่ยากเกินไปว่า "ระดับการอ่านที่คับข้องใจ" เรียกระดับการอ่านซึ่งมีความยากพอสมควรว่า "ระดับการอ่านที่ต้องสอน" และเรียกระดับการอ่านที่อ่านได้อย่างสบายหรือง่ายว่า "ระดับการอ่านอิสระ" การอ่านแต่ละระดับมีรายละเอียด (Manzo & Manzo, 1997, pp. 17-19) ดังนี้ คือ

1. ระดับการอ่านอิสระ (Independent Level) เป็นระดับการอ่านที่ง่ายโดยไม่ต้องอาศัยความพยายามในการอ่าน บทอ่านในระดับนี้มีรูปแบบทางภาษาและคำศัพท์ที่ผู้อ่านคุ้นเคยเป็นอย่างดี สามารถอ่านเข้าใจได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น สามารถแปลคำศัพท์ได้ถูกต้องสูงที่สุด 99 % และมีความเข้าใจในการอ่านได้ถูกต้องสูงที่สุด 90 % โดยทั่วไปการอ่านในระดับนี้จะทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกสนานและผ่อนคลาย เช่น การอ่านนวนิยาย หรือข่าว เป็นต้น

2. ระดับการอ่านที่ต้องสอน (Instrucitonal Level) เป็นระดับการอ่านที่ผู้อ่านไม่เข้าใจเนื้อหาบางส่วน เช่น ผู้อ่านไม่เข้าใจข้อความบางประโยค บางอนุเฉท หรือหนังสือบางหน้า ทั้งนี้เป็นเพราะเนื้อหาของบทอ่านยากกว่าระดับการอ่านของผู้อ่าน เพราะประกอบด้วยภาษาหรือคำศัพท์ที่มักไม่ค่อยพบหรือไม่คุ้นเคย หากต้องการอ่านให้เข้าใจจำเป็นต้องอาศัยการแปลความหมายของคำศัพท์ยากบางคำ หรือการเรียนรู้โครงสร้างทางภาษาบางประการเพิ่มเติม ในชั้นเรียนภาษาต่างประเทศผู้เรียนสามารถอ่านบทอ่านในระดับนี้ได้โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้สอน การอ่านในระดับนี้ผู้อ่านสามารถแปลคำศัพท์ได้ถูกต้องสูงที่สุด 95 % และมีความเข้าใจในการอ่านได้ถูกต้องสูงที่สุด 75 % ซึ่งเป็นระดับการอ่านที่ต้องอาศัยการช่วยเหลือจากผู้อื่นสูงมาก

3. ระดับการอ่านที่คับข้องใจ (Frustration Level) เป็นการอ่านในระดับที่ยากมากซึ่งผู้อ่านไม่สามารถอ่านเข้าใจได้เลยหากปราศจากความพยายามเป็นพิเศษ และความช่วยเหลือจาก

ผู้อื่นอย่างเต็มที่ การอ่านในระดับนี้ผู้อ่านสามารถแปลเนื้อความได้ต่ำกว่า 90 % หรือมีความเข้าใจในการอ่านได้ถูกต้องน้อยกว่า 50 % หากนำการอ่านระดับนี้ไปใช้ในชั้นเรียนปกติ ผู้เรียนจะไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านได้ แม้ว่าผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือในการอ่าน เพราะเป็นการอ่านที่ยากเกินกว่าระดับการอ่านของผู้เรียนอย่างมาก

จากการอ่านทั้ง 3 ระดับที่กล่าวมา Manzo และ Manzo ให้ความเห็นว่าในการนำไปใช้จริงในชั้นเรียน ผู้สอนมักจะตีความระดับการอ่านจากหนังสือแบบเรียนอย่างผิด ๆ โดยคิดว่าหนังสือเหล่านั้นจัดอยู่ในระดับการอ่านอิสระของผู้เรียน จึงมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง แต่ในความเป็นจริงเนื้อหาของหนังสือจัดอยู่ในระดับการอ่านที่ต้องสอน ผู้เรียนไม่สามารถอ่านได้ ผู้สอนจึงต้องสอนกลวิธีการอ่านต่าง ๆ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ ในทางปฏิบัติผู้สอนกลับไม่นิยมสอนเทคนิคในการอ่านเพราะมักใช้ตนเองเป็นเครื่องวัด เมื่อเห็นว่าหนังสือแบบเรียนประกอบด้วยบทอ่านและเนื้อหาที่ง่าย เพราะบทอ่านเหล่านั้นอยู่ในระดับการอ่านอิสระของผู้สอน จึงมักจะหาบทอ่านที่ยาก ๆ มาให้อ่าน จนทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายเมื่ออ่านแล้วไม่เข้าใจ ในไม่ช้าผู้เรียนก็จะประสบกับความล้มเหลวในการเรียนภาษา ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการอ่านแบบกว้างขวางที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนอ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน จึงนำบทอ่านที่อยู่ในระดับการอ่านอิสระของผู้เรียนมาให้อ่าน ผู้เรียนจึงอ่านด้วยความสนุกสนาน เมื่ออ่านบทอ่านในระดับการอ่านของตนเอง จะทำให้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน สามารถอ่านได้รวดเร็วและคล่องแคล่วขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้มีความภาคภูมิใจที่สามารถอ่านได้ด้วยตนเองและเพิ่มความมั่นใจในการอ่านครั้งต่อ ๆ ไปยิ่งขึ้น เมื่ออ่านมากขึ้นก็จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงขึ้นตามมา

1.3. ความหมายของความเข้าใจในการอ่านและระดับความเข้าใจในการอ่าน

การอ่านที่มีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบหลายประการ องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความเข้าใจในการอ่าน เมื่อผู้อ่านเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน จะเกิดแนวคิดซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ จากความคิดของ Irwin (1991, p. 9) ความเข้าใจในการอ่าน คือ การนำประสบการณ์เดิมของผู้อ่านและสิ่งที่ผู้เขียนบอกมาสร้างกลุ่มความหมายที่มีประโยชน์ต่อผู้อ่านในขณะที่อ่านบริบทใดบริบทหนึ่ง กระบวนการนี้ยังรวมไปถึงความเข้าใจและการระลึกถึงแนวคิดในประโยคเดี่ยว ๆ การอ้างอิงความสัมพันธ์ระหว่างอนุประโยคกับประโยคหลัก การจัดการความคิดที่อยู่ในรูปของการสรุป รวมทั้งการสรุปอ้างอิงถึงสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึง กระบวนการทั้งหมดนี้จะทำงานร่วมกัน ผู้อ่านสามารถควบคุมและปรับเปลี่ยนได้ตามจุดมุ่งหมายของการอ่าน และ

สถานการณ์ทั้งหมดที่มีความเข้าใจในการอ่านเกิดขึ้น ทั้งนี้ Rubin (1993, pp. 193-194) ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านเพิ่มเติมว่า หมายถึง ความสามารถในการดึงความหมายออกมาจากสิ่งที่อ่าน ซึ่งความสามารถนี้ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่สามารถบอกได้ว่าผู้ใดมีความเข้าใจในการอ่านจากการสังเกตจากพฤติกรรมที่บุคคลผู้นั้นแสดงออกมา ดังนั้น ความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นกระบวนการการใช้สติปัญญาอย่างซับซ้อนผนวกกับความสามารถหลายประการ ซึ่งความสามารถ 2 ประการหลัก ได้แก่ การรู้ความหมายของคำศัพท์ และความเป็นเหตุเป็นผลกันของภาษาพูดหรือวจนภาษา (Verbal Reasoning) หากขาด 2 สิ่งนี้ไปก็จะไม่มีความเข้าใจในการอ่านเกิดขึ้น

จากความหมายของความเข้าใจในการอ่านดังกล่าว สามารถจำแนกระดับความเข้าใจในการอ่านได้หลายระดับ ซึ่งแต่ละระดับอาศัยทักษะและความสามารถทางการอ่านที่แตกต่างกัน ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านหลายคนได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้อย่างหลากหลาย อาทิ Harris & Sipay (1990, pp. 583-586) เห็นว่าความเข้าใจในการอ่านมี 4 ระดับ ได้แก่

1. ความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) คือ ความเข้าใจตามตัวอักษรที่ปรากฏในบทอ่านซึ่งมีความหมายโดยตรง ประกอบด้วยข้อความที่มักปรากฏเป็นประโยคเดี่ยว ๆ

2. ความเข้าใจระดับสรุปอ้างอิง (Inferential Comprehension) คือ ความเข้าใจที่ผู้อ่านจะสรุปอ้างอิง หรือลงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เมื่อใช้ความรู้หรือประสบการณ์ของตนเป็นพื้นฐานในการคิดและการเชื่อมโยงข้อมูล รวมทั้งการจินตนาการที่กว้างไกลออกไปจากข้อความที่ปรากฏ ความเข้าใจในระดับนี้ ได้แก่

2.1 การสรุปอ้างอิงจากการเชื่อมโยงข้อมูล (Bridging Inferences) เป็นการเชื่อมโยงข้อความตั้งแต่ 2 ข้อความขึ้นไป แม้ว่าจะไม่มีการระบุความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนก็ตาม เช่น การแสดงความเป็นเหตุเป็นผลกัน

2.2 การสรุปอ้างอิงจากเนื้อเรื่อง (Contextual or Elaborated Inferences) เป็นการเชื่อมโยงภูมิหลังทางความรู้ที่ผู้อ่านมีในขณะที่อ่านเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องซึ่งเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลที่ผู้เขียนไม่ได้บอก เช่นการที่ผู้อ่านรู้ว่าตัวละครแต่ละตัวรู้สึกอย่างไรในสถานการณ์ต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องแม้ว่าผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้

2.3 การสรุปอ้างอิงจากโครงสร้างของบทอ่าน (Structural Inferencing) เป็นการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ผู้อ่านรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของบทอ่านเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน

3. การอ่านเชิงวิจารณ์ (Critical Reading) คือ ความเข้าใจที่ต้องอาศัยความคิด และวิจารณญาณมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อความที่อ่าน

4. การอ่านเชิงสร้างสรรค์ (Creative Reading) คือ ความเข้าใจที่เกิดจากการที่ผู้อ่านคิดขยายเกินออกไปจากเนื้อหาที่ปรากฏเพื่อให้ได้แนวคิดหรือข้อสรุปใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม

ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน Raygor & Raygor (1985, p. 230) พิจารณาแบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านอย่างกว้าง ๆ เป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ความเข้าใจระดับตัวอักษร (Literal Comprehension) คือ การเข้าใจคำ หรือความคิดของผู้เขียนอย่างง่าย ๆ ไม่มีการสำรวจ ประเมิน หรือนำไปใช้

2. ความเข้าใจระดับตีความ (Interpretative Comprehension) คือ ความเข้าใจในระดับที่ผู้อ่านไม่เพียงแต่รู้สิ่งที่ผู้เขียนกล่าวเท่านั้น แต่ยังสามารถจับความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ สามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงจากการอ่านกับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้อ่านได้ สามารถเข้าใจลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยมองเห็นความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลกันและสามารถตีความข้อความทั่ว ๆ ไปได้

3. ความเข้าใจระดับการนำไปใช้ (Applied Comprehension) คือ ความเข้าใจในระดับที่ผู้อ่านไม่เพียงแต่รับข่าวสารหรือตีความเท่านั้น แต่สามารถประเมินแนวคิดของผู้เขียนได้ ผู้อ่านอาจจะปฏิเสธ ยอมรับ หรือนำความคิดนั้นไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ หรืออาจจะนำแนวคิดของผู้เขียนไปออกแบบและประยุกต์ความคิดไปใช้ในแนวทางใหม่ ๆ ได้

จะเห็นได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านมีหลายระดับ แม้ว่าผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะจัดระดับความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะมีความเห็นค่อนข้างคล้ายคลึงกัน สรุปได้ว่า ระดับความเข้าใจในการอ่าน มี 4 ระดับใหญ่ ๆ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษรหรือความเข้าใจโดยตรง ความเข้าใจระดับสรุปอ้างอิง ความเข้าใจระดับตีความหรือวิเคราะห์วิจารณ์ และความเข้าใจระดับนำไปประยุกต์ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เรียนจะอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในระดับสรุปอ้างอิง เป็นการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยภาพรวมของเนื้อเรื่องหรือการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนด้วยการอ่านอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้อ่านได้รวดเร็วและจับใจความได้ถูกต้อง ผู้เรียนสามารถนำความเข้าใจที่ได้จากการอ่านไปอภิปราย วิเคราะห์วิจารณ์ หรือประยุกต์ใช้ในภายหลังในส่วนของกิจกรรมหลังการอ่าน เช่น การอภิปรายกลุ่ม การเล่าทวนเรื่องด้วยการนำเสนอที่สร้างสรรค์ (Story Retelling through Creative Presentation) การเขียนรายงานหนังสือ (Book Report) หรือการเขียนแสดงความคิดเห็นหลังจากการอ่านหนังสือที่กำหนดให้อ่านนอกชั้นเรียนจบแต่ละเล่ม เป็นต้น

2. เอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง

2.1 ชื่อและความหมายของการอ่านแบบกว้างขวาง

นักการศึกษาและนักวิจัยตั้งชื่อการอ่านแบบกว้างขวาง (Extensive Reading (ER)) ในลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากมีวัตถุประสงค์ กิจกรรม หรือมีการใช้ที่แตกต่างไปจากเดิม อาทิ การอ่านที่เต็มไปด้วยหนังสือ (Book Flood) การอ่านในใจอย่างต่อเนื่องโดยปราศจากการรบกวน (Uninterrupted Sustained Silent Reading (USSR)) การหยุดทุกอย่างแล้วอ่านอย่างเดียว (Drop Everything and Read (DEAR)) การอ่านในใจเพื่อความสนุกสนานโดยไม่มีการรบกวน (Silent Uninterrupted Reading for Fun (SURF)) (Lituanas, Jacobs & Renandya,1999) การอ่านอย่างอิสระด้วยความสมัครใจ (Free Voluntary Reading (FVR)) การอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน (Pleasure Reading) (Mikulecky, 1990 as cited in Bamford & Day, 1997) การอ่านตามระดับภาษา (Graded Reading) (Waring, 1997) เป็นต้น

แม้ว่าจะมีชื่อแตกต่างกัน แต่ลักษณะของการอ่านแบบกว้างขวางแต่ละชื่อยังคงมีความหมายคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือ การอ่านในใจที่มุ่งเน้นความหมายของเนื้อเรื่องเช่นเดียวกับการอ่านในชีวิตประจำวัน โดยไม่ได้เน้นการอ่านเพื่อศึกษาหลักการหรือรูปแบบต่าง ๆ ทางภาษา เช่น กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ฯลฯ อนึ่ง บุคคลที่นำคำว่า "Extensive Reading" หรือ "การอ่านแบบกว้างขวาง" มาใช้เป็นคนแรกคือ Harold Palmer ในนังสือที่ชื่อว่า "The Scientific Study and Teaching of Languages " (Palmer, 1917 as cited in Day & Bamford, 1998, p. 5) Palmer ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาในยุคปัจจุบันให้ความหมายการอ่านดังกล่าวว่า Yu (1993, p. 2) เสริมว่าการอ่านดังกล่าวช่วยพัฒนาทักษะการฟังด้วย ทำให้ผู้เรียนฟังภาษาที่ 2 ได้เข้าใจยิ่งขึ้น อีกทั้งช่วยพัฒนาทักษะทางการสื่อสาร เช่น ทักษะการพูด เนื่องจากได้รับตัวป้อ of Language Teaching and Applied Linguistics บัญญัติความหมายว่า หมายถึง การอ่านที่มุ่งพัฒนานิสัยรักการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางคำศัพท์และโครงสร้างทางภาษา รวมทั้งเพื่อกระตุ้นให้ชอบการอ่าน (Richards, Platt & Platt, 1992, p. 133) ซึ่งปัจจุบันการอ่านแบบกว้างขวางแพร่ขยายไปทั่วโลก ในฐานะที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาแม่ (L1) ภาษาที่ 2 (ESL) หรือภาษาต่างประเทศ (EFL) มีการก่อตั้งมูลนิธิที่มีชื่อว่า The Edinburgh Project on Extensive Reading (EPER) ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัย Edinburgh มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่และสนับสนุนการสอนอ่านแบบกว้างขวาง ที่ได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนการสอนในหลาย ๆ ประเทศในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น มาเลเซีย แทนซาเนีย ฮ่องกง และ ประเทศอื่น ๆ (Davis, 1995, p. 329) ดังนั้น จึงมีผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาชาวต่างประเทศหลายคนให้ความสนใจการอ่านแบบกว้างขวาง จนกระทั่งได้นิยาม

กระทั่งได้นิยามความหมายขึ้นมาใหม่อย่างหลากหลาย อาทิ Lituanas, Jacobs & Renandya (1999; Ellis & McRae, 1991, p. 5; Hubbard et al., 1991, pp. 58-61; Carrell & Carson, 1997, pp. 49-50; Stuart, 1990, p. 3) ให้ความเห็นว่า การอ่านแบบกว้างขวางเป็นการอ่านที่อาศัยอ่านในปริมาณมากเพื่อความรู้หรือความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านอย่างรวดเร็วและได้ใจความ มุ่งให้ความสำคัญกับเนื้อหามากกว่าทักษะทางภาษา จึงอ่านโดยไม่ได้หยุดเพื่อตรวจสอบความหมายของคำศัพท์หรือโครงสร้างทางภาษาที่ไม่รู้จัก การอ่านแบบนี้ผู้เรียนจะนำเอาทักษะต่าง ๆ ทางการอ่านและกลวิธีการอ่านที่ตนได้เรียนรู้อย่างหลากหลายมาใช้ในการอ่านแต่ละครั้ง

ในขณะที่ Brown (2000) กล่าวเพิ่มเติมว่าการอ่านดังกล่าวเป็นการอ่านบทอ่านที่มีลักษณะยาว อ่านในถ้อยความที่หลากหลาย โดยอ่านเพื่อความเข้าใจในภาพรวม ไม่ได้ใส่ใจในรายละเอียด เพื่อมุ่งให้เกิดความมั่นใจความคล่องแคล่วในการอ่าน รวมทั้งเป็นการอ่านเพื่อพัฒนานิสัยในการเป็นผู้อ่านตลอดชีวิต

สำหรับ Bamford & Day (1998, p. 126; Bamford & Welch, 2000; Hill, 1998) ให้คำจำกัดความการอ่านดังกล่าวค่อนข้างละเอียดว่า มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเต็มใจอ่านและสามารถอ่านภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศได้ ผู้เรียนแต่ละคนอ่านหนังสือหรือเอกสารการอ่านเป็นการบ้านเป็นส่วนใหญ่ อ่านในระดับความเร็วและจุดมุ่งหมายในการอ่านของตนเอง ซึ่งมักจะเป็นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อความรู้ หรือความเข้าใจเนื้อเรื่องโดยทั่ว ๆ ไป บทอ่านส่วนใหญ่อยู่ในระดับภาษาของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านเองจากห้องสมุดซึ่งประกอบด้วยหัวข้อและถ้อยความที่หลากหลาย ถ้อยความมีลักษณะเป็นวาทกรรมที่เป็นธรรมชาติ (Natural Discourse) นั่นคือ การเขียนเพื่อสื่อความ ไม่ใช่การเขียนเพื่อเป็นตัวอย่างอธิบายหลักภาษา หลังการอ่านมักจะเป็นการตอบคำถาม 2-3 คำถาม การรายงานปากเปล่าหน้าชั้นเรียน หรือ การเขียนรายงานหนังสือ (Written Book Report) ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านและให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้มากที่สุด การอ่านแบบกว้างขวางอาจหมายรวมถึงการอ่านบทอ่านแบบเดียวกันทั้งชั้น (Class Readers) และผู้สอนอ่านออกเสียงให้ผู้เรียนฟังแล้วให้ผู้เรียนอ่านในใจด้วยตนเองโดยการอ่านบทอ่านที่แตกต่างกัน โดยผู้เรียนแต่ละคนอ่านในระดับภาษาและความเร็วของตนเอง

ส่วน Davis (1995, pp. 329-330; Bell, 2001) ให้ทัศนะว่า การอ่านแบบกว้างขวางเป็นส่วนของการอ่านเสริมนอกชั้นเรียนที่รวมอยู่ในวิชาภาษาอังกฤษ ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นการอ่านให้มากที่สุดในระยะเวลาที่จำกัด เอกสารการอ่านส่วนใหญ่เป็นบทอ่านประเภทบันเทิงคดี ผู้

เรียนสามารถเลือกอ่านได้ตามความพอใจ อ่านในระดับภาษาของตนเอง โดยไม่มีการทดสอบหรือเก็บคะแนนจากการอ่าน ผู้เรียนจึงแข่งขันกับตนเองในการอ่าน

ในลักษะที่แตกต่างออกไป Dubin & Eskey (1986, pp. 121-122) กล่าวว่าการอ่านแบบกว้างขวางเป็นการอ่านที่เป็นแบบฝึกหัดเสริมหลังจากเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนเพื่อเป็นการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ และมุ่งเน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านมากขึ้น เนื่องจากการอ่านมากขึ้นทำให้อ่านเก่งขึ้น และยิ่งอ่านเก่งขึ้นเท่าใดก็ยิ่งสนุกกับการอ่านมากขึ้นเท่านั้น ผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนอ่านอย่างเดียวโดยไม่มีกิจกรรมหลังการอ่าน หรืออ่านแล้วทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมหลังจากที่อ่านเป็นการบ้าน ทั้งนี้ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะเลือกทำกิจกรรมหลังการอ่านชนิดใดหลังการอ่านเสร็จสิ้นลง แล้วผู้สอนให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผู้เรียนเลือกทำ

จากความหมายต่าง ๆ สรุปได้ว่าการอ่านแบบกว้างขวางหมายถึงการอ่านในปริมาณมากทั้งในและนอกชั้นเรียน โดยใช้เวลาในการอ่านนอกชั้นเรียนมากกว่า มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนานิสัยในการอ่านและทักษะการอ่านให้เป็นผู้อ่านที่ดีและอ่านได้เก่ง เป็นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือความรู้ที่เน้นความเข้าใจเนื้อเรื่องโดยรวมเป็นหลัก โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับคำศัพท์หรือกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ หนังสือที่ใช้อ่านอยู่ในระดับภาษาและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนอ่านในอัตราความเร็วของแต่ละคน เป็นการอ่านอย่างอิสระตามความพึงพอใจ โดยไม่มีความกดดันจากการสอบหรือการเก็บคะแนนจากการอ่าน ผู้เรียนอาจจะอ่านบทอ่านเดียวกันทั้งชั้นหรืออ่านบทอ่านที่แตกต่างกัน หลังจากการอ่านอาจจะมีการทำกิจกรรมอื่นใดหรือไม่ก็ได้

2.2 ความแตกต่างระหว่างการอ่านแบบกว้างขวางและการอ่านแบบเร่งรัด

การอ่านแบบกว้างขวาง (Extensive Reading) เป็นการสอนการอ่านที่มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างคล่องแคล่วและมีความมั่นใจในการอ่าน เป็นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรือเพื่อความรู้โดยทั่วไป โดยที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องจดจำเนื้อหาที่อ่านทั้งหมด เพียงแต่เข้าใจและรู้เนื้อหาสาระที่สำคัญอย่างกว้าง ๆ บทอ่านที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นบทอ่านที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเองซึ่งมีระดับภาษาที่ค่อนข้างง่ายเพื่อให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างเพลิดเพลินและราบรื่น อัตราความเร็วในการอ่านจึงเป็นการอ่านอัตราเร็ว ผู้เรียนจะได้อ่านในปริมาณมาก ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนและทบทวนความรู้ทางด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้วซ้ำไปซ้ำมาจนชำนาญ หลังการอ่านอาจมีการตรวจสอบความเข้าใจจากการอ่านแต่มักไม่มีการวัดผลอย่างเป็นทางการ เช่น ไม่มีการทดสอบความรู้ทางภาษา (Waring & Takahashi, 2001)

ลักษณะดังกล่าวข้างต้นทำให้การอ่านแบบกว้างขวางแตกต่างจากการอ่านแบบเร่งรัด (Intensive Reading) การอ่านแบบเร่งรัดเป็นการสอนการอ่านที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ทางภาษาซึ่งไม่ใช่การฝึกการอ่าน เช่น การนำบทอ่านมาให้อ่านเพื่อให้ได้ความรู้ทางด้านคำศัพท์ กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ และโครงสร้างทางภาษา มีการแปลคำศัพท์เพื่อให้สามารถแปลและเข้าใจเรื่องราวอย่างละเอียด โดยใช้บทอ่านที่ผู้สอนเป็นผู้เลือกมาให้ผู้เรียนอ่าน ซึ่งจะอ่านบทอ่านเดียวกันทั้งชั้น บทอ่านดังกล่าวมีลักษณะที่สั้นและมักประกอบด้วยคำศัพท์ไม่เกิน 300 คำ มีระดับภาษาค่อนข้างยากเพราะเต็มไปด้วยคำศัพท์ยากและมักจะไม่พบคำศัพท์เหล่านั้นอีกในบทอ่านต่อ ๆ ไป อัตราความเร็วในการอ่านจึงเป็นการอ่านอย่างช้า ๆ และระมัดระวัง ไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนอ่านในปริมาณมาก ๆ เพียงแต่ให้อ่านหนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่ต้องใช้ทั้งภาคการศึกษาหรือตลอดปี มักจะมีกิจกรรมก่อนและหลังจากการอ่านเสร็จสิ้นลง ผู้เรียนจะทำแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่าน รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ทางด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ (Waring & Takahashi, 2001; Brown, 2000)

สรุปได้ว่า ความแตกต่างระหว่างการอ่านแบบกว้างขวางและการอ่านแบบเร่งรัดอยู่ที่จุดมุ่งหมายของการอ่าน ประเภทของบทอ่าน ปริมาณเนื้อหา ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอ่าน และอัตราความเร็วในการอ่าน

อนึ่ง การอ่านแบบเร่งรัดมีข้อจำกัดบางประการ อย่างเช่น ลักษณะของบทอ่านที่สั้นทำให้อ่านได้ในปริมาณน้อย และความยากของบทอ่านและคำศัพท์ทำให้ไม่สามารถอ่านได้เร็วและคล่องแคล่ว ผู้เรียนมักจะหยุดอ่านเพื่อเปิดดูความหมายของคำศัพท์ยากจากพจนานุกรม หลังจากนั้นเกิดการวิเคราะห์ประโยคทีละประโยค เพราะประโยคเหล่านั้นเต็มไปด้วยโครงสร้างทางภาษาที่ยาก อีกทั้งบทอ่านที่มีผู้สอนเป็นผู้เลือกอาจไม่ได้อยู่ในความสนใจของผู้เรียนทำให้รู้สึกเบื่อ หลังการอ่านมักมีการทดสอบความรู้ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนวิตกกังวลจนเกินไป จนกระทั่งไม่ประทับใจในการอ่าน ยิ่งไปกว่านั้นการอ่านแบบเร่งรัดเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมทุกอย่างจึงขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นหลัก ผู้สอนจะสอนการอ่านด้วยตนเองมากกว่าเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อ่านเอง ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนจึงไม่ได้พัฒนาทักษะการอ่านเท่าที่ควร (Waring & Takahashi, 2001; Ellis & McRae, 1991, p. 17) แม้ว่าการอ่านแบบเร่งรัดจะมีความจำเป็นเพราะเป็นการฝึกกลวิธีการอ่านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน แต่การอ่านแบบนี้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเป็นผู้อ่านที่อ่านได้อย่างคล่องแคล่วได้ เพราะไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำกลวิธีต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ (Yu, 1993, p. 4)

อย่างไรก็ตาม Nuttall (1996, p. 38; Welch 1997) กล่าวว่า การอ่านแบบกว้างขวางและการอ่านแบบเร่งรัดต่างมีความจำเป็นต่อผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่ง Hedge (1987, p. 68) สนับสนุนว่าการอ่านทั้ง 2 แบบต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การอ่านแบบเร่งรัดเป็นการฝึกฝนกลวิธีและทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นที่จะทำให้เป็นผู้อ่านที่ประสบความสำเร็จในการอ่าน ส่วนการอ่านแบบกว้างขวางเปิดโอกาสให้นำกลวิธีและทักษะที่ได้ฝึกฝนเหล่านั้นไปใช้ได้อย่างอิสระไม่ว่าจะเป็นการเรียนในระดับใด ๆ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการอ่านแบบกว้างขวางเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ส่งเสริมความมั่นใจ และพัฒนานิสัยรักการอ่านของผู้เรียน ในทำนองเดียวกัน Waring (1997; Carrell & Carson, 1997) เสริมว่าการอ่านทั้ง 2 ชนิดตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของการอ่านที่แตกต่างกันและเป็นส่วนเติมเต็มซึ่งกันและกัน ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การอ่านทั้ง 2 ชนิดนี้ในปริมาณเท่า ๆ กันและจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ การอ่านแบบเร่งรัดช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนเกี่ยวกับทักษะทางภาษา ส่วนการอ่านแบบกว้างขวางเป็นการฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะในการอ่าน หากปราศจากการสอนอ่านชนิดใดชนิดหนึ่งก็จะทำให้ผู้เรียนไม่มีความสามารถในการอ่านบทอ่านอย่างเพียงพอ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Chiang Mai University

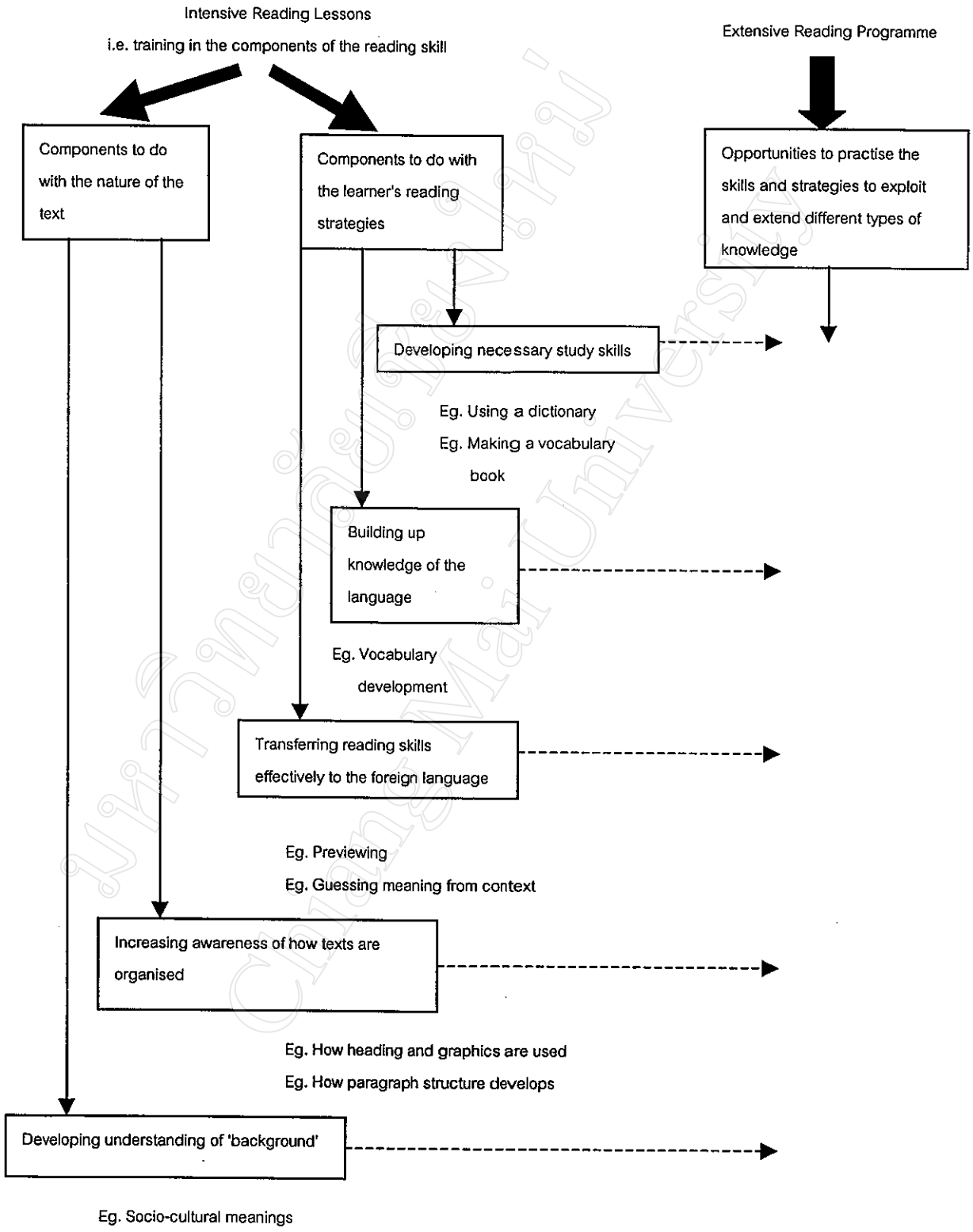

ภาพ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านแบบเร่งรัดและการอ่านแบบกว้างขวาง

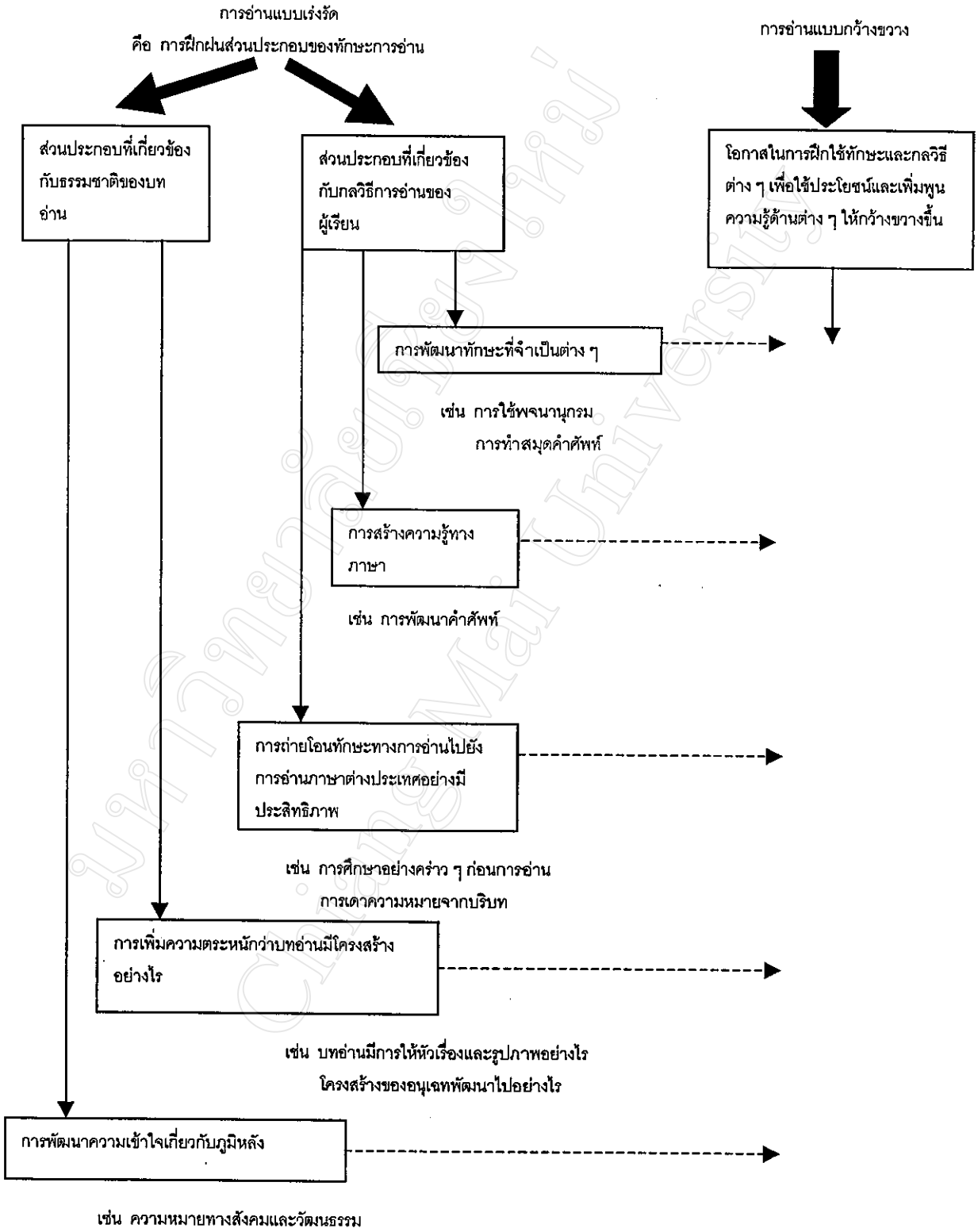

ภาพ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านแบบเร่งรัดและการอ่านแบบกว้างขวาง (แปล)

จากภาพ 1 แสดงถึงองค์ประกอบของการอ่านแบบเร่งรัดและการอ่านแบบกว้างขวาง (Hedge, 1987, p.70) กล่าวคือ การอ่านแบบเร่งรัดเป็นการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของบทอ่าน รวมทั้งการฝึกฝนกลวิธีต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน เช่น การศึกษาอย่างคร่าว ๆ ก่อนการอ่าน การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท การทำสมุดคำศัพท์ การใช้พจนานุกรม ซึ่งทักษะต่าง ๆ เหล่านี้มีความจำเป็นต่อการเตรียมตัวผู้เรียนก่อนการอ่านแบบกว้างขวาง ในการอ่านแบบกว้างขวางผู้เรียนจะนำเอาทักษะต่าง ๆ ที่ได้ฝึกฝนในการอ่านแบบเร่งรัดมาประยุกต์ใช้งานเพื่อฝึกการอ่านและขยายความรู้ในด้านต่าง ๆ จนกระทั่งผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศ จึงกล่าวได้ว่าการอ่านทั้ง 2 แบบต่างมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนภาษาเป็นอย่างยิ่งและจะขาดแบบใดแบบหนึ่งไม่ได้ เพราะจะทำให้การเรียนการสอนไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ในการนี้มีนักวิจัยจำนวนหนึ่งให้ความสนใจเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการอ่านทั้ง 2 แบบว่าการอ่านแบบใดมีผลสัมฤทธิ์มากกว่ากันในการพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียน อาทิ จากการวิจัยของ Bell (2001) ทำการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความเร็วในการอ่านของผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยการอ่านแบบเร่งรัดและการอ่านแบบกว้างขวาง โดยทำการศึกษากับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม 1) กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยการอ่านแบบกว้างขวาง ประกอบด้วยการอ่านในชั้นเรียนด้วยบทอ่านเดียวกันทั้งชั้น (Class Readers) และการอ่านนอกชั้นเรียน (Class Library) ด้วยหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษา (Graded Readers) มีการเขียนรายงานการอ่านหลังจากสิ้นสุดการอ่านในแต่ละสัปดาห์ โดยบันทึกชื่อเรื่องที่อ่านและระยะเวลาในการอ่าน 2) กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการอ่านแบบเร่งรัด ประกอบด้วยการอ่านบทอ่านสั้น ๆ จำนวน 30 บทซึ่งนำมาจากหนังสือ Basic Comprehension Passages ที่แต่งโดย Donn Byrne บทอ่านแต่ละบทประกอบด้วยคำศัพท์ 3000 คำ แล้วทำแบบฝึกหัดเพื่อฝึกฝนความรู้ทางด้านไวยากรณ์ คำศัพท์ และโครงสร้างทางภาษาทั้งในชั้นเรียนและทำเป็นการบ้านจำนวนมากมาย เช่น การตอบคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน การเติมคำลงในช่องว่าง การระบุข้อจริง/เท็จ (True/false Items) แบบฝึกหัดเกี่ยว-กับการสร้างคำศัพท์ (Word Building Exercises) การเขียนโดยการชี้นำ (Guided Composition) ฯลฯ ทำการทดสอบความเร็วในการอ่านด้วยการจับเวลาเป็นจำนวนคำต่อนาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบโคลซ (Modified Cloze) การระบุข้อจริง/เท็จ (True/false) และข้อสอบปรนัย (Multiple Choice) ตามลำดับ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่

ได้รับการสอนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางมีคะแนนความเร็วในการอ่านและความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยการอ่านแบบเร่งรัดอย่างมีนัยสำคัญ

2.3 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการอ่านแบบกว้างขวาง

การอ่านแบบกว้างขวางและการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Extensive Reading and Second Language Acquisition)

การอ่านแบบกว้างขวางมีแนวคิดมาจากสมมติฐานการเรียนรู้ภาษาที่ 1 เท่ากับการเรียนรู้ภาษาที่ 2 (The L1=L2 Hypothesis) (Azabdaftari, 1992, pp.13-15) ซึ่งสมมติฐานนี้ระบุว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาแม่หรือภาษาที่ 1 และกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่ 2 มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก การเรียนรู้ภาษาที่ 2 เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสมอง (Mental Abilities) กับสภาวะแวดล้อมทางภาษา (Linguistic Environment) ซึ่ง Azabdaftari ยืนยันว่าการเรียนภาษาอย่างเป็นทางการไม่ใช่สิ่งจำเป็น เพราะความรู้ทางภาษาเกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติจากการอ่าน โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนภาษาที่ 2 และถ้อยความในหนังสือ การอ่านภาษาที่ 2 ทำให้ได้รับประสบการณ์ทางภาษาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารในชีวิตจริง เมื่อการเรียนรู้ภาษาที่ 1 เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว (Unconscious) การอ่านแบบกว้างขวางก็เกิดขึ้นในทำนองเดียวกัน ในการอ่านแบบกว้างขวาง ผู้เรียนจะเรียนรู้ภาษาด้วยการได้รับตัวป้อนจากการอ่านเอกสารในภาษาที่ 2 เช่นเดียวกับการเรียนรู้ภาษาที่ 1 ของเด็กที่ได้รับตัวป้อนจากการอ่านและการฟังภาษาที่ 1 ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว แต่การอ่านแบบกว้างขวางนั้นเป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ 2 ของผู้ใหญ่ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเรียนรู้ภาษาที่รู้สึกตัวครึ่งหนึ่ง (Subconscious) เพราะผู้เรียนรู้ตัวว่าตนเองกำลังเรียนภาษา แม้ว่าจะมีการเรียนรู้ภาษาอย่างไม่รู้ตัวที่เกิดขึ้นจากการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินด้วยความสนใจและต้องการอ่าน หรือการทำกิจกรรมที่สนุกสนานอื่นใดก็ตาม

ในการอ่านบทอ่านใด ๆ จะเกิดการเรียนรู้ภาษาแล้วเกิดการรับรู้ได้นั้น Krashen (1985, pp. 2-3) ให้รายละเอียดว่าตัวป้อนทางภาษาจะต้องเป็นตัวป้อนที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) การอ่านในระดับภาษาของผู้เรียนหรือสูงกว่าระดับภาษาของผู้เรียนเล็กน้อยถือเป็นการอ่านบทอ่านที่เป็นตัวป้อนทางภาษาที่สามารถเข้าใจได้ (Reading as Comprehensible Input) การอ่านบทอ่านที่มีลักษณะดังกล่าวมีความสำคัญในการเรียนภาษาที่ 2 เพราะนอกจากจะช่วยสร้างความสามารถทางภาษาโดยรวมให้กับผู้อ่านแล้ว ยังช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ด้วย ตัวป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้มักได้มาโดยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งช่วยสร้างความสามารถทางภาษาโดยทั่ว ๆ ไปให้ผู้เรียนสามารถพูดและเขียนได้เป็นอย่างดี (Krashen, 1985, pp. 18-19; Krashen & Terrell, 1983, p. 131) ในการอ่านแบบกว้างขวางนั้น

ผู้เรียนได้รับตัวป้อนทางภาษาที่สามารถเข้าใจได้เนื่องจากบทอ่านที่ใช้ในการอ่านแบบกว้างขวางจะอยู่ในระดับภาษาของผู้เรียน ดังนั้น การเน้นให้ผู้เรียนได้อ่านในปริมาณมาก ๆ ทำให้ผู้เรียนได้รับตัวป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้ในปริมาณมากจนกระทั่งผู้เรียนได้รับรู้และสั่งสมความรู้ทางด้านคำศัพท์และโครงสร้างทางภาษาอย่างเพียงพอที่จะทำให้ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนพัฒนาขึ้นได้

สมมติฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งของ Krashen (1989a, pp. 28-29, 1985, pp. 3-4) คือ สมมติฐานทางด้านจิตใจ (Affective Filter Hypothesis) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการอ่านแบบกว้างขวางเช่นเดียวกัน Krashen กล่าวไว้ว่าตัวป้อนที่เข้าใจได้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนรับรู้ตัวป้อนเหล่านั้น แต่ต้องอาศัยการสนับสนุนจากสมมติฐานทางด้านจิตใจร่วมด้วยจึงจะทำให้ได้รับตัวป้อนเหล่านั้นอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ สมองของผู้เรียนในขณะนั้นจะต้องไม่มีอุปสรรครบกวนต่าง ๆ เช่น ภาวะที่ผู้เรียนมีแรงจูงใจต่ำ การขาดความมั่นใจในตนเอง หรือภาวะที่มีความเครียด เป็นต้น ดังนั้นสมองของผู้เรียนจะต้องอยู่ในภาวะที่ไร้ความกดดันต่าง ๆ จึงทำให้มีศักยภาพในการรับรู้ภาษาได้สูงสุด ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอนของกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางซึ่งประกอบด้วยห้องเรียนที่มีสภาวะแวดล้อมที่มีความเครียดต่ำ (Low-anxiety Environment) เพราะไม่ได้เน้นการทดสอบแต่อย่างใด ทุกสิ่งที่ผู้สอนสอนล้วนแต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกใช้ ไม่มีการบังคับให้ผู้เรียนทำสิ่งที่ฝืนใจ ผู้เรียนสามารถนั่งในท่านั่งที่สบายและผ่อนคลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นการอ่านในใจด้วยตนเอง (Sustained Silent Reading) ผู้เรียนจึงมักไม่รู้สึกว่ากำลังเรียนภาษา รู้แต่เพียงว่าเพลิดเพลินกับการฟังหรืออ่านเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่ตนสนใจ ประการสำคัญผู้เรียนอ่านบทอ่านในระดับภาษาของตนเอง เมื่อสามารถอ่านได้จึงมีความกล้าที่จะอ่านมากขึ้น และตัดสินใจอ่านอย่างไม่ลังเลสงสัยในความสามารถของตนเอง รวมทั้งการที่ผู้สอนคอยกระตุ้น ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอ่านแก่ผู้เรียนแต่ละคนจนส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการอ่านและการเรียน ฉะนั้น สรุปได้ว่ากิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางเอื้อประโยชน์ให้ผู้เรียนได้รับตัวป้อนที่เข้าใจได้อย่างเต็มที่เพราะมีบรรยากาศที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินและประทับใจในการเรียนการอ่าน การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงมีความราบรื่นและคล่องตัว

จากการวิจัยของ Tsang (1996) ซึ่งทำการเปรียบเทียบระหว่างประสิทธิภาพของสมมติฐานตัวป้อนเข้า (Input Hypothesis) และสมมติฐานตัวป้อนย้อนกลับ (Output Hypothesis) ว่าสมมติฐานใดมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการเขียนมากกว่ากัน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่พูดภาษาจีนเป็นภาษาที่ 1 จำนวน 144 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 ห้องเรียน รวมทั้ง

สิ้น 12 ห้องเรียน กลุ่มที่ 1 ได้รับการสอนตามปกติรวมกับการอ่านแบบกว้างขวาง ซึ่งนักเรียนจะเลือกอ่านหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษาตามความสนใจแล้วเขียนทบทวน (Review) สิ่งที่ได้อ่านไปอย่างสั้น ๆ กลุ่มที่ 2 ได้รับการสอนตามปกติรวมกับการฝึกเขียน ซึ่งนักเรียนจะได้ฝึกเขียนและมีการตรวจแก้งานเขียนร่วมด้วย กลุ่มที่ 3 ได้รับการสอนตามปกติรวมกับวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนวิชาคณิตศาสตร์และทำแบบฝึกหัดทางคณิตศาสตร์เพิ่มเติม 10-15 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 24 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วยการเขียนเรียงความแล้วตรวจงานเขียนด้วยเกณฑ์การให้คะแนนเกี่ยวกับเนื้อหา การเรียบเรียงความ คำศัพท์ การใช้ภาษา กลไกในการเขียน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ MANCOVA ผลปรากฏว่า กลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามปกติรวมกับการอ่านแบบกว้างขวางมีคะแนนสูงที่สุดในบรรดากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามปกติรวมกับการฝึกเขียนและกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามปกติรวมกับวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนไม่แตกต่างกัน การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า สมมติฐานตัวป้อนเข้า ซึ่งได้แก่ การอ่านแบบกว้างขวางมีความสำคัญมากกว่าสมมติฐานตัวป้อนย้อนกลับหรือการฝึกเขียนในการพัฒนาทักษะการเขียนของผู้เรียน

การอ่านแบบกว้างขวางและทัศนคติ (Extensive Reading and Attitude)

ทัศนคติต่อการอ่านเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการอ่าน ทัศนคติต่อการอ่าน คือ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น และความเชื่อของผู้เรียนที่มีต่อการอ่าน ทัศนคติมิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด จึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถสร้างขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวการณ์ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และประสบการส่วนตัว เช่น ประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจหรือไม่น่าพึงพอใจในการเรียนรู้ที่จะอ่าน ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติในการอ่านภาษาที่ 2 (Day & Bamford, 1998, pp. 22-26) ได้แก่

1. ทัศนคติต่อการอ่านภาษาที่ 1 (First Language Reading Attitudes) ผู้เรียนที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการอ่านภาษาที่ 1 มักมีทัศนคติที่ดีในการอ่านภาษาที่ 2 ตามไปด้วย ส่วนผู้เรียนที่ไม่ประทับใจในการอ่านภาษาที่ 1 โดยเห็นว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญและไม่ดึงดูดก็จะมีทัศนคติในเชิงลบต่อการอ่านภาษาที่ 2 เช่นกัน ซึ่งทัศนคติต่อการอ่านภาษาที่ 1 ได้มาจากมุมมองเกี่ยวกับการอ่านในสังคมภาษาที่ 1 ใด ๆ ก็ตามรวมกับประสบการณ์การอ่านทั้งในและนอกชั้นเรียนของผู้เรียน

2. ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จะอ่านภาษาที่ 2 (Previous Experiences with Learning to Read Second Languages) หากผู้เรียนเคยมีประสบการณ์ที่ดีในการอ่าน

ภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นภาษาใดก็ตาม ประสบการณ์ดังกล่าวจะมีอิทธิพลและก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาใหม่ แต่ถ้าประสบความล้มเหลวในการอ่านภาษาต่างประเทศมาก่อนจะทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่านภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ตามมา

3. ทัศนคติต่อวัฒนธรรมและชนชาติในภาษาที่ 2 (Attitudes toward the Second Language Culture, and People) การที่ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมและคนในภาษาที่ 2 ใด ๆ ก็ตามสามารถจูงใจให้อ่านเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมและชนชาติของภาษานั้น รวมทั้งความต้องการศึกษาสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษานั้น ๆ หรือแม้แต่การไปยังประเทศที่พูดภาษานั้น ผู้เรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมและชนชาติในภาษาที่ 2 มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาที่ 2 ด้วย

4. สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนภาษาที่ 2 (The Second Language Classroom Environment) การที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับการเรียน กิจกรรมและวิธีการเรียนการสอน เอกสารการอ่าน ผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น ฯลฯ จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาที่ 2 ได้ แต่ถ้ามีประสบการณ์ดังกล่าวในแง่ลบก็จะนำไปสู่ทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่านได้เช่นกัน เช่น การที่ผู้เรียนมองว่าการเรียนภาษาที่ 2 เป็นเรื่องยาก ไม่น่าสนุก ไม่น่าสนใจ เพราะใช้บทอ่านที่ยากและมีระดับภาษาสูงกว่าระดับความสามารถของผู้เรียน ก็จะเกิดความรู้สึกไม่อยากอ่านภาษานั้นด้วย

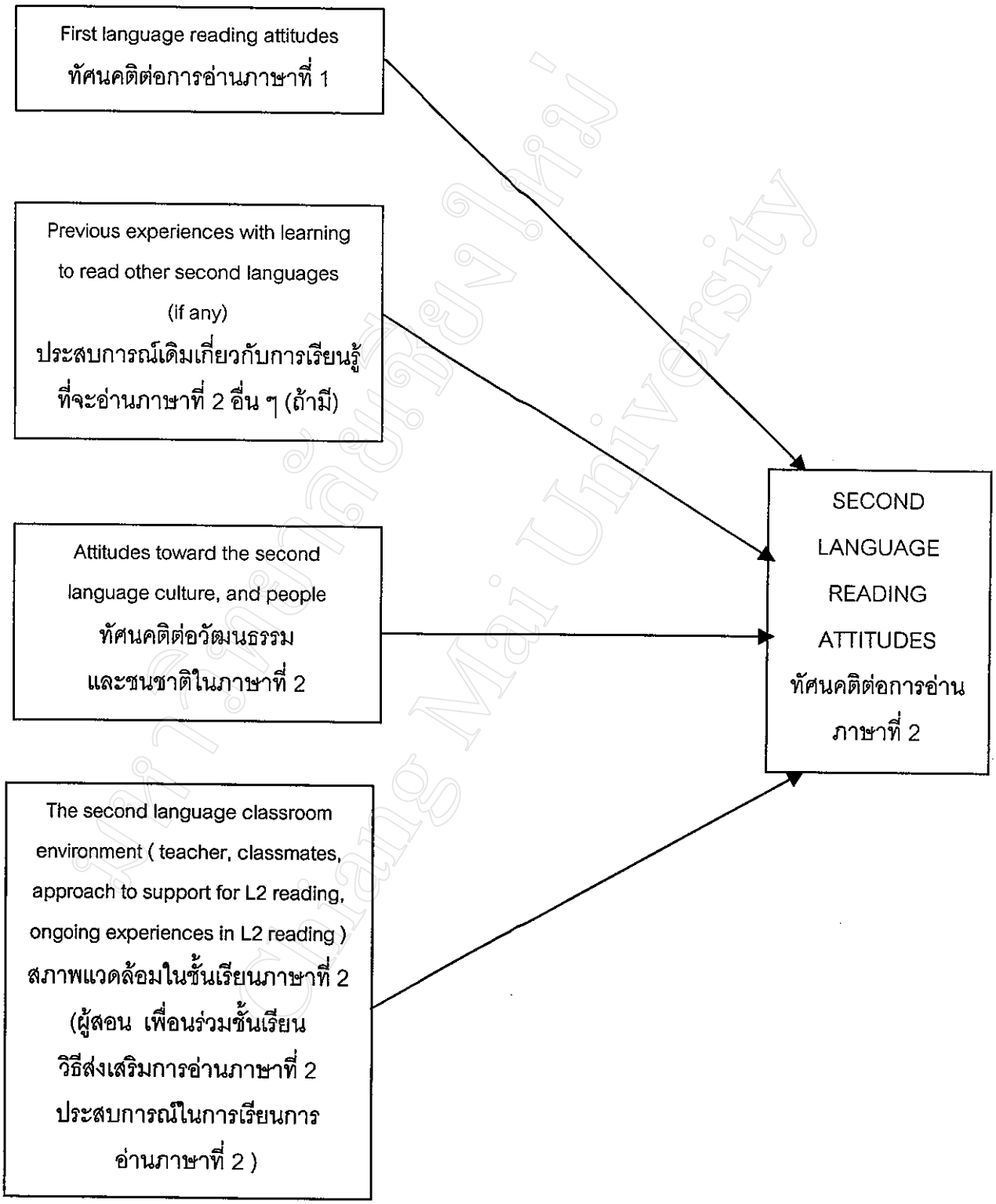

ภาพ 2 แผนภูมิแสดงรูปแบบการรับรู้และพัฒนาการทางทัศนคติต่อการอ่านภาษาที่ 2

จากภาพ 2 การอ่านแบบกว้างขวางมีอิทธิพลอย่างมากกับทัศนคติที่บุคคลมีต่อการอ่านภาษาที่ 2 เมื่อผู้เรียนอ่านบทอ่านในการอ่านแบบกว้างขวางแล้วก็มักจะมองวัฒนธรรมและชนชาติในภาษาที่ 2 ในแง่ดีขึ้น เพราะบทอ่านเหล่านั้นเป็นบทอ่านที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และมีระดับภาษาที่ผู้เรียนสามารถอ่านได้ด้วยตนเอง แม้ว่าผู้เรียนจะมีทัศนคติต่อการอ่านภาษาที่ 1 หรือมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่จะอ่านภาษาที่ 2 ในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ตาม เมื่อผู้เรียนได้เรียนโดยใช้การอ่านแบบดังกล่าว จะทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อการอ่านให้เป็นไปในทางบวกได้ หากผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านอยู่แล้ว การอ่านแบบกว้างขวางจะส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดียิ่งขึ้นไปอีก ส่วนผู้เรียนที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการอ่าน การอ่านแบบนี้จะทำให้ค่อย ๆ มีทัศนคติที่ดีขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการอ่านแบบกว้างขวางคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อันได้แก่ ความสนใจ ความพึงพอใจ ความต้องการ ความสามารถทางภาษา และความสามารถทางการอ่านของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนมีสิทธิในการเลือกอ่านเอกสารการอ่านที่ตนเองชื่นชอบ มีอิสระที่จะเลือกอ่านต่อหรือไม่อ่านต่อไปก็ได้ถ้าพบว่าบทอ่านใดน่าสนใจหรือไม่น่าสนใจ ไม่มีผู้ใดบังคับว่าจะต้องอ่านบทอ่านใดและอ่านในเวลาใด ผู้เรียนสามารถเลือกเวลาและสถานที่ในการอ่านได้ตามความพึงพอใจในการอ่านนอกชั้นเรียน ยิ่งไปกว่านั้น ชั้นเรียนการอ่านแบบกว้างขวางมีสภาพแวดล้อมที่ดี ประกอบกับผู้เรียนมีประสบการณ์ที่ดีจากการที่ผู้สอนเป็นต้นแบบที่ดีในการอ่าน รวมทั้งวิธีการสอนและกิจกรรมในการเรียนการสอนก็ล้วนสนับสนุนให้มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน จึงสรุปได้ว่าการอ่านแบบกว้างขวางช่วยพัฒนาทัศนคติต่อการอ่านในเชิงบวก นั่นคือ การอ่านแบบกว้างขวางส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านและการเรียนภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศอย่างดียิ่ง

การอ่านแบบกว้างขวางและแรงจูงใจ (Extensive Reading and Motivation)

แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการอ่านและการเรียนภาษาที่ 2 เป็นอย่างยิ่ง แรงจูงใจมี 2 ลักษณะคือ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) และแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) แรงจูงใจภายนอก หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลให้บุคคลทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ผู้เรียนพยายามทำงานที่ผู้สอนสั่งเพื่อให้ได้ผลการเรียนที่ดี ผลการเรียนที่ดีจึงถือเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ในทางตรงกันข้าม แรงจูงใจภายใน หมายถึง ความต้องการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ไม่ว่าจะมีความสำคัญหรือได้รับผลตอบสนองภายนอกหรือไม่ก็ยังคงทำสิ่งนั้น เช่น ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในในการอ่านหนังสือจะหาหนังสือมาอ่านเมื่อมีเวลาว่างทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน รวมทั้งพยายามหาโอกาสให้ได้อ่านหนังสือเท่าที่จะเป็นไปได้ไม่ว่าจะได้รับรางวัลใด ๆ เป็นการตอบแทนหรือไม่ก็ตาม (Sweet,

Ng & Guthrie, 1998, p. 211) โดยทั่วไปเมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจหรือถูกกระตุ้นให้มีแรงจูงใจในการอ่านไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจภายในหรือภายนอกก็ตามก็จะทำให้สามารถอ่านได้เข้าใจมากขึ้น เช่นเดียวกับการที่ผู้เรียนอ่านบทอ่านที่มีเนื้อหาน่าสนใจจะทำให้อ่านได้เข้าใจยิ่งขึ้น อนึ่ง แรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นได้เมื่อได้รับการกระตุ้นด้วยรางวัลที่สนองความต้องการ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรเพิ่มแรงจูงใจให้กับผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ มอบหมายงานที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้สูง จัดหาบทอ่านที่ผู้เรียนเข้าใจได้ ให้โอกาสผู้เรียนเป็นผู้เลือกทำกิจกรรม และให้การชมเชย (Irwin, 1991, pp. 144-146) ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ของการอ่านแบบกว้างขวางมีอิทธิพลในการเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านและการเรียนภาษาที่ 2 หรือภาษาต่างประเทศให้กับผู้เรียน (Day & Bamford, 1998, pp. 27-30) ดังนี้

1. เอกสารการอ่าน (Materials) เอกสารการอ่านที่ใช้ในการอ่านแบบกว้างขวางจูงใจให้ผู้เรียนตัดสินใจอ่านภาษาที่ 2 เนื่องจากมีลักษณะน่าสนใจ ดึงดูด มีระดับภาษาอยู่ในระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน รวมทั้งมีจำนวนมากมายและมีความหลากหลายทางด้านเนื้อหา

2. ความสามารถทางการอ่าน (Reading Ability) ผู้เรียนอ่านบทอ่านในระดับภาษาที่เหมาะสมกับความสามารถทางการอ่านของตนเอง จึงไม่ประสบกับความคับข้องใจในการอ่านบทอ่านที่ต้องอาศัยความสามารถทางภาษาสูงกว่าระดับการอ่านของตน เนื่องจากเอกสารที่ใช้ในการอ่านมีความหลากหลายในระดับความยากง่าย โดยผู้เรียนเริ่มอ่านจากเอกสารในระดับภาษาของตนเองไปสู่เอกสารที่ยากขึ้นเมื่อมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น ผู้เรียนสามารถเลือกเอกสารที่เหมาะสมกับตนเองมาอ่านได้อย่างอิสระ

3. ทัศนคติ (Attitude) การอ่านแบบกว้างขวางก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่านดังที่ได้กล่าวมาแล้ว (ดูหน้า 27-30)

4. สิ่งแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Environment) สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนการอ่านแบบกว้างขวางกระตุ้นและจูงใจให้อ่านเป็นอย่างยิ่ง เป็นสภาวะที่ผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างอิสระ เป็นสถานที่ที่ผ่อนคลายและเป็นกันเอง โดยไม่มีความกดดันและมีบรรยากาศที่สบายไม่เคร่งเครียด ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการทางด้านสังคม กลุ่มเพื่อน และครอบครัวของผู้เรียน

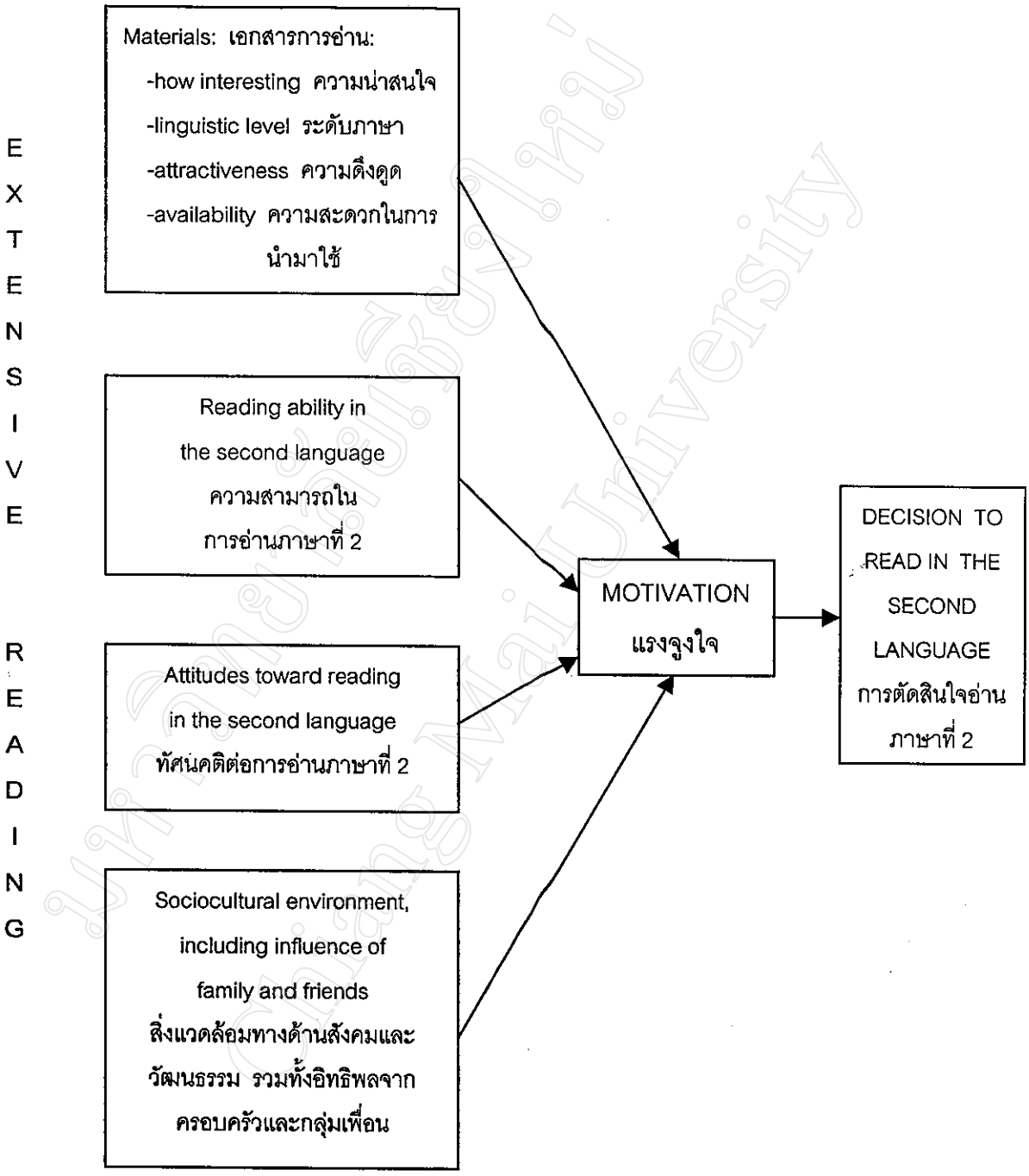

ภาพ 3 แผนภูมิแสดงรูปแบบตัวแปรที่สำคัญในการจูงใจให้ตัดสินใจอ่านภาษาที่ 2

จากภาพ 3 จะเห็นได้ว่าเอกสารการอ่าน (Materials) ความสามารถในการอ่านภาษาที่ 2 (Reading Ability) ทัศนคติต่อการอ่านภาษาที่ 2 (Attitudes) สิ่งแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Environment) รวมทั้งอิทธิพลจากครอบครัวและกลุ่มเพื่อนของการอ่านแบบกว้างขวางเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลจนทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการอ่าน แล้วจึงตัดสินใจอ่านภาษาที่ 2 ในที่สุด

การอ่านแบบกว้างขวางกับการเรียนการสอน

การอ่านแบบกว้างขวางแพร่หลายไปทั่วโลกเพราะเป็นวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง จะเห็นได้จากการสำรวจโรงเรียนจำนวน 169 โรงเรียนจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า โรงเรียนจำนวน 115 โรงเรียนในฮ่องกงใช้หลักสูตรการอ่านแบบกว้างขวางในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Kwan, 1988 as cited in Yu, 1993, p. 1) รวมทั้งงานวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับการอ่านแบบกว้างขวางต่างยืนยันและสนับสนุนว่าการอ่านดังกล่าวเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาได้อย่างแท้จริง การอ่านแบบกว้างขวางสามารถรวมอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียนในวิชาการสอนภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอย่างน้อยที่สุด 4 แนวทาง (Day & Bamford, 1998, pp. 41-42) ดังนี้

1. วิชาการอ่านแบบกว้างขวางเพียงอย่างเดียว (A Separate Course) การอ่านแบบกว้างขวางซึ่งเป็นวิชาเดี่ยว ๆ เช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ ที่ประกอบด้วยผู้สอน สื่อการสอน ชั้นเรียน หลักสูตร และตารางเวลาที่จัดไว้ในแต่ละสัปดาห์ ตั้งแต่สัปดาห์ละ 1 คาบ จนถึงสัปดาห์ละ 5 คาบ คาบละ 50 นาที จะใช้ระยะเวลาเท่าใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรของโรงเรียน

2. เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการอ่านที่มีอยู่แล้ว (Part of an Existing Reading Course) การอ่านแบบกว้างขวางรวมกับวิชาการอ่านเพื่อช่วยเพิ่มเวลาในการอ่าน ไม่ว่าจะอ่านเพิ่มเติมในชั้นเรียนหรืออ่านนอกชั้นเรียนเป็นการบ้าน การวัดผลและปริมาณคะแนนขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่แบ่งให้กับการอ่านแบบกว้างขวาง นอกจากการเรียนการอ่านตามปกติแล้ว จะมีการแบ่งส่วนเวลาในชั้นเรียนให้กับการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านแบบกว้างขวางด้วย เช่น การรายงานปากเปล่าเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน

3. เป็นส่วนที่ไม่นับหน่วยกิจรวมเข้ากับวิชาการอ่านที่มีอยู่แล้ว (A Noncredit Addition to an Existing Reading Course) การอ่านแบบกว้างขวางเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนอ่านตามความสนใจโดยไม่มีการให้คะแนน ผู้เรียนจะเลือกทำหรือไม่ทำก็ได้ ไม่

เป็นการบังคับ อย่างไรก็ตาม อาจจะนับเป็นคะแนนพิเศษเพื่อช่วยยกระดับผลการเรียนในตอนปลายเทอมในการตัดสินคะแนนครั้งสุดท้าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอน

4. เป็นวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร (An Extracurricular Activity) การอ่านแบบกว้าง-ขวางอาจจะอยู่ในรูปของชมรมการอ่านแบบกว้างขวาง โดยเปิดกว้างให้กับผู้เรียนภาษาทั้งหมดของโรงเรียนและไม่มีการระบุระดับชั้นในการเข้าร่วมทำกิจกรรมของชมรม เช่นเดียวกับชมรมอื่น ๆ ของทางโรงเรียน การกำหนดระยะเวลาขึ้นอยู่กับการตกลงระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

อย่างไรก็ตาม บริบทการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังคงนิยมใช้การอ่านแบบเร่งรัดเป็นส่วนใหญ่ จึงควรมีการเสริมการอ่านแบบกว้างขวางเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวิชาการอ่านตามปกติของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอ่านมากขึ้นนอกเหนือไปจากการอ่านในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว เพราะการอ่านแบบกว้างขวางช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้จากการอ่านแบบเร่งรัดไปใช้งานได้จริง นอกจากนี้ผู้เรียนจะพบว่าการอ่านไม่ใช่กิจกรรมที่น่าเบื่อหน่าย เพราะหนังสือที่นำมาให้ผู้เรียนเลือกอ่านมิได้เต็มไปด้วยคำศัพท์หรือสำนวนที่ยากจนผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจได้ ตรงกันข้ามเป็นหนังสือที่อยู่ในระดับภาษาของผู้เรียนอีกทั้งยังมีสีสันสวยงามและดึงดูด ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะอ่านหรือไม่อ่านเล่มใดเวลาใดก็ได้ การอ่านจึงเป็นสิ่งที่บันเทิงใจมากกว่าน่าเบื่อหน่าย ยิ่งไปกว่านั้นการที่ผู้เรียนสามารถอ่านบทอ่านได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และให้ความสำคัญกับการอ่านในชั้นเรียนยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรจะมีการเสริมด้วยการอ่านแบบกว้างขวางเข้าไปในวิชาภาษาอังกฤษ เพราะจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนในชั้นเรียนและชื่นชอบการอ่านมากขึ้น

2.4 ลักษณะของกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง

กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางมีลักษณะสากลคือ เป็นการอ่านที่เน้นการอ่านในใจในปริมาณมาก ๆ เช่น วันละ 1 ชั่วโมงหรือมากกว่า 1 ชั่วโมง ซึ่งการอ่านในใจจะทำในชั้นเรียนหรือในเวลาว่างของผู้เรียน แต่โดยมากมักจะเป็นการอ่านเองนอกชั้นเรียน โดยที่ผู้เรียนเลือกหนังสือที่เป็นบันเทิงคดี (Fiction) หรือเรื่องจริง (Non-fiction) ที่หลากหลายจากชั้นเรียนหรือห้องสมุดไปอ่านด้วยตนเอง หลังการอ่านสิ้นสุดลงจะไม่มีการฝึกทักษะทางภาษาต่าง ๆ แต่มีการจัดกิจกรรมหลังการอ่านตามความเหมาะสมและไม่มีการทดสอบอย่างเป็นทางการ (Seow, 1999) โดยการอ่านดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ หรือผลิตผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อสิ้นสุดการสอนแล้วอย่างชัดเจน จำแนกได้ 8 ประการ (Day & Bamford, 1998, pp. 45-46) ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาที่ 2

2. ผู้เรียนมีความมั่นใจในการอ่านภาษาที่ 2

3. ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการอ่านภาษาที่ 2

4. ผู้เรียนมีศักยภาพในการจดจำคำศัพท์สูงขึ้น

5. ผู้เรียนรู้จุดมุ่งหมายของการอ่านในขณะที่อ่าน

6. ผู้เรียนอ่านในระดับความเร็วที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการอ่าน

7.ผู้เรียนรู้ว่าควรจะเลือกเอกสารการอ่านใดที่สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถทางภาษาของตนเอง

8.ผู้เรียนอ่านได้อย่างคล่องแคล่วโดยไม่มีการหยุดเพื่อเปิดดูความหมายของคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยจากพจนานุกรม

เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะและวัตถุประสงค์ข้างต้น กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางจะใช้เอกสารซึ่งมีรูปแบบพื้นฐาน 3 รูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกและประยุกต์ใช้ได้ตามความสะดวก ความเหมาะสม และความพร้อมของแต่ละโรงเรียน โดยใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือ 2 รูปแบบ หรือทั้ง 3 รูปแบบไปพร้อม ๆ กัน (Schmidt, 1996, pp. 86-88) ได้แก่

1. หนังสือแบบเดียวกันทั้งชั้น (Class Readers) คือเอกสารการอ่านชนิดเดียวกันทั้งชั้นเรียน การอ่านในชั้นเรียนโดยอาศัยอ่านบทอ่านเดียวกันทั้งชั้นในเวลาเดียวกันมีข้อดี คือ ช่วยให้การอภิปรายในชั้นเรียนเป็นไปได้โดยสะดวก เพราะผู้เรียนทุกคนอ่านเนื้อหาเดียวกัน ส่วนข้อเสีย คือ ไม่เอื้อต่อระดับการอ่าน ความสนใจ และความกระตือรือร้นในการอ่านของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรเลือกหนังสือเพียง 1-2 เล่ม สำหรับการอ่านแบบเดียวกันทั้งชั้นในแต่ละภาคการศึกษา

2. หนังสือที่จัดไว้ในห้องสมุดที่ทำขึ้นเป็นพิเศษ (Classroom Libraries) คือเอกสารที่ใช้ในการอ่านนอกชั้นเรียนซึ่งมีบริการให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างอิสระที่มุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน หรือจัดไว้ในห้องสื่อทางภาษา ผู้เรียนเลือกหนังสือที่ตนสนใจและสามารถอ่านมากที่สุดเท่าที่ต้องการหรืออย่างน้อยที่สุดอ่านในปริมาณที่ผู้สอนกำหนดให้ในแต่ละภาคการศึกษา การอ่านโดยอาศัยเอกสารรูปแบบนี้ จะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้เรียนและการบริหารงานของผู้สอน

3. หนังสือในห้องสมุดของโรงเรียน (Readers Available through the School Library) คือเอกสารที่ใช้ในการอ่านนอกชั้นเรียนโดยใช้หนังสือในห้องสมุดของโรงเรียน การปล่อยให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือในห้องสมุดได้ตามใจชอบและสามารถขอยืมและคืนเองได้จะสะดวกต่อผู้สอน เพราะไม่ต้องจัดชั้นหนังสือขึ้นมาใหม่

การเลือกใช้รูปแบบเอกสารการอ่านแต่ละรูปแบบขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนและการตัดสินใจของผู้สอนเป็นหลัก ซึ่งเอกสารการอ่านทั้ง 3 รูปแบบดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นเอกสารการอ่านทั้งในและนอกชั้นเรียนของกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง แต่โดยทั่วไปเอกสารการอ่านรูปแบบที่ 1 นิยมใช้ในการอ่านในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว ส่วนรูปแบบที่ 2 และ 3 นิยมใช้ในการอ่านนอกชั้นเรียน และนำไปใช้ในการอ่านในชั้นเรียนได้ด้วย ขึ้นอยู่กับการพิจารณาเลือกใช้ของผู้สอนเป็นสำคัญ

ลักษณะขั้นตอนการสอนของกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวาง

1. **การอ่านในชั้นเรียน** (In-Class Reading)

ก่อนการสอนการอ่านแบบกว้างขวางในชั้นเรียน นักการศึกษาบางท่านได้กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเพื่อให้กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาทิ Hedge (1987, pp. 63-75) กล่าวถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจและการเตรียมความพร้อมทางด้านวิธีการ ต่อมา Ellis & McRae (1991, pp. 6-10) ได้เพิ่มการเตรียมความพร้อมอีกประการหนึ่งคือ การฝึกการนำตนเอง พอสรุปสาระสำคัญทั้ง 3 ประการ ได้ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจ (Psychological Preparation) เนื่องจากผู้เรียนมักมองว่าการอ่านภาษาต่างประเทศเป็นเรื่องยากและต้องใช้ความพยายามสูง ดังนั้นการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจจึงมีความสำคัญเพื่อเตรียมตัวผู้เรียนก่อนการเรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวาง เช่น การอภิปรายกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศก็ได้ นั่นคือ การที่ผู้สอนสอบถามถึงหนังสือที่ผู้เรียนชอบอ่านในภาษาแม่และมีวิธีการอ่านอย่างไร แล้วถามถึงความรู้สึกต่อการอ่านภาษาต่างประเทศว่าผู้เรียนรู้สึกอย่างไร ต่อมาให้ผู้เรียนสร้างแบบสอบถามเพื่อถามถึงนิสัยในการอ่านของเพื่อนในชั้นเรียน ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนทราบถึงปัญหาการอ่านของตนเองและอาจช่วยในการเลือกหนังสืออ่านนอกชั้นเรียนด้วย รวมทั้งช่วยให้ผู้สอนทราบว่าจะสอนกลวิธีการอ่านใดบ้างที่จำเป็นต่อผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือที่ตนเองสนใจและชื่นชอบซึ่งจะช่วยให้การอ่านง่ายขึ้นเพราะผู้เรียนสามารถใช้ความรู้เดิมช่วยในการอ่าน ในช่วงสุดท้ายควรอธิบายให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านที่แตกต่างกันระหว่างการอ่านแบบกว้างขวางและการอ่านแบบเร่งรัดที่ผู้เรียนเคยเรียนมา เช่น ในการอ่านแบบกว้างขวางผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเข้าใจคำศัพท์ทุกคำก็สามารถอ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ เพราะอาศัยบริบททางภาษาและรูปภาพช่วยในการอ่าน

2. การเตรียมความพร้อมทางด้านวิธีการ (Methodological Preparation) มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกกลวิธีการอ่านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่าง

เช่น กลวิธีที่ 1 การศึกษาอย่างคร่าว ๆ ก่อนการอ่าน (Previewing) ซึ่งเป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนเลือกหนังสือมาอ่านได้ตรงตามความต้องการ เริ่มด้วยการอ่านชื่อเรื่อง ดูปกหน้า อ่านคำโฆษณาสั้น ๆ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องหรือผู้แต่งที่ปกหลังของหนังสือ อ่านสารบาญอย่างคร่าว ๆ เปิดดูภายในเพื่อดูตัวอักษร รวมทั้งรูปภาพประกอบและอื่น ๆ นอกจากกลวิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้หนังสือที่ตนสนใจอ่านแล้วยังช่วยกระตุ้นให้อยากอ่านหนังสือได้ด้วย ในการสอนกลวิธีนี้ให้กับผู้เรียนผู้สอนอาจให้ผู้เรียนทำกิจกรรมคู่เพื่อถามตอบเกี่ยวกับหนังสือ เช่น เมื่อผู้เรียน ก ถามว่าหนังสือชื่อว่าอะไร ผู้เรียน ข มองดูชื่อหนังสือแล้วตอบ เมื่อผู้เรียน ก ถามว่าหนังสือน่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ผู้เรียน ข ตอบว่าน่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกีฬา ความรัก เป็นต้น เมื่อผู้เรียน ก ถามว่าคิดว่าชอบหนังสือเล่มนี้หรือไม่ ผู้เรียน ข ตอบว่าชอบหรือไม่ชอบ และอาจจะให้เหตุผลประกอบ ตัวอย่างของคำถามที่ใช้ในการถาม คือ

-What is the title of the book?

-What do you think it will be about?

-Who is the author?

-Do you know anything about the author?

-Is it an old or a contemporary story? How do you know?

-Do you think you will enjoy the book? Why or why not?

-Do you think you will find it easy or difficult? Why?

กลวิธีที่ 2 การคาดเดา (Predicting) เมื่อผู้เรียนอ่านภาษาที่ 1 มักจะเกิดการคาดเดาโดยไม่รู้ตัว แต่ผู้เรียนไม่ได้ถ่ายโอนกลวิธีนี้มาใช้ในการอ่านภาษาต่างประเทศ การคาดเดาช่วยให้เดาความหมายของคำศัพท์และเนื้อเรื่องได้ โดยการสังเกตจากชื่อเรื่อง หน้าปก รูปภาพ รวมทั้งการชี้นำทางภาษา (Linguistic Clues) ในการสอนกลวิธีนี้ให้กับผู้เรียน ผู้สอนควรเลือกหนังสือที่มีชื่อเรื่องชัดเจนและมีหน้าปกดึงดูดมาให้ผู้เรียนเดาว่าจะพบคำศัพท์คำใดบ้างในหนังสือ เช่น ในเรื่อง Dracula จะมีคำว่า teeth blood fangs horror frightening ปรากฏอยู่ทั้งนี้ผู้สอนอาจจะอนุญาตให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่ 1 ในการตอบก็ได้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนนึกถึงคำศัพท์ในบริบทที่ถูกต้อง การคาดเดาโดยดูจากรูปภาพทำได้โดยการที่ผู้สอนนำตัวอย่างภาพในหนังสือตำนานหรือนิทาน เช่น เรื่อง The Fox and the Stork มาให้ผู้เรียนดูแล้วถามว่าจะมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นในเรื่องบ้าง คติสอนใจควรจะเป็นอะไร ส่วนการคาดเดาจากบริบทและการชี้นำทางภาษา

ทำได้โดยการสอนการสังเกตจากบริบทในประโยค การใช้คำเชื่อมประโยค คำเชื่อมอนุเฉท เครื่องหมายวรรคตอน ไวยากรณ์ และการเดาเนื้อความตอนต่อไป เช่น การปิดเนื้อเรื่องที่ยังไม่ได้อ่านบางส่วนแล้วค่อย ๆ เปิดทีละบรรทัดหลังจากที่ได้คาดเดาไว้ แล้วร่วมอภิปรายว่าสิ่งใดบ้างที่ช่วยในการเดา

กลวิธีที่ 3 กลวิธีคำศัพท์ (Vocabulary Strategies) อาทิ การเดาความหมายของคำศัพท์ยาก (Guessing the Meaning of Unknown Words) การทำสมุดคำศัพท์ (Vocabulary Books) การใช้พจนานุกรม (Using Dictionaries) เป็นต้น การเดาความหมายของคำศัพท์ยากทำได้โดยการสอนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนควรนำมาใช้ในการเดา เช่น รูปภาพต่าง ๆ ตำแหน่งของคำศัพท์ในประโยค ชนิดของคำ อุปสรรค (Prefixes) หรือปัจจัย (Suffixes) ของคำ การเทียบเคียงกับคำที่ใช้ในภาษาที่ 1 เป็นต้น โดยผู้สอนบอกให้ผู้เรียนข้ามคำศัพท์บางคำที่ไม่มีผลต่อความเข้าใจเนื้อเรื่อง ทั้งนี้ผู้สอนอาจหาบทอ่านมาให้อ่านแล้วให้ผู้เรียนกรอกข้อความลงในตารางให้สมบูรณ์ ตัวอย่างของตารางซึ่งใช้กับเรื่อง Teasure Island (Ellis & McRae, 1991, p. 9) เช่น

ตาราง 1 ตัวอย่างแบบฝึกการเดาความหมายของคำศัพท์ยาก

Target Word	Part of Speech	English Meaning	Helpful Items for Reference
Figureheads	Plural noun	Decoration, often in the shape of a person, at the front of a ship	Ship
Stern			
Grated			
Keel			

เมื่อผู้เรียนได้ทดลองใช้กลวิธีทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์นั้นได้ ผู้สอนอาจแนะนำการใช้พจนานุกรมซึ่งเป็นกลวิธีที่ผู้สอนเน้นกับผู้เรียนว่าไม่ควรใช้ถ้าไม่จำเป็น เพราะจะทำให้การอ่านติดขัดและไม่คล่องแคล่ว ผู้เรียนจะเสียเวลาส่วนหนึ่งไปกับการรอความหมายจากการเปิดพจนานุกรม ทั้งนี้ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้พจนานุกรมภาษาเดียว (Monolingual Dictionary) ก่อนพร้อมทั้งอธิบายว่าการใช้พจนานุกรม 2 ภาษา (Bilingual Dictionary) จะก่อให้เกิดการแปลความหมายของคำศัพท์แบบคำต่อคำขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อได้

พยายามใช้พจนานุกรมภาษาเดียวแล้ว แต่ยังไม่เข้าใจความหมายก็อาจอนุโลมให้ใช้พจนานุกรม 2 ภาษาได้ โดยที่ผู้สอนสอนการใช้ว่าจะใช้อย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด กลวิธีเกี่ยวกับคำศัพท์กลวิธีสุดท้าย คือ กลวิธีการพัฒนาคำศัพท์ โดยการบันทึกหรือทำสมุดคำศัพท์หลังจากผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์นั้นแล้ว เช่น การบันทึกคำศัพท์พร้อมกับคำแปล การบันทึกคำศัพท์พร้อมกับความหมายที่เป็นภาษาอังกฤษรวมทั้งเพิ่มคำที่มีความหมายเหมือนกัน แล้วอธิบายด้วยการวาดภาพประกอบหรืออธิบายเป็นภาษาแม่ โดยอาจบันทึกคำศัพท์ตามกลุ่มคำที่สัมพันธ์กันทางความหมาย เช่น กลุ่มคำเกี่ยวกับความรู้สึก การบันทึกคำศัพท์ตามลำดับตัวอักษรหรือหัวข้อ การบันทึกคำศัพท์ร่วมกับการยกตัวอย่างการใช้ในประโยค นอกจากนี้ อาจทำบัตรคำศัพท์ที่มี 2 ด้านเพื่อทดสอบความรู้และการจำคำศัพท์ได้ด้วย โดยด้านหนึ่งของบัตรเป็นคำศัพท์ส่วนอีกด้านหนึ่งของบัตรเป็นความหมายของคำคำนั้น

นอกจากกลวิธีต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ผู้สอนสามารถเลือกกลวิธีอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์และเหมาะสมกับผู้เรียนมาสอนเพื่อปูพื้นฐานก่อนที่ผู้เรียนจะนำไปประยุกต์ใช้อย่างอิสระในการอ่านด้วยตนเอง แม้ว่าการเลือกสอนกลวิธีการอ่านจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอน แต่การสอนกลวิธีการอ่านที่น้อยเกินไปอาจไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในการอ่านด้วยตนเองของผู้เรียนที่ไม่มีผู้สอนคอยชี้นำ ดังนั้น ผู้สอนควรสอนกลวิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้กลวิธีทั้งหมดที่ผู้สอนได้สอนไป แต่เลือกเพียงกลวิธีที่ตนเองถนัดหรือกลวิธีที่นำมาใช้แล้วพบว่ามีประสิทธิภาพที่จะช่วยอ่านได้เข้าใจมากขึ้น แต่ละคนอาจเลือกใช้กลวิธีการอ่านที่แตกต่างกันไป

3. การฝึกการนำตนเอง (Practice in Self-direction) มีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำผู้เรียนแต่ละคนว่าจะเลือกอ่านอะไร อ่านอย่างไร รวมทั้งจะประเมินและควบคุมความก้าวหน้าทางการอ่านของตนเองได้อย่างไร เป็นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถเลือกหนังสืออ่านได้ด้วยตนเอง ในระยะแรกผู้เรียนยังต้องการคำแนะนำในการเลือกหนังสือ ผู้สอนจะช่วยเลือกหนังสือที่ผู้เรียนสนใจ ถ้าหนังสือที่เลือกไปยากเกินไปสำหรับผู้เรียน ผู้สอนจะแนะนำให้ผู้เรียนเลือกหนังสือที่มีภาพประกอบมากขึ้นเพื่อให้อ่านสะดวกขึ้น เมื่อผู้เรียนอ่านได้ก็จะทำให้มีความมั่นใจในการอ่านและสามารถนำตนเองในการอ่านต่อไปได้

เมื่อผู้เรียนผ่านขั้นเตรียมความพร้อมแล้ว ผู้สอนจึงจะนำไปสู่กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางในชั้นเรียน ซึ่งไม่มีการกำหนดระยะเวลาแน่นอนตายตัวว่าต้องใช้เวลาเท่าใด ขึ้นอยู่กับความต้องการของหลักสูตรหรือผู้สอนเป็นหลัก โดยอาจใช้เวลาเพียงครึ่งชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ก็ได้ การอ่านในชั้นเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนวิธีการอ่านและฝึกการอ่าน รวมทั้งเป็นช่วงกระตุ้นให้ผู้

เรียนมีแรงจูงใจในการอ่านและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน แต่ชั้นเรียนในปัจจุบันนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการเรียนการอ่านแบบเร่งรัด (Intensive Reading) ผู้สอนจึงควรอธิบายให้ผู้เรียนทราบถึงจุดประสงค์และประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวางในคาบแรก ซึ่ง Waring & Takahashi (2001) เสนอว่า ในการสอนคาบแรกผู้สอนควรอธิบายความแตกต่างระหว่างการอ่านแบบกว้าง-ขวางและการอ่านแบบเร่งรัดว่าเหตุใดผู้เรียนจึงต้องอ่านหนังสือจำนวนมากในการอ่านนอกชั้นเรียน รวมทั้งการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่แตกต่างไปจากกิจกรรมในการอ่านแบบเร่งรัด หลังจากนั้นผู้สอนแสดงหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษาให้ผู้เรียนดูพร้อมกับอธิบายลักษณะของหนังสือ เช่น ระดับความยากง่ายของหนังสือที่แตกต่างกันและมีหลายระดับ แล้วแนะนำผู้เรียนเกี่ยวกับวิธีการเลือกหนังสือเพื่อการอ่านนอกชั้นเรียน แล้วผู้สอนจึงกำหนดให้ผู้เรียนอ่านด้วยการระบุจำนวนหน้า เช่น 300-500 หน้าต่อภาคการศึกษา หรืออาจกำหนดเป็นระยะเวลาในการอ่านแทนจำนวนหน้า เช่น วันละครึ่งชั่วโมง รวมทั้งอธิบายวิธีการวัดผล เช่น การเขียนรายงานหนังสือ (Book Report) การอภิปรายในชั้นเรียน (Class Discussion) รวมทั้งอธิบายวิธีการยืมหนังสือ ช่วงสุดท้ายผู้สอนอธิบายการเขียนย่อความจากการอ่านให้ผู้เรียนฟัง

หลังจากแนะนำการอ่านแบบกว้างขวางอย่างคร่าว ๆ ในคาบแรกแล้ว นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านแบบกว้างขวางเสนอขั้นตอนการสอนในชั้นเรียนของคาบเรียนตามปกติต่อจากคาบแรกมากมาย อาทิ Lituanas, Jacobs & Renandya (1999) ใช้ขั้นตอนดังนี้

1. ผู้สอนอ่านออกเสียงให้ผู้เรียนฟัง
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนทำนายเรื่องที่นำมา โดยดูจากชื่อเรื่อง หน้าปก และรูปภาพ
3. ผู้สอนพูดถึงหนังสือที่ได้อ่านแล้วสนุกสนานอย่างย่อ ๆ ให้ผู้เรียนฟัง
4. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนสรุปเรื่องที่อ่านนอกชั้นเรียน และเรื่องที่ผู้เรียนพบว่าสนุกสนาน
5. ผู้สอนช่วยผู้เรียนแต่ละคนเลือกเอกสารการอ่านและให้ผู้เรียนอ่านในใจด้วยตนเอง ผู้สอนอ่านเอกสารของตนเอง และช่วยผู้เรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการอ่าน
6. ผู้เรียนทำกิจกรรมหลังการอ่าน เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) การเล่าทวนเรื่อง (Retelling) การสัมภาษณ์ตัวละครในเรื่อง (Mock Interviews) การทำสมุดคำศัพท์ (Vocabulary Notebooks)

ในขณะที่ Day & Bamford (1998, pp. 126-155) เสนอกิจกรรมในชั้นเรียนที่เปิดกว้าง และหลากหลาย เพื่อให้ผู้สอนสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสม อาทิ

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน เช่น

1) ผู้สอนสนทนาเกี่ยวกับหนังสือที่ได้อ่าน (Book Talks by the Teacher) ผู้สอนเล่าปากเปล่าเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือเป็นเวลา 1 นาทีให้ผู้เรียนทั้งชั้นฟังโดยถือหนังสือประกอบการเล่า อาจเริ่มด้วยการให้ผู้เรียนดูปกหน้าของหนังสือ หลังจากนั้นอาจจะมีการอ่านข้อความในหนังสือสั้น ๆ การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือมีจุดประสงค์หลายอย่าง เช่น เพื่อเป็นแบบอย่างในการรายงานปากเปล่าเกี่ยวกับหนังสือหน้าชั้นเรียน (Oral Book Reports) เพื่อการชักจูงให้ผู้เรียนยืมหนังสืออ่าน เพื่อแสดงออกถึงความสนุกสนานจากการอ่านหนังสือ และเพื่อสาธิตการพลิกหน้าหนังสืออ่านอย่างคร่าว ๆ ในการเลือกยืมหนังสือไปอ่าน

2. กิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านและการฝึกอ่าน เช่น

1) การอ่านในใจด้วยตนเอง (Sustained Silent Reading) ผู้สอนและผู้เรียนอ่านหนังสือหรือบทอ่านของตนเองโดยอ่านในใจไปพร้อมกันเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการอ่าน ในช่วงนี้หากผู้เรียนถามความหมายของคำศัพท์ ผู้สอนอาจจะบอกความหมาย แนะนำให้เดา หรือบอกให้ข้ามไปโดยไม่ต้องใส่ใจคำศัพท์นั้น ช่วงนี้ยังเป็นช่วงที่ผู้สอนใช้สังเกตการอ่านและความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนแต่ละคน หรือเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการอ่านของผู้เรียนได้ด้วย

2) ผู้สอนอ่านออกเสียงให้ผู้เรียนฟัง (Teachers Read Aloud to Students) เป็นวิธีชักจูงผู้เรียนให้อ่านหนังสือด้วยการทำให้เกิดความซาบซึ้งทางวรรณคดี ก่อนการอ่านออกเสียงบทอ่านในแต่ละย่อหน้า ผู้สอนจะพูดสรุปความแต่ละย่อหน้าอย่างสั้น ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างการเขียนย่อความเนื้อเรื่องให้กับผู้เรียน หรืออาจตั้งคำถามให้ผู้เรียนเขียนตอบ 2-3 คำถามในขณะที่ฟังผู้สอนอ่านออกเสียงไปด้วย ทั้งนี้ อาจมีการเปิดเทปบันทึกเสียงซึ่งเจ้าของภาษาเป็นผู้อ่านออกเสียงแทนผู้สอนแล้วนำมาเปิดในชั้นเรียน

3) การอ่านซ้ำหลาย ๆ ครั้ง (Repeated Timed Readings) เพื่อฝึกการจำคำศัพท์ด้วยสายตา และฝึกให้อ่านได้อย่างอัตโนมัติ ทำได้ด้วยการให้ผู้เรียนทำเครื่องหมายจุดเริ่มต้นที่จะอ่านด้วยดินสอ เมื่อผู้สอนให้สัญญาณเริ่มอ่าน ผู้เรียนก็จะอ่านในใจอย่างสบาย ๆ จนกระทั่งผู้สอนบอกให้หยุดอ่านซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 2-3 นาที ผู้เรียนทำเครื่องหมายในตำแหน่งที่การอ่านสิ้นสุดลง ทำซ้ำอีก 2 ครั้งโดยใช้จุดเริ่มต้นการอ่านที่ตำแหน่งเดิม เมื่อผู้สอนให้สัญญาณหมดเวลาอ่าน อาจจะพบว่าผู้เรียนบางคนอ่านได้เกินจุดสิ้นสุดของการอ่านครั้งแรกที่ได้ทำเครื่องหมายไว้ การทำเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้คล่องแคล่วขึ้น การอ่านซ้ำหลาย ๆ ครั้งนี้นิยมใช้ในการอุ่นเครื่องก่อนการอ่านในใจด้วยตนเอง

4) การอ่านซ้ำเอกสารเดิม (Rereading the Same Material) เป็นการอ่านบทอ่านหรือหนังสือซ้ำหลาย ๆ ครั้งได้ตามความต้องการโดยไม่ต้องมีการจับเวลาในการอ่าน การอ่านเอกสารเดิมซ้ำหลาย ๆ ครั้งช่วยพัฒนาการจำคำศัพท์ด้วยสายตาและทำให้อ่านได้คล่องแคล่วขึ้น ผู้เรียนอาจพบว่าการอ่านหนังสือบางเล่มซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ทำให้สามารถอ่านได้ง่ายขึ้นและเข้าใจเนื้อหามากขึ้น แต่หนังสือบางเล่มอ่านเพียงรอบเดียวก็เพียงพอแล้ว

5) เวลาอิสระ (Free Time) เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนแต่ละคนมีอิสระที่จะทำสิ่งใดในชั้นเรียนได้ตามความต้องการเพื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น การเลือกหนังสือ การอ่านในใจ การเขียนรายงานหนังสือ ฯลฯ ส่วนผู้สอนอาจจะสาธิตการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมเป็นตัวอย่าง สังเกตการณ์ ให้คำปรึกษา หรือตรวจงานผู้เรียน เป็นต้น

3. กิจกรรมหลังการอ่านหนังสือสิ้นสุด เช่น

1) การตอบคำถาม (Answering Questions) ผู้สอนควรใช้คำถามเกี่ยวกับความเข้าใจเนื้อเรื่องโดยรวม หรือจุดสำคัญของเรื่องในการถามผู้เรียน ไม่ควรใช้คำถามที่ต้องเปิดหาคำตอบที่เป็นรายละเอียดจนเกินไป เพราะจะทำให้เสียเวลาและไม่มีประโยชน์

2) การเขียนสรุปความ (Writing Summaries) ผู้เรียนเขียนสรุปเนื้อหาที่อ่านไปแล้วโดยใช้ภาษาที่ 1 หรือภาษาที่ 2 เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนใช้ตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน แต่อาจจะที่ไม่น่าสนใจเท่าใดนัก

3) การเขียนสะท้อนสิ่งที่อ่าน (Writing Reaction Reports) ผู้เรียนเขียนสื่อสารกับผู้สอนโดยตรง เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้อ่านหนังสือจริงหรือไม่ ในการเขียนแต่ละครั้งผู้เรียนเลือกเขียนเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้เพียง 1-2 หัวข้อเท่านั้น อาทิ สิ่งที่ผู้เรียนสนใจในหนังสือ ส่วนที่ผู้เรียนไม่ชอบใจในหนังสือ ความรู้สึกหรือประสบการณ์ในขณะที่อ่าน (เช่น ง่วงนอน ฯลฯ) การเปลี่ยนเนื้อเรื่องถ้าเป็นไปได้ ปัญหาที่พบในเนื้อเรื่อง ความคิดเห็นหรือประสบการณ์ส่วนตัวเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

4) การรายงานปากเปล่าเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน (Giving Oral Reports) เป็นกิจกรรมเดี่ยวหรือกลุ่มที่ทำหน้าชั้นเรียน ใช้เวลาสั้น ๆ ประมาณ 10-15 นาที ก่อนการรายงานปากเปล่าผู้เรียนเขียนข้อความลงในกระดาษ ฝึกอ่านออกเสียง แล้วจึงรายงานให้เพื่อนในชั้นฟังโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและมีประโยคสรุป 1-2 ประโยค โดยอาจแสดงหนังสือเล่มที่ได้อ่านให้เพื่อนดูประกอบเพื่อให้การรายงานน่าสนใจยิ่งขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดให้มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจโดยการพูดคุยกับผู้เรียนถึง

การอ่าน ของผู้เรียนอย่างไม่เป็นทางการ และการเตรียมความพร้อมทางด้านวิธีการโดยเลือกสอนกลวิธีการอ่านบางกลวิธีที่จำเป็นและเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ได้แก่ การทำนาย (Prediction) กลวิธีคำศัพท์ (Vocabulary Strategies) โครงสร้างความสัมพันธ์ในเนื้อเรื่อง (Story Organization) และการอ่านแบบ SQ3R ส่วนการเตรียมความพร้อมด้านการฝึกการนำตนเองนั้น ผู้วิจัยได้สอดแทรกไว้ในแผนการสอนที่ 2 (ดูภาคผนวก ข) ในขั้นตอนที่เรียกว่า การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ (Booktalk) ซึ่งสอนให้ผู้เรียนเลือกหนังสือที่ผู้เรียนสนใจและอยู่ในระดับภาษาของผู้เรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ผสมผสานกิจกรรมการสอนโดยเลือกจากวิธีการสอนการอ่านในชั้นเรียนของทั้ง Lituanas, Jacobs & Renandya (1999) และ Day & Bamford (1998) แล้วกำหนดขั้นการสอนขึ้นมา ดังนี้ ขั้นที่ 1) การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ (Booktalk) เป็นการเล่าเรื่องที่ผู้สอนอ่านแล้วชื่นชอบโดยไม่ได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้ผู้เรียนฟัง แล้วชักจูงให้ผู้เรียนยืมไปอ่านด้วยตนเอง ขั้นที่ 2) การอ่านออกเสียง (Read Aloud) ผู้สอนผู้อ่านออกเสียงให้ผู้เรียนฟังและนำเสนอกลวิธีที่ผู้สอนใช้ในการอ่านแต่ละช่วงโดยการพูดความคิดของผู้สอนให้ผู้เรียนได้ยินด้วย รวมทั้งหยุดอ่านเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนทำนายเรื่องล่วงหน้า หรือเดาความหมายของคำศัพท์ยาก ขั้นที่ 3) การอ่านในใจด้วยตนเอง (Sustained Silent Reading) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรื่องเล่า 1 เรื่องจาก 4-5 เรื่องที่ผู้สอนเตรียมมาให้อ่านในแผนการสอนที่ 2-5 โดยอ่านในใจอย่างเงียบ ๆ และอ่านอย่างมีสมาธิในท่านั่งที่สบาย ๆ ขั้นที่ 4) การอภิปรายเกี่ยวกับวรรณคดี (Literature Circle) เป็นการพูดคุย หรือวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในกลุ่มย่อยของผู้ที่เลือกอ่านเรื่องเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่องเพื่อให้ทุกคนเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งมีการกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มของแต่ละคนซึ่งได้รับบทบาทในกลุ่มที่แตกต่างกันไป เช่น ผู้นำการอภิปราย (Discussion Director) ผู้สรุปความเรื่องเล่า (Summarizer) ผู้วาดภาพเกี่ยวกับเรื่อง (Illustrator) ฯลฯ ขั้นที่ 5) การเล่าทวนเรื่อง (Story Retelling) ขั้นตอนนี้จะปรากฏในแผนการสอนที่ 4 และ 5 เท่านั้น เป็นการนำเรื่องที่ผ่านการอ่านและการอภิปรายกลุ่มแล้วมาเล่าหน้าชั้นให้ผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ที่อ่านเรื่องที่แตกต่างออกไปได้ทราบเนื้อเรื่องด้วย ทั้งนี้ในแผนการสอนที่ 4 ผู้สอนเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มเลือกเล่าทวนเรื่องด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น การเล่าเรื่องด้วยหุ่นกระบอก การเล่าเรื่องประกอบภาพ การแสดงบทบาทสมมติ การสัมภาษณ์ตัวละครในเรื่องซึ่งทำเป็นรายการวิทยุ เป็นต้น

จากการวิจัยของ Lituanas, Jacobs & Renandya (1999) เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการอ่านแบบกว้างขวางกับนักเรียนที่อ่อนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประเทศฟิลิปปินส์ นักเรียนจำนวน 90 % ของโรงเรียนมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ขาดแคลนเอกสารการอ่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน มีการจับคู่นักเรียนที่มีระดับสติปัญญา เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจ และระดับการอ่านเท่ากัน แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มจะเรียนภาษาอังกฤษตามปกติ 40 นาที และมีการสอนเสริมอีก 40 นาที โดยกลุ่มควบคุมได้รับการสอนเสริมด้วยวิธีการอ่านแบบดั้งเดิมที่เรียนโดยใช้หนังสือแบบเรียน ส่วนกลุ่มทดลองได้รับการสอนเสริมด้วยอ่านแบบกว้างขวางซึ่งในแต่ละคาบจะใช้เวลา 45 % กับการอ่านในใจและอีก 45 % สำหรับกิจกรรมก่อนและหลังการอ่าน ที่เหลืออีก 10 % ใช้ในการจัดการชั้นเรียน ผู้เรียนเลือกเอกสารการอ่านด้วยตนเองและทำกิจกรรมหลังการอ่านอย่างหลากหลาย ผู้สอนใช้เทคนิคต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านให้มากที่สุดเพื่อเพิ่มทักษะการอ่าน เช่น การอ่านออกเสียง การเล่าเรื่องที่ผู้สอนอ่านอย่างย่อ ๆ ให้ผู้เรียนฟัง กิจกรรมหลังการอ่านจะเป็นการตอบคำถามหลังการอ่าน การแสดงบทบาทสมมติ การเล่าทวนเรื่อง โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 6 เดือน มีการทดสอบก่อนการทดลอง 2 เดือนและทดสอบอีกครั้งหลังการทดลองสิ้นสุด โดยใช้ Informal Reading Inventory (IRI) และ Gray Standardized Oral Reading Test (GSORT) ผลการทดลองพบว่า ความสามารถทางการอ่านของกลุ่มที่มีการสอนเสริมด้วยการอ่านแบบกว้างขวางมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่สอนเสริมด้วยการอ่านแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. **การอ่านนอกชั้นเรียน** (Out-of-Class Reading)

ก่อนที่จะมอบหมายให้ผู้เรียนอ่านด้วยตนเองนอกชั้นเรียน ผู้สอนควรอธิบายจุดมุ่งหมายและประโยชน์ของการอ่านดังกล่าวให้ผู้เรียนเข้าใจ หลังการอ่านนอกชั้นเรียนไม่ควรมีการทดสอบหรือวัดผลจากการอ่านเพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียดและเป็นการทำลายการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน การอ่านนอกชั้นเรียนเป็นส่วนที่สำคัญมากในการสร้างนิสัยในการอ่าน ผู้เรียนเป็นผู้เลือกว่าจะอ่านเมื่อใดและที่ไหน สถานที่อ่านจึงเป็นที่ที่ผู้เรียนรู้สึกสบาย ชื่นชอบและต้องการที่จะอ่าน เช่น อ่านในห้องสมุดของโรงเรียนในเวลาว่าง อ่านบนรถโดยสาร อ่านในร้านอาหารในขณะที่รอหรือในขณะที่รับประทานอาหารไปด้วย อ่านในห้องทำงานที่บ้าน อ่านในห้องน้ำ อ่านบนเตียงก่อนนอน เป็นต้น การให้โอกาสในการอ่านเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องที่ทำได้ง่าย ในการนี้ระยะเวลาในการอ่านนอกชั้นเรียนนั้นผู้สอนเป็นผู้กำหนด เช่น ถ้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 5 คาบต่อ 1 สัปดาห์ อาจให้ผู้เรียนอ่านนอกชั้นเรียนวันละ 1 ชั่วโมง (Hedge, 1978, p. 79) 25 หน้าต่อ 1 สัปดาห์ (Welch, 1997) เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนอ่านตามระยะเวลาที่กำหนดได้ ผู้สอนควรจะหาวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจการอ่าน ซึ่งจะทำให้การอ่าน

แบบกว้างขวางนอกชั้นเรียนประสบความสำเร็จและผู้เรียนต้องการที่จะอ่านมากขึ้น (Nuttall, 1996, p. 141) ได้แนะนำวิธีการต่าง ๆ เพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน อาทิ

1. การให้ผู้เรียนเล่าเรื่องที่ตนเองอ่านแล้วสนุกสนาน หรือเขียนเล่าเรื่องสั้น ๆ โดยไม่ให้เล่าตอนจบของเรื่อง

2. การแสดงหนังสือใหม่และอธิบายเกี่ยวกับหนังสือแต่ละเล่มประกอบเล็กน้อย โดยอธิบายให้ผู้เรียนอยากอ่าน แต่ไม่ได้เล่าโครงเรื่องให้ฟัง

3. การซื้อเทปที่ประกอบมากับหนังสือเพื่อให้ผู้เรียนยืมไปฟังพร้อมกับหนังสือ หรือการเปิดเทปบางตอนในชั้นเรียน หรือเปิดทั้งม้วน โดยแบ่งเปิดวันละตอน ตอนละ 5 นาที ในช่วงท้ายชั่วโมงเรียน (ผู้สอนอาจจะทำการบันทึกเทปเองโดยใช้เสียงของผู้สอนหรือผู้อื่นที่อ่านได้ดี)

นอกจากนี้ Kembo (1993) ได้เสนอแนะวิธีการกระตุ้นการอ่านของผู้เรียนเพิ่มเติม ดังนี้คือ

1. การนำข้อความสั้น ๆ จากหนังสือที่กำหนดให้ผู้เรียนอ่านนอกชั้นเรียนบางเล่มมาติดตามผนังห้องเรียนแล้วติดชื่อของผู้แต่งด้านล่างข้อความที่นำมา หากผู้เรียนคนใดสนใจที่จะอ่านเรื่องราวในหนังสือก็จะสามารถยืมหนังสือตามรายชื่อผู้แต่งได้

2. การให้รางวัลที่เป็นสิ่งของกับผู้เรียนที่อ่านได้มากที่สุดในตอนกลางภาค หรือปลายภาคการศึกษา

จากวิธีการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า การสร้างความสนใจในการอ่านแบบกว้างขวางสามารถเลือกกระทำได้หลายวิธีด้วยกัน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีที่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนเพียงบางวิธีเท่านั้น ซึ่งได้แก่ การแสดงหนังสือใหม่ การเล่าเรื่องที่ผู้สอนอ่านแล้วสนุกสนาน และการให้รางวัลกับผู้เรียนที่อ่านได้มาก ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอ่านหนังสือมากขึ้น

นอกจากการเตรียมความพร้อมโดยการกระตุ้นความสนใจในการอ่านแล้ว การเลือกและกำหนดชนิดของเอกสารการอ่านก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน ในการอ่านแบบกว้างขวางผู้สอนจะกำหนดให้ผู้เรียนอ่านหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษา (Graded Readers) ซึ่งมีระดับภาษาหลายระดับเพื่อให้สอดคล้องกับระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนแต่ละคน ด้วยเหตุนี้บทอ่านที่เป็นเอกสารจริง (Authentic Texts) ก็อาจจะไม่เหมาะสมกับผู้เรียนที่ยังไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะอ่านได้ เพราะมักจะมีเนื้อหา คำศัพท์ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ยาก จึงต้องอาศัยการปรับเนื้อหาและระดับภาษาให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนด้วยกระบวนการปรับให้ง่าย (Simplification) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากองค์ประกอบ

ต่าง ๆ ของบทอ่านได้ดี เพราะองค์ประกอบของบทอ่านที่มักจะเป็นปัญหาในการอ่าน ได้แก่ คำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ การนำเสนอเนื้อเรื่อง (Nuttall, 1996) ทั้งนี้จุดมุ่งหมายสำคัญของการอ่านแบบกว้างขวางคือการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินและเป็นการฝึกทักษะการอ่าน กระบวนการปรับให้ง่ายที่ใช้ปรับหนังสือประเภทนวนิยายซึ่งมักจะมีเนื้อหาสนุกสนาน ตื่นเต้น น่าติดตาม มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจในการอ่านแก่ผู้เรียน และช่วยให้การอ่านแบบกว้างขวางดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้เรียนไม่มีปัญหาในเรื่องความยากง่ายของหนังสือ ผู้เรียนก็จะสามารถอ่านได้รวดเร็วขึ้นและสนใจที่จะอ่านมากขึ้น ซึ่งหนังสือที่ผ่านกระบวนการปรับให้ง่าย หรือหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษา (Graded Readers or Guided Readers or Simplified Readers) เป็นหนังสือที่มีการจำกัดจำนวนคำ มีการปรับระดับไวยากรณ์ให้ง่ายขึ้น คำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยจะปรากฏในบริบทที่เดาความหมายได้ ประโยคมีโครงสร้างง่ายไม่ซับซ้อน บางครั้งมีการบอกภูมิหลังของผู้แต่งหรือให้ความรู้ก่อนการอ่านในส่วนหน้าของหนังสือก่อนถึงเนื้อเรื่อง ประการสำคัญหนังสือเหล่านี้มักจะมีองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความบันเทิงในการอ่าน (Allan, 2000, p. 154) ในปัจจุบันหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษามีมากมายหลายชนิด ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาว่าหนังสือชุดใดที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนของตนมากที่สุด เนื่องจากหนังสือแต่ละชุดของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการผลิตและลักษณะรูปเล่มแตกต่างกันออกไป ตัวอย่างของชุดหนังสือที่ผ่านกระบวนการปรับให้ง่ายที่พบได้ทั่วไป (Hill, 1997, pp. 21-26) คือ

1. หนังสือชุด Harcourt Brace Janowitz New Readers เป็นชุดที่เหมาะสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา มีความดึงดูดพอประมาณ มีตัวหนังสือและภาพขาวดำประกอบ

2. หนังสือชุด Heinemann Guided Readers ส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่เหมาะสำหรับผู้ใหญ่ แต่บางเล่มเหมาะสมกับวัยรุ่น มีการเสริมภูมิหลังทางความรู้ของเนื้อเรื่องและคำศัพท์ แต่เดิมหนังสือชุดนี้มีขนาดเล็ก แต่ในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนให้มีขนาดปกติและปรับปรุงคุณภาพของกระดาษให้ดีขึ้น รวมทั้งมีการทำภาพให้เป็นภาพสี

3. หนังสือชุด Heinemann New Wave Readers เป็นชุดที่เหมาะสำหรับวัยรุ่นในยุโรป มีเนื้อเรื่องสั้นและทันสมัยกว่าชุด Heinemann Guided Readers และเป็นหนังสือที่มีหน้ากว้าง มีภาพสีแบบเต็มหน้า และมีการออกแบบแต่ละหน้าแตกต่างกันไป

4. หนังสือชุด Longman Classics เป็นชุดที่เหมาะสำหรับผู้สอนมากกว่าผู้เรียน มีบทนำที่บอกถึงภูมิหลังทางความรู้ของเนื้อเรื่องและแนะนำผู้แต่งหนังสืออย่างละเอียด โดยเนื้อเรื่องส่วนใหญ่มาจากภาพยนต์ หนังสือมีภาพวาดซึ่งเป็นภาพสีที่ดึงดูดประกอบตลอดทั้งเล่ม

5. หนังสือชุด Longman Easystarts เป็นชุดที่เหมาะสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่เริ่มเรียนภาษา มีเนื้อหาเข้มข้นและประกอบด้วยภาพสีประมาณ 2 ใน 3 ของหน้ากระดาษ

6. หนังสือชุด Longman Fiction เป็นชุดที่มีหน้าปกน่าสนใจ แต่มีการพิมพ์ตัวหนังสือเลื่อนลาง ในบทนำมีการแนะนำผู้แต่งและภูมิหลังทางความรู้ของเนื้อเรื่องเช่นเดียวกันกับชุด Longman Classics แต่มีการจำกัดระดับภาษาของบทนำให้อยู่ในระดับเดียวกันกับเนื้อเรื่องของหนังสือในแต่ละเล่ม

7. หนังสือชุด Longman Originals เป็นชุดที่มีการออกแบบหน้าของหนังสือแต่ละหน้าอย่างหลากหลายและทำให้ดึงดูดด้วยภาพสี

8. หนังสือชุด Longman Picture Classics เป็นชุดที่ผู้เรียนมักจะลังเลที่จะเลือกอ่านเพราะมีจำนวนคำมากถึง 3000 คำใน 1 เล่ม แต่มีเนื้อหาที่กระทัดรัด ชัดเจน และประกอบด้วยภาพที่ดึงดูดในแต่ละหน้า

9. หนังสือชุด (Longman) Nelson Readers เป็นชุดที่มีจำนวนเล่มเท่าเดิมแต่มีการนำมาปรับปรุงรูปแบบของหนังสือใหม่ในปัจจุบัน

10. หนังสือชุด Oxford Bookworms Black และ Oxford Bookworms Green เป็นชุดที่มีหน้าปก 2 สี ได้แก่ ชุดที่มีหน้าปกสีดำ และชุดที่มีหน้าปกสีเขียว โดยชุดที่มีหน้าปกสีดำเหมาะสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ แม้ว่าจะมีหนังสือหลาย ๆ เล่มในชุดนี้ที่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาเห็นว่ามีเนื้อหาสนุกสนานก็ตาม ส่วนหนังสือชุดที่มีหน้าปกสีเขียวเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นวัยรุ่นตอนต้น เพราะเป็นการนำเอาเนื้อเรื่องของนิยายสำหรับเด็กมาทำ

11. หนังสือชุด Bookworm Factfiles เป็นชุดที่มีหลายหัวเรื่องซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นเนื้อเรื่องทางการท่องเที่ยวและปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นหนังสือที่มีคุณค่าแต่ไม่น่าสนใจเท่าใดนัก

12. หนังสือชุด Oxford Progressive English Readers ในปัจจุบันมีการปรับปรุงหนังสือชุดนี้ใหม่หมดทั้งทางด้านเนื้อหาและภาพประกอบ แต่ก็ยังคงดูคล้ายหนังสือแบบเรียนจนทำให้ผู้เรียนกลัวและไม่กล้าอ่าน อย่างไรก็ตามคุณภาพของการปรับระดับภาษาอยู่ในเกณฑ์ดี

13. หนังสือชุด Oxford Storylines เป็นชุดที่มีขนาดตัวอักษร และมีภาพสีประกอบอยู่ในระดับดี เนื้อหาสั้นและง่าย หนังสือหลายเล่มในชุดนี้มีการจบเรื่องแบบหักมุมอย่างดีเยี่ยม

14. หนังสือชุด Phoenix Bookshelf เป็นชุดที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาว รูปเล่มมีขนาดเล็กกว่าหนังสือขนาดปกติและมีภาพขาวดำประกอบ

15. หนังสือชุด Penguin Readers เป็นชุดที่มีบางเล่มเหมาะกับผู้ใหญ่ และบางเล่มเหมาะสมกับวัยรุ่น แต่เดิมมีโครงเรื่องที่ซับซ้อนไม่น่าอ่าน แต่ปัจจุบันมีการปรับปรุงใหม่ โดยการ

เพิ่มเนื้อเรื่องใหม่ ๆ มากมาย รูปเล่มดึงดูดและเนื้อหาเหมาะสำหรับวัยรุ่น มีภาพสีประกอบตลอดทั้งเล่ม

สรุปได้ว่า หนังสือที่เหมาะสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่คือ ชุด Heinemann Guided Readers ชุด Longman Easystarts ชุด Longman Fiction ชุด Oxford Bookworm และชุด Penguin Readers ส่วนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาควรเลือกใช้หนังสือชุด Longman Originals ชุด Longman Classics ชุด Heinemann New Wave Readers ชุด Oxford Bookworms Green ชุด Oxford Progressive English Readers ชุด Phoenix Bookshelf ชุด Penguin Readers และชุด Heinemann Guided Readers อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่อาจจะสนุกกับการอ่านหนังสือชุดที่เหมาะสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ในขณะที่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาก็อาจชอบอ่านเนื้อเรื่องของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดประการหนึ่งในการเลือกซื้อหรือจัดหาหนังสือให้ผู้เรียนอ่านก็คือ ความหลากหลาย นั่นคือ หนังสือควรมีความหลากหลายทั้งชุดของหนังสือและระดับภาษา นอกจากนี้ หนังสือที่นำมาให้อ่านควรมีเนื้อหาสนุกสนานและน่าติดตาม มุ่งเน้นความบันเทิงในการอ่านของผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่ง Nuttall (1996, p. 131) ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อเลือกหรือเลือกซื้อหนังสือสำหรับการอ่านแบบกว้างขวางเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการอ่าน 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความสั้น (Short) หนังสือไม่ควรมีจำนวนหน้ามากเกินไป จนทำให้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา หรือผู้ที่เรียนการอ่านแบบกว้างขวางเป็นครั้งแรกรู้สึกหวาดกลัว หนังสือที่มีเนื้อเรื่องสั้นและสามารถอ่านจบได้ในระยะเวลาสั้น ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่าย และท้อแท้ของผู้เรียน

2. ความดึงดูด (Appealing) หนังสือควรมีลักษณะดึงดูด เช่น มีการพิมพ์ที่ดีและมีภาพสีประกอบ ส่วนผู้เรียนในระดับประถมศึกษาควรเลือกหนังสือที่มีตัวอักษรขนาดใหญ่และมีภาพประกอบมากขึ้น หนังสือไม่ควรมีลักษณะคล้ายกับหนังสือแบบเรียน และไม่มีคำอธิบายหรือคำถามแทรกอยู่ในเนื้อเรื่อง หากมีควรแยกออกจากเนื้อเรื่องของหนังสือ

3. ความหลากหลาย (Varied) หนังสือควรมีมากมายและหลากหลายเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งในด้านเนื้อหา ภาษา และระดับสติปัญญา

4. ความง่าย (Easy) หนังสือควรมีระดับภาษาง่ายกว่าระดับภาษาของบทเรียน การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้อ่านที่อ่านได้อย่างคล่องแคล่วได้มาจากการอ่านบทอ่านที่ง่ายจำนวนมาก ๆ เพราะระดับภาษาที่ยากทำให้การอ่านติดขัด

จากลักษณะของหนังสือแต่ละสำนักพิมพ์ เกณฑ์การเลือกหนังสือ และข้อจำกัดทางการสั่งซื้อหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษาในประเทศไทย ทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้หนังสือสำหรับการอ่านนอกชั้นเรียนที่มีความเหมาะสมจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ตามรายชื่อชุดของหนังสือ ดังนี้ ชุดที่ 1) Penguin Readers จำนวน 34 เล่ม ชุดที่ 2) Oxford Hotshot Puzzles จำนวน 18 เล่ม ชุดที่ 3) Oxford Bookworms Starters จำนวน 11 เล่ม ชุดที่ 4) Oxford Bookworms Factfiles จำนวน 6 เล่ม ชุดที่ 5) Oxford Bookworms (Black) จำนวน 2 เล่ม ชุดที่ 6) Longman Easystarts จำนวน 7 เล่ม ชุดที่ 7) Longman Originals จำนวน 6 เล่ม ชุดที่ 8) Storylines จำนวน 5 เล่ม ชุดที่ 9) Ladybird จำนวน 4 เล่ม ชุดที่ 10) Ladybird Classics จำนวน 2 เล่ม ชุดที่ 11) Delta Readers จำนวน 3 เล่ม ชุดที่ 12) Cambridge English Readers จำนวน 3 เล่ม ชุดที่ 13) Nelson Readers จำนวน 1 เล่ม ชุดที่ 14) Heinemann จำนวน 1 เล่ม ชุดที่ 15) Heinemann New Wave Readers จำนวน 1 เล่ม ชุดที่ 16) New Wave จำนวน 1 เล่ม (ดูภาคผนวก จ)

การแสดงหนังสือ (Displaying Books)

เมื่อผู้สอนสามารถเลือกหนังสือได้แล้ว เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านหนังสือ การแสดงหนังสือ เป็นส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้การอ่านนอกชั้นเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี อาทิ การนำหนังสือที่หลากสีสันมาจัดตั้งเป็นมุมหนังสือในชั้นเรียน หรือถ้าในชั้นเรียนมีตู้หนังสืออาจเก็บหนังสือไว้ในตู้และมอบหมายให้ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบในการยืมและการคืนหนังสือ หรือการแสดงหนังสือในตู้กระจกแล้วขอยืมและคืนโดยติดต่อกับผู้สอน ทั้งนี้หากไม่เกิดการสูญหายผู้สอนอาจนำหนังสือใส่กล่องวางไว้ภายในห้องเรียนก็ได้ แล้วให้ผู้เรียนเลือกหยิบอ่านได้เองในเวลาที่ต้องการอ่าน หรือการติดต่อประสานงานกันระหว่างผู้สอนและบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนเพื่อจัดแสดงหนังสือในห้องสมุด โดยผู้สอนนำหนังสือไปฝากไว้ที่ห้องสมุดแล้วให้บรรณารักษ์เป็นผู้ทำหน้าที่ในการให้ยืม เก็บคืน จัดแสดง และเก็บหนังสือเพื่อความสะดวกแก่ผู้สอนและผู้เรียน นอกจากนี้ การแสดงหนังสืออาจทำได้โดยการถ่ายเอกสารปกหนังสือแล้วนำมาติดพร้อมกับเอกสารประกอบหนังสือ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือที่สำนักพิมพ์แจกเพื่อโฆษณาหนังสือ หรือติดปกหนังสือที่ได้จากการถ่ายเอกสารพร้อมกับการแสดงผลงานเกี่ยวกับหนังสือที่ผู้เรียนทำขึ้น เช่น การออกแบบหน้าปกหนังสือ การเขียนทบทวนการอ่าน (Book Reviews) การเขียนจดหมายถึงผู้แต่ง (Letters to the Author) เป็นต้น โดยติดที่ผนังของห้องเรียนเพื่อดึงดูดผู้เรียนคนอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้อ่านหนังสือเล่มนั้นให้สนใจและอยากจะขอยืมไปอ่าน (Hedge, 1987, p. 84)

การแยกประเภทของหนังสือ (Classifying Books)

ผู้สอนสามารถแยกประเภทของหนังสือได้หลายวิธี อาทิ การแยกหนังสือตามระดับความยากง่ายซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเลือกหนังสือได้เหมาะสมกับระดับการอ่านของตนเอง อาจทำได้โดยการติดแถบสีต่าง ๆ ที่มุมใดมุมหนึ่งของหน้าปกหรือสันหนังสือ เช่น สีแดง สีเขียว สีเหลือง สีน้ำเงิน โดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ขึ้นอยู่กับการตกลงร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนว่าแต่ละสีหมายถึงการอ่านระดับใด นอกจากนี้ผู้สอนอาจแยกหนังสือตามเนื้อหาร่วมด้วย เช่น หนังสือฆาตกรรม หนังสือชีวประวัติ เป็นต้น โดยอาจใช้แถบสีที่มีรูปร่างลักษณะหรือสีสันที่ต่างไปจากแถบสีระบุระดับการอ่านเพื่อบอกถึงประเภทของหนังสือ เช่น แถบสีดำอาจหมายถึงหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัย เป็นต้น การแยกเนื้อหาของหนังสือให้ชัดเจนสร้างความสะดวกให้กับผู้เรียนในการเลือกหนังสืออีกระดับหนึ่ง แม้ว่าผู้สอนจะแบ่งหนังสือตามเนื้อหาของหนังสือแล้วก็ตามจำเป็นต้องระบุระดับการอ่านของหนังสือแต่ละเล่มทุกครั้งที่มีการจัดชั้นหนังสือให้ผู้เรียนยืมอ่าน เพราะระดับความยากง่ายของหนังสือแต่ละเล่มเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเลือกหนังสือ ผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนแยกเนื้อหาของหนังสือเอง เช่น เริ่มต้นด้วยการสอนให้ผู้เรียนแยกโดยการถามผู้เรียนเกี่ยวกับหนังสือหลากหลายประเภทที่ผู้เรียนอ่านในภาษาแม่ เช่น หนังสือเกี่ยวกับสัตว์ การผจญภัย แล้วให้นำมาเทียบเคียงกับเนื้อหาของหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษาที่ผู้เรียนจะอ่านในภาษาอังกฤษ

การออกแบบระบบการยืมหนังสือ (Designing a Borrowing System)

ผู้สอนสามารถจัดทำระบบการยืมและการคืนหนังสือโดยการใช้บัตรยืมหนังสือของห้องสมุด (Library Lending Book) (Hedge, 1987, p. 86) ผู้เรียนจะกรอกชื่อหนังสือ ชื่อผู้ยืม วันที่ยืม และวันที่คืนในช่องต่าง ๆ ของบัตร (ดูตาราง 2)

ตาราง 2 ตัวอย่างบัตรยืมหนังสือของห้องสมุด

Title	Borrower	Borrowed	Returned
The Kontiki Expedition	*Bo Andersson*	*2/5*	*15/5*
Man & Modern Science	*Li Fu Zhang*	*4/5*	*9/5*
The Woman Who Disappered	*Eva Krantz*	*6/5*	*7/5*
Tales from Arab History	*Smail Semmoussat*	*10/5*	*17/5*

ส่วนบัตรที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ คือ บัตรดรรชนี (Index card) (Hedge, 1987, p.87) ผู้สอนอาจจะติดบัตรดรรชนีไว้หน้าบัตรยืมหนังสือของห้องสมุดก็ได้ เพราะนอกจากจะแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือแล้ว ยังทำให้ทราบว่าผู้เรียนนิยมอ่านหนังสือเล่มใดบ้าง

TULLOH, BRUCE

The Olympic Games,

Heinemann Guided Readers, Upper Level
Heinemann Educational Books Ltd,
London 1976

ภาพ 4 ตัวอย่างบัตรดรรชนี

นอกจากจะกรอกบัตรยืมหนังสือกับห้องสมุดหรือผู้สอนแล้ว ผู้สอนอาจนำบัตรบันทึกการอ่านของผู้เรียน (Student Record Cards) (ดูตาราง 3) มาใช้ร่วมด้วยเพื่อกระตุ้นการอ่านของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเห็นว่าตนยืมหนังสือน้อยกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ ก็จะมาขอยืมเพิ่มขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังช่วยให้ผู้สอนทราบถึงความก้าวหน้าในการอ่านและความสนใจในหนังสือประเภทต่าง ๆ ของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งนี้ผู้สอนอาจมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของผู้เรียนในการจัดทำบัตรต่าง ๆ โดยผู้สอนทำเป็นตัวอย่างในการใช้ครั้งแรก

ตาราง 3 ตัวอย่างบัตรบันทึกการอ่านของผู้เรียนแต่ละคนของ Hedge (1987)

Date Borrowed	TITLE	Date Returned
28 Sept. 1984	*Lucky Jim*	*5 Dec. 1984*
26 Oct. 1984	*What's New*	*9 Nov. 1984*
9 Nov. 1984	*Tennis*	*16 Nov. 1984*
12 Dec. 1984	*The House on the Hill*	*19 Dec.1984*

ตาราง 4 ตัวอย่างบัตรบันทึกการอ่านของผู้เรียนแต่ละคนของ Ellis & McRae (1991)

Class Library-Pupil Record Card

Name..... Class.....

Title/author	Date borrowed	Date returned	Type of book	Problems	Useful vocabulary and information	Comments
Little Red Riding Hood	*7/3*	*16/3*	*Humour, modern version of traditional fairy tale.*	*A few words, but otherwise OK.*	*scatty pickles stout flurry nightie*	*Very funny. Good illustrations.*

จากตาราง 4 แสดงตัวอย่างบัตรบันทึกการอ่านของผู้เรียนแต่ละคนอีกแบบหนึ่งของ Ellis & McRae (1991, p. 19) ที่ละเอียดกว่าบัตรบันทึกการอ่านของผู้เรียนแต่ละคนของ Hedge (1987, p. 89) ในตาราง 3 แต่มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือ เพื่อให้ผู้เรียนบันทึกความก้าวหน้าทางการอ่านของตนเอง ผู้เรียนอาจกรอกข้อความเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาที่ 1 ก็ได้ บัตรบันทึกการอ่านในตาราง 4 นี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับการอ่านของผู้เรียนเพิ่มเติม เช่น ความยากลำบากในการอ่าน โดยบัตรในตาราง 4 ผู้เรียนจะต้องกรอกข้อความในช่องต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) การกรอกวันที่ยืมและวันที่คืนหนังสือเพื่อดูว่าใช้ระยะเวลาเท่าใดในการอ่านหนังสือเล่มนั้น 2) การกรอกชนิดของหนังสือ (Type of Book) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแยกประเภทของหนังสือ 3) การกรอกเกี่ยวกับปัญหา (Problems) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความยากที่ประสบในการอ่าน เช่น การมีคำศัพท์ใหม่มากเกินไป เนื้อเรื่องน่าเบื่อหน่าย 4) การกรอกคำศัพท์หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ (Useful Vocabulary and Information) เพื่อให้ผู้เรียนให้ความสำคัญ ทั้งคำศัพท์และเนื้อหา 5) การกรอกแสดงความคิดเห็น (Comments) เช่น น่าสนใจ น่าเบื่อ น่าสนุก ยาก ง่าย มีประโยชน์ ฯลฯ การแสดงความคิดเห็นอาจหมายรวมถึงการวิจารณ์รูปภาพประกอบ ขนาดตัวอักษร และหน้าปกของหนังสือ เป็นต้น

การควบคุมการอ่านของผู้เรียน (Monitoring Reading)

ผู้สอนควรกำหนดเวลาในการให้ยืมและให้คืนหนังสือว่าจะเป็นเวลาใดบ้าง เช่น ในคาบเรียน ระหว่างคาบเรียนแต่ละคาบ ช่วงพักกลางวัน หรือหลังเลิกเรียน ฯลฯ เมื่อผู้เรียนขอยืมหนังสือไปอ่านจนจบหลายเล่มแล้ว ผู้สอนควรหาเวลาสัมภาษณ์ผู้เรียนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้อ่านหนังสือเหล่านั้นจริงหรือไม่ ผู้สอนอาจจะสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านด้วยคำถามต่าง ๆ เช่น 1) นักเรียนคิดว่าหนังสือที่นักเรียนอ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร 2) ตอนจบของเรื่องที่นักเรียนอ่านเป็นอย่างไร 3) นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่ออ่านหนังสือจบแล้ว 4) นักเรียนชื่นชอบตัวละครตัวใดมากที่สุด เพราะอะไร 5) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากหนังสือที่อ่าน 6) ในขณะที่กำลังอ่านหนังสือ นักเรียนคิดถึงสิ่งใดบ้าง 7) ถ้านักเรียนสามารถแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหนังสือได้ นักเรียนจะแก้ไขส่วนใดบ้าง 8) นักเรียนจะแนะนำเพื่อนให้อ่านหนังสือที่ได้อ่านไหม เพราะอะไร ฯลฯ (Schmidt, 1999a)

กิจกรรมหลังการอ่านของการอ่านแบบกว้างขวาง

หลังจากที่ผู้เรียนอ่านบทอ่านด้วยตนเองในชั้นเรียน หรือหลังจากอ่านหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษานอกชั้นเรียนแล้ว ผู้สอนมักจะกำหนดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมหลังการอ่านอย่างน้อยที่สุด 1 กิจกรรมซึ่งจัดขึ้นในชั่วโมงเรียน ในการอ่านแบบกว้างขวางกิจกรรมหลังการอ่านมีบทบาทสำคัญกว่ากิจกรรมก่อนการอ่าน ดังนั้น จึงมีมากมายหลายรูปแบบ การเลือกที่จะทำ หรือไม่ทำกิจกรรมใดขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียน ความเหมาะสมและความพร้อมของผู้สอน สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลัก มีผู้เสนอกิจกรรมหลังการอ่านจำนวนมาก อาทิ Helgesen (1997, pp. 53-54) เสนอว่าหลังจากการอ่านหนังสือนอกชั้นเรียนแล้ว ควรจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ดังนี้

1. การเขียนรายงานหนังสือ (Instant Book Report) อาจทำ 1-2 ครั้ง ในแต่ละภาคการศึกษา โดยผู้สอนเขียนสิ่งต่อไปนี้บนกระดาน

- I read a book called ..... .
- It's a ..... (mystery, science fiction book, love story, detective story).
- It's about ..... .
- In the story, there was a problem. .....
- The main characters are ..... .
- I liked/didn't like it because ..... .

เมื่อผู้เรียนแต่ละคนเขียนรายงานหนังสือโดยการเติมข้อความที่ผู้สอนเขียนไว้บนกระดานเรียบร้อยแล้ว ผู้สอนก็จะให้ผู้เรียนจับคู่ถามตอบเกี่ยวกับหนังสือที่แต่ละคนได้อ่าน ตัวอย่างการสนทนาโต้ตอบกัน เช่น

ถาม 1 : What is the tittle of the book?

ตอบ 1 : I read a book called Blank.

ถาม 2 : What kind of story was it? A mystery? Science fiction? Etc.

ตอบ 2 : It's a detective story.

2. การวาดภาพ (Draw a Picture) ในกรณีที่ผู้เรียนมีความสามารถในการวาดภาพ อาจจะให้ผู้เรียนวาดภาพแล้วอธิบายเพื่อเล่าเรื่องราวให้ผู้เรียนอีกคนฟัง หรือภายในกลุ่มเล็ก ๆ

3. เกมถามกี่คำถามก็ได้ (How Many Questions ?) หลังจากที่ผู้เรียนอ่านหนังสือเล่มใด ๆ จบแล้ว ให้เลือกรูปภาพ 1 รูปจากหนังสือแล้วแสดงรูปภาพและอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง แต่ละกลุ่มมี 3 คน เพื่อนในกลุ่มสามารถถามคำถามได้มากที่สุดเท่าที่ต้องการ เช่น What's this person's name ? Where is she ? Why did she go there ? เป็นต้น โดยกำหนดเวลาประมาณ 3 นาทีต่อหนังสือ 1 เล่ม

4. การเล่าเรื่องด้วยไม้ (Story Telling Sticks) การเล่าเรื่องโดยอาศัยวัตถุช่วยเล่า เช่น การใช้ไม้สั้นและยาวแทนคนซึ่งเป็นเด็กและผู้ใหญ่ และยังใช้แทนสิ่งอื่น ๆ ได้อีก เช่น สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ก่อนทำกิจกรรมผู้สอนสาธิตวิธีการเล่าให้ผู้เรียนทั้งชั้นดู แล้วแบ่งผู้เรียนเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม พร้อมทั้งแจกไม้จิ้มฟันให้กลุ่มละประมาณ 10 ก้าน กิจกรรมนี้ช่วยให้ผู้เรียนที่ขี้อายเล่าเรื่องได้ดีขึ้น

ส่วน Ellis & McRae (1991, pp. 22-23) เสนอกิจกรรมที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในการทำ อาทิ

1. การเขียนทบทวนหนังสือ (Book Review) การเขียนสรุปย่อ การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2. การออกแบบโปรสเตอร์ หรือแผ่นติดผนัง (Wall Displays)

3. การทำโครงงาน เช่น การนำเรื่องที่อ่านมาทำเป็นภาพยนต์ การหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เช่น หาข้อมูลเกี่ยวกับมลพิษ หรืออาชญากรรม

4. การแสดงบทบาทสมมติ เช่น ฉากการคุยกันระหว่างผู้แต่งกับผู้วาดภาพประกอบหนังสือ ระหว่างผู้แต่งกับผู้เรียน หรือระหว่างตัวละครในเรื่องคุยกันเอง

5. การสำรวจผู้เรียนในชั้นเรียน และผู้เรียนชั้นอื่น ๆ เกี่ยวกับนิสัยการอ่าน ความสนใจในการอ่าน หนังสือที่อ่าน หรืออื่น ๆ

6. การบันทึกเสียงละครพร้อมด้วยเสียงประกอบเรื่อง (Sound Effects) ลงในเทปบันทึกเสียง

7. การอ่านออกเสียงเนื้อเรื่อง หรือโคลงกลอน

8. การทำรายการโทรทัศน์ หากเป็นไปได้ให้บันทึกเป็นวีดีโอเทปแล้วเปิดให้ผู้เรียนชั้นอื่น ๆ และผู้ปกครองดู

9. การสร้างคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจเนื้อเรื่อง หรือสร้างแบบฝึกหัดทดสอบคำศัพท์ แล้วนำแบบทดสอบที่ได้ไปใช้กับชั้นอื่น ๆ ด้วย

จากการวิจัยของ Renandya, Rajan & Jacobs (1999) ทำการศึกษาผลของการอ่านแบบกว้างขวางที่มีต่อความสามารถทางภาษาของข้าราชการชาวเวียดนาม อายุระหว่าง 21-55 ปี ที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์เพื่อเรียนภาษาอังกฤษเป็นเวลา 2 เดือน เอกสารที่ใช้ในการอ่านเป็นหนังสือที่มีการปรับให้ง่ายทั้งที่เป็นนวนิยาย และหนังสือที่ไม่ใช่นวนิยาย ผู้เรียนเลือกอ่านเองโดยเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งคือ 1) อ่านหนังสือ 20 เล่ม 2) อ่านน้อยกว่า 20 เล่มแต่มีจำนวนหน้าไม่ต่ำกว่า 800 หน้า กิจกรรมหลังการอ่านประกอบด้วย วงล้อหนังสือ (Book Wheels) และการเขียนสรุปความ เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาอังกฤษ 4 ส่วนด้วยกันคือ การฟัง การอ่าน การเขียน ไวยากรณ์และคำศัพท์ โดยทำการวัดก่อนและหลังการทดลอง 2) แบบบันทึกเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน (Book Record Form) ผู้เรียนจะบันทึกชื่อหนังสือ จำนวนหน้าของหนังสือ ระดับความน่าสนใจ ระดับความยากง่าย และระดับความเข้าใจในการอ่าน 3) แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1. ถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ภูมิหลังทางการศึกษา 2. ถามเกี่ยวกับจำนวนหนังสือที่อ่านก่อนที่จะมาสิงคโปร์ ระยะเวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารภาษาอังกฤษในขณะที่อยู่สิงคโปร์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นผู้ใหญ่ก็สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนโดยใช้การอ่านแบบกว้างขวาง และผู้ที่อ่านในปริมาณมากกว่ามีคะแนนสูงกว่าผู้ที่อ่านน้อยกว่า

ในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากผู้เรียนอ่านในใจด้วยตนเองแล้วจะได้ทำกิจกรรมหลังการอ่านที่สร้างสรรค์ในขั้นตอนการสอนที่เรียกว่าการเล่าทวนเรื่องโดยการนำเสนอที่สร้างสรรค์ (Story Retelling through Creative Presentation) ในแผนการสอนที่ 4 ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกิจกรรมที่

Ellis & McRae (1991) ได้เสนอไว้ ส่วนการอ่านนอกชั้นเรียนนั้น ผู้เรียนจะอ่านหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษา 2 สัปดาห์ต่อ 1 เล่ม หลังจากการอ่านหนังสือแต่ละเล่มจบลง ผู้เรียนทุกคนจะทำกิจกรรมกรรมเดียวกันคือการเขียนรายงานหนังสือ ซึ่งทำโดยการบันทึกเกี่ยวกับการอ่านลงไปในแบบเขียนรายงานหนังสือที่ปรับมาจากแบบรายงานของ Schmidt (1997) (ดูแผนการสอนที่ 2 ภาคผนวก ข) ที่ให้ผู้เรียนกรอกข้อความเกี่ยวกับวันที่กรอกแบบฟอร์ม ชื่อหนังสือ ระยะเวลา อัตราความเร็วในการอ่าน การสรุปสาระสำคัญอย่างสั้น ๆ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่อ่าน และ/หรือการบันทึกคำศัพท์ยากพร้อมความหมาย

การวัดและประเมินผลการอ่านแบบกว้างขวางนอกชั้นเรียน

ในการอ่านแบบกว้างขวางนอกชั้นเรียน ผู้เรียนแต่ละคนเลือกอ่านหนังสือที่แตกต่างกันไปตามความสนใจ ความชอบ และระดับการอ่าน การวัดและประเมินผลสามารถทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับผู้สอนและผู้เรียนว่าจะเลือกวิธีการวัดผลแบบใดแบบหนึ่งหรือหลายวิธีรวมกัน วิธีการวัดผลที่พบได้ทั่ว ๆ ไป (Day & Bamford 1998, pp. 86-90) ได้แก่

1. การเขียนรายงานหนังสือ (Book Reports) เป็นการเขียนสรุปย่อหรือเขียนสะท้อนสิ่งที่อ่าน โดยไม่นำการอ่านหนังสือพิมพ์หรือวารสารที่อ่านโดยบังเอิญมาเขียนด้วย ทั้งนี้อาจมีการรวบรวมการเขียนรายงานเกี่ยวกับหนังสือทั้งหมดที่ผู้เรียนแต่ละคนเขียนส่งอีกครั้งในตอนปลายเทอมในรูปของแฟ้มสะสมผลงาน

2. การทดสอบการอ่าน (Reading Tests) เป็นวิธีการวัดความสามารถทางภาษา เช่น วัดความก้าวหน้าทางด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ และความสามารถทางการอ่านด้านอื่น ๆ ตัวอย่าง เช่น ทดสอบโดยการเลือกบทอ่านที่อยู่ในระดับความสามารถของผู้เรียนที่จะอ่านได้ในตอนปลายเทอมมา 1 บท ในย่อหน้าที่ 2 เป็นต้นไปจะตัดทุก ๆ คำที่ 10 ออก ทำการทดสอบโดยให้ผู้เรียนเติมคำที่หายไป หลังจากนั้นตรวจสอบคำตอบที่ถูกต้องโดยการนับคะแนนทุกคำที่สามารถยอมรับได้ การทดสอบนี้จะทำก่อนการสอนและหลังจากการสอนสิ้นสุดลงโดยไม่บอกผู้เรียนว่าจะใช้แบบทดสอบเดิมในตอนสิ้นเทอม

3. การจดบันทึกการอ่าน (Reading Notebook) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนทำด้วยตนเอง โดยจะเขียนชื่อหนังสือและเอกสารการอ่านอื่น ๆ ที่ได้อ่าน ระบุวันที่ และปริมาณที่อ่านในแต่ละวัน รวมทั้งเขียนแสดงความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้อ่านลงในสมุดบันทึกด้วย

4. การจดบันทึกการอ่านรายสัปดาห์ (Weekly Reading Diary) เป็นรูปแบบของการจดบันทึกการอ่านอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะกรอกแบบฟอร์มทุกวัน เพื่อบันทึกว่าอ่านอะไร และใช้เวลาเท่าใดซึ่งจะบันทึกการอ่านเอกสารที่เป็นภาษาที่ 2 ทุกชนิด แล้วส่งให้ผู้สอนดูทุก ๆ ปลายสัปดาห์

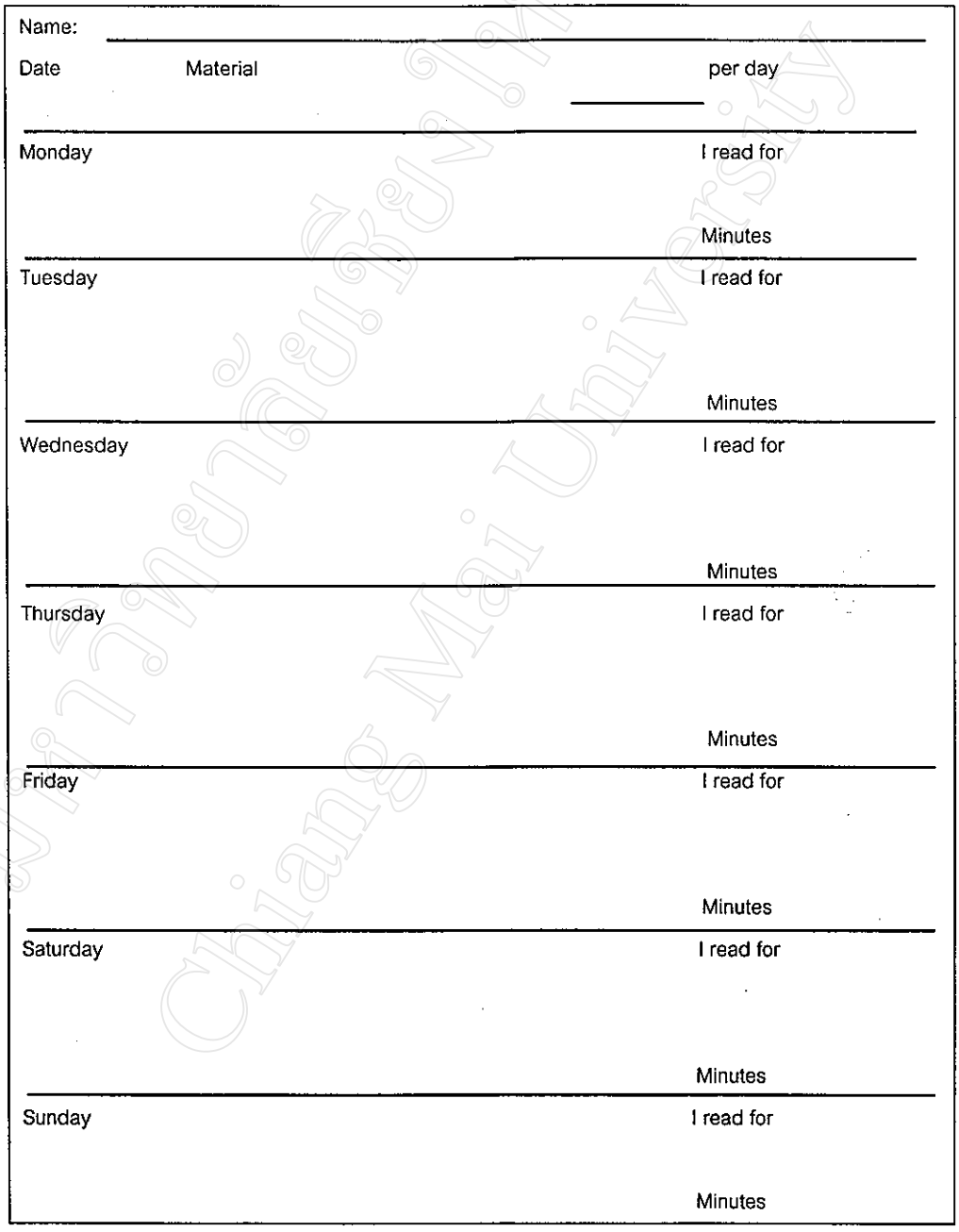

Name: _____

Date Material _____ per day

Monday I read for _____ Minutes

Tuesday I read for _____ Minutes

Wednesday I read for _____ Minutes

Thursday I read for _____ Minutes

Friday I read for _____ Minutes

Saturday I read for _____ Minutes

Sunday I read for _____ Minutes

ภาพ 5 ตัวอย่างแบบฟอร์มการจดบันทึกการอ่านรายสัปดาห์

5. การประเมินผลที่ตกลงร่วมกัน (Negotiated Evaluation) เป็นการประเมินที่ผู้เรียนและผู้สอนตกลงร่วมกันว่าจะประเมินผลด้วยวิธีใด เช่น การแบ่งผู้เรียนในชั้นเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กันเพื่อนำเสนอและเล่าเรื่องราวที่ได้อ่านแล้วให้กับผู้ชมหรือผู้ฟังชั้นอื่น ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะแข่งขันกันโดยมีผู้ชมหรือผู้ฟังเป็นผู้ให้คะแนน

สรุปได้ว่า หลังการอ่านนอกชั้นเรียนในการอ่านแบบกว้างขวางสามารถประเมินผลได้หลายรูปแบบ เช่น การเขียนรายงานหนังสือ การจดบันทึกการอ่านรายวัน การจดบันทึกการอ่านรายสัปดาห์ การทดสอบการอ่าน และการประเมินผลที่ต้องตกลงร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ทั้งนี้ การประเมินนั้นอาจถือเป็นคะแนนจริง ๆ ของรายวิชาหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอนและวัตถุประสงค์ของรายวิชาเป็นสำคัญ

ลักษณะของกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางที่ประสบความสำเร็จ

กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการรวมกัน นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านแบบกว้างขวางระบุถึงองค์ประกอบเหล่านั้นมากมาย อาทิ Yu (1993, pp. 5-8) กล่าวว่า กิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วย

1. การใช้เอกสารการอ่านที่เหมาะสม

1.1 เอกสารควรประกอบด้วยตัวป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้ ส่วนการอ่านเอกสารที่ยากกว่าระดับความสามารถทางการอ่านของผู้เรียนถือเป็นตัวป้อนที่ไม่สามารถเข้าใจได้ การเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้น ในชั้นเรียนเดียวกันอาจมีผู้เรียนที่มีระดับความสามารถทางการอ่านที่แตกต่างกันหลายระดับ ดังนั้นควรมีการเตรียมบทอ่านหรือหนังสือที่มากพอสำหรับระดับการอ่านที่แตกต่างกันไปของผู้เรียนแต่ละคน

1.2 เอกสารที่ให้ผู้เรียนอ่านควรแตกต่างและหลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเลือกหนังสือที่สอดคล้องกับความสนใจของแต่ละคนได้อย่างสะดวก เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความสนใจแตกต่างกัน ในขณะที่บางคนชอบเรื่องสยองขวัญ แต่บางคนกลับชอบเรื่องเกี่ยวกับความรัก ฉะนั้นการเปิดโอกาสให้ได้เลือกอย่างเสรีจึงมีความสำคัญมาก

1.3 กิจกรรมหลังการอ่านควรเป็นกิจกรรมที่สั้น ง่าย และใช้เวลาน้อย เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอ่านหนังสือในปริมาณมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะการอ่านเป็นกิจกรรมหลักและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอ่านแบบกว้างขวาง ดังนั้นจึงไม่ควรให้ผู้เรียนเสียเวลาไปกับภาระงานหลังการอ่านมากนัก กิจกรรมที่สั้นและง่ายจะไม่ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายในการอ่าน

ตัวอย่างกิจกรรมที่ใช้หลังการอ่าน เช่น การเขียนรายงานหนังสือ (Book Reports) การทดสอบเล็กย่อย (Quizzes) การเล่าเรื่อง (Story Telling) การเล่นบัตรคำถามและคำตอบ (Question and Answer Cards) เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ใช้เวลาไม่เกิน 10-15 นาที ดังนั้นเวลาที่เหลือทั้งหมดจึงทุ่มเทให้กับการอ่านทั้งสิ้น

2. การปรับตัวของผู้สอน

2.1 ผู้สอนควรทำงานเป็นทีม

2.2 ผู้สอนควรมีบทบาทหน้าที่ใหม่ในชั้นเรียน ดังนี้

2.2.1 ผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุม (Monitor) หรือ ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)

2.2.2 ผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นผู้จูงใจ (Motivator) หรือ ผู้กระตุ้นผู้เรียน (Enthusiast)

2.2.3 ผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร (Administrator)

ในขณะที่ Bell (1998) กล่าวว่า การสอนอ่านแบบกว้างขวางที่จะประสบความสำเร็จได้ ผู้สอนควรปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้

1. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมให้มากที่สุด ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหารกิจกรรมการอ่านแบบกว้างขวางด้วย เช่น การทำรายการชื่อหนังสือ การจัดหาหนังสือในการอ่านนอกชั้นเรียน

2. การสัมภาษณ์ผู้เรียน การพูดคุยกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนช่วยทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น ซึ่งเป็นการควบคุมความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนและเป็นโอกาสอันดีที่ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนอ่านมากขึ้น

3. การรายงานหน้าชั้นของผู้เรียน (Student Presentation) การรายงานนี้ เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ และเป็นการแนะนำหนังสือที่ผู้เรียนได้อ่านเรียบร้อยแล้วให้กับผู้เรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน

4. การเขียนที่ได้มาจากการอ่าน การเขียนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด ดังนั้นงานเขียนที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำควรจะแตกต่างกันไปในแต่ละระดับ เช่น ในระดับต้นที่เพิ่งเริ่มเรียน อาจเขียนบรรยายความรู้สึกในขณะอ่านว่าตอนใดที่อ่านแล้วรู้สึกสนุกที่สุด หรือการตั้งคำถามเพื่อถามผู้สอนหรือเพื่อน ส่วนผู้เรียนในระดับกลาง อาจให้เขียนรายงานสิ่งที่อ่านซึ่งเป็นการเขียนที่รวมส่วนที่เป็นคำถาม คำศัพท์ใหม่ เขียนบันทึกเหตุการณ์ของเรื่อง และอาจเขียน

สรุปเรื่องร่วมด้วย สำหรับผู้เรียนระดับสูงขึ้นไป อาจให้เขียนเรียงความหรือเขียนสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อหนังสือที่ได้อ่านไป

5. การเปิดเทปบันทึกเสียงในชั้นเรียน การเปิดเทปบันทึกเสียงที่อ่านจากหนังสือเพื่อเป็นแบบอย่างในการออกเสียงที่ถูกต้องและการจดจำคำศัพท์ การทำเช่นนี้จะช่วยเพิ่มความมั่นใจและแรงจูงใจในการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านให้กับผู้เรียน

6. การหลีกเลี่ยงการทดสอบ เนื่องจากการทดสอบเป็นการทำลายบรรยากาศในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ทำให้เกิดความตึงเครียดในการอ่าน เพราะการสอบสัมพันธ์กับการท่องจำต่าง ๆ

7. การต่อต้านการใช้พจนานุกรมที่มากเกินไป หากผู้เรียนเปิดพจนานุกรมทุกครั้งที่พบคำศัพท์ใหม่ ผู้เรียนจะมุ่งจุดสนใจไปยังหลักภาษามากกว่าเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน การเปิดพจนานุกรมยังทำให้การอ่านล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ และทำลายความเพลิดเพลินในการอ่าน

8. การควบคุมการอ่านของผู้เรียน ควรมีการควบคุมการอ่านของผู้เรียนซึ่งอาจทำได้โดยการบันทึกความก้าวหน้าในการอ่านของผู้เรียน การบันทึกเกี่ยวกับการยืมและการคืนหนังสือหรือการบันทึกรายชื่อหนังสือที่มีอยู่ทั้งหมดให้เป็นปัจจุบัน ฯลฯ

9. การสร้างความสนุกสนานอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนสำคัญที่สุด ผู้สอนอาจนำเอาสื่อหลาย ๆ ชนิดมาส่งเสริมการอ่านหนังสือ เช่น วีดีโอ วิทยุเทป ภาพยนตร์ นอกจากนี้ อาจพาผู้เรียนไปชมละครเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน พาไปยังห้องสมุดที่มีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน หรือเชิญผู้รู้มาพูดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ฯลฯ

กล่าวโดยสรุป การอ่านแบบกว้างขวางจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 4 ประการ คือ 1) ผู้สอนทำหน้าที่หลายอย่างในเวลาเดียวกันได้เป็นอย่างดี ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียน การจัดหาเอกสารที่เหมาะสม การเป็นแบบอย่างการอ่านที่ดีในชั้นเรียน การให้คำปรึกษากับผู้เรียน การติดตาม ควบคุม และกระตุ้นการอ่านของผู้เรียน รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน 2) ผู้เรียนจะต้องให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรมอย่างเต็มที่ รวมทั้งพยายามอ่านด้วยตนเองนอกชั้นเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ 3) กิจกรรมหลังการอ่านควรมีลักษณะสั้นและง่าย และไม่เป็นการทดสอบ 4) เอกสารการอ่านมีมากมาย หลากหลาย มีลักษณะน่าสนใจ ดึงดูด และเหมาะสมกับผู้เรียนที่ใช้ในการสอนอ่านแบบกว้างขวาง

2.5 ประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวาง

วิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการปรับปรุงความรู้ทางภาษาต่างประเทศคือ การเข้าไปอยู่ท่ามกลางผู้ที่พูดภาษานั้น ๆ แต่วิธีที่ยอดเยี่ยมอีกอย่างหนึ่งก็คือการอ่านภาษานั้นอย่างกว้างขวาง (Nuttall, 1996, p. 128) เมื่ออ่านมากขึ้นก็จะทำให้ชอบการอ่านมากขึ้นและเข้าใจว่าการอ่านไม่ได้ยากอย่างที่คิดไว้ (Constantino, 1995, p. 69) เพราะยิ่งอ่านมากขึ้นเท่าใด ความสามารถทางภาษาก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แล้วทำให้สามารถอ่านเข้าใจมากขึ้น ดังนั้น การอ่านแบบกว้าง-ขวางซึ่งเน้นให้ผู้เรียนอ่านในปริมาณมาก ๆ จึงทำให้ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนพัฒนาขึ้น และยังช่วยเพิ่มพูนความรู้รอบตัวและความซาบซึ้งทางวรรณคดีอีกด้วย (Schmidt, 1996, p. 89) ได้มีนักวิจัยและนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวางซึ่งพอจะสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ทักษะการอ่าน (Reading Skills) การอ่านแบบกว้างขวางช่วยพัฒนากลวิธีการอ่านให้กับผู้เรียนทำให้เป็นผู้อ่านที่ใช้กลวิธีการอ่านมากขึ้น (Grabe, 1995 as cited in Carrell & Carson, 1997, p. 51) เช่น ช่วยพัฒนากลวิธีการอ่านทางด้านทักษะการทำนาย (Prediction Skills) (Bell, 1998) ฯลฯ ทั้งนี้ การที่ต้องฝึกอ่านในปริมาณมาก ๆ และบ่อย ๆ ทำให้ผู้เรียนอ่านได้คล่องแคล่วมากขึ้น (Mason & Krashen, 1997; Yu, 1993, p. 4) การอ่านแบบกว้างขวางยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกความเร็วในการอ่านทำให้สามารถอ่านได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งทักษะการอ่านเร็วนี้ไม่นิยมสอนในชั้นเรียนปกติ (Hubbard et al., 1991, p. 59) นอกจากนี้ เมื่อผู้เรียนสามารถอ่านเอกสารหรือหนังสือที่ใช้ในการอ่านแบบกว้างขวางที่มีเนื้อหาที่ยาวกว่าบทอ่านที่ผู้เรียนเคยอ่านในชั้นเรียนตามปกติ ก็จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและกล้าที่จะเผชิญกับบทอ่านที่ยาว ๆ ได้ (Laufer-Dvorkin, 1981; Constantino, 1995, p. 69) ยิ่งไปกว่านั้น การอ่านแบบกว้างขวางช่วยปรับปรุงทักษะการอ่านในระยะยาว จนผู้เรียนพัฒนานิสัยในการอ่าน (Lituanas, Jacobs & Renandya, 1999) ให้เป็นผู้ที่ชื่นชอบการอ่าน อ่านได้เข้าใจมากขึ้น และส่งผลให้การอ่านรายวิชาอื่น ๆ ง่ายขึ้น รวมทั้งมองการอ่านว่าเป็นเรื่องที่น่าสนุกสนานมากกว่าเป็นกิจกรรมที่เคร่งเครียดและน่าเบื่อหน่าย (Davis, 1995, p. 330)

2. ทักษะการเขียน (Writing Skills) การอ่านแบบกว้างขวางช่วยปรับปรุงและพัฒนาทักษะการเขียน (Mason & Krashen, 1997) ได้แก่ การที่ผู้เรียนสามารถตรวจสอบหรือบอกข้อผิดพลาดทางด้านไวยากรณ์ในการเขียนของตนเองได้ดีขึ้น (Davis, 1995, p. 330) เช่น ช่วยให้สะกดคำศัพท์ได้ถูกต้องมากขึ้น (Polak & Krashen, 1988; Day & Swan, 1998) เนื่องจากผู้อ่านหนังสือเป็นประจำได้เห็นการสะกดคำที่ถูกต้องบ่อยครั้ง ในขณะที่ผู้ที่ไม่อ่านหนังสือจะเห็นการสะกดคำ

น้อยลงจึงทำให้ความสามารถในการสะกดคำได้ถูกต้องลดน้อยลงไปด้วย (Matz, 1994, p. 71; Lai, 1993) นอกจากนี้ การอ่านแบบกว้างขวางยังช่วยให้ผู้เรียนใช้โครงสร้างประโยคที่หลากหลายขึ้นจากการที่ได้พบเห็นโครงสร้างต่าง ๆ จากการอ่านหนังสือจำนวนมาก จนกระทั่งสามารถจดจำและนำมาใช้ได้ ซึ่งช่วยทำให้มีความมั่นใจในการเขียนมากขึ้น (Constantino, 1995, p. 69) ในที่สุดทักษะการเขียนโดยภาพรวมพัฒนาขึ้นมาก (Davis,1995, p. 330)

3. ทักษะการฟัง (Listening Skills) การอ่านแบบกว้างขวางช่วยให้ผู้เรียนฟังได้เข้าใจยิ่งขึ้น (Cho & Krashen, 1994; Elley, 1991; Lai, 1991 as cited in Lai, 1993)

4. ทักษะการพูด (Speaking Skills) การอ่านแบบกว้างขวางช่วยให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบข้อผิดพลาดทางด้านไวยากรณ์ในการพูดของตนเองได้ดีขึ้น จึงเพิ่มความมั่นใจและความคล่องแคล่วในการพูดมากขึ้น (Davis, 1995, p. 330; Constantino, 1995, p. 69)

5. ไวยากรณ์ (Grammar) การอ่านแบบกว้างขวางทำให้ผู้เรียนเพิ่มการรับรู้ทางภาษาทั้งทางด้านไวยากรณ์และโครงสร้างของบทอ่าน (Lituanas, Jacobs & Renandya, 1999) ทำให้สามารถตรวจสอบหรือบอกข้อผิดพลาดทางด้านไวยากรณ์ในการพูดและการเขียนของตนเองได้ดีขึ้น (Davis, 1995, p. 330) จึงมีความรู้ทางด้านความถูกต้องของการใช้ไวยากรณ์เพิ่มขึ้น (Eilertsen, 1999)

6. คำศัพท์ (Vocabulary) การอ่านแบบกว้างขวางช่วยเพิ่มการรับรู้ทางภาษาในด้านคำศัพท์ (Lituanas, Jacobs & Renandya, 1999) โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกเดาความหมายของเรื่องจากบริบทเมื่อมีคำศัพท์และโครงสร้างที่ไม่คุ้นเคยรวมอยู่ด้วย โดยจะพบคำศัพท์คำเดิมในบริบทที่แตกต่างกันออกไปในหนังสือที่ปรับระดับภาษาทำให้ผู้เรียนเข้าใจคำศัพท์และการใช้คำศัพท์นั้น ๆ มากขึ้น (Hubbard et al., 1991, pp. 58-59; Hayashi, 1999, pp. 128-129; Allan, 2000, p. 155) จึงกล่าวได้ว่าการอ่านแบบกว้างขวางช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นการใช้บริบทที่ซ้ำ ๆ กันหลายรูปแบบ หรือคำศัพท์คำเดียวในหลาย ๆ บริบท เป็นการเรียนรู้การใช้คำศัพท์และบริบททางภาษา (Bell, 1998) ผู้เรียนจึงเรียนรู้คำศัพท์ใหม่และทบทวนคำศัพท์เก่า (Mason & Krashen, 1997; Eilertsen, 1999) การปรากฏซ้ำ ๆ กันของคำศัพท์ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้คำศัพท์โดยไม่รู้ตัว (Saragi, Nation & Meister, 1978, p. 76; Krashen, 1989b) จึงสามารถจดจำคำศัพท์ได้โดยอัตโนมัติ (Automaticity of Word Recognition) และเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย (Cho & Krashen, 1994; Davis, 1995, p. 330)

7. ตัวป้อนทางภาษา (Input) ในการอ่านแบบกว้างขวางผู้เรียนจะได้อ่านบทอ่านหรือหนังสือหลากหลายประเภทในปริมาณมากในภาษาที่ 2 ช่วยให้มีภูมิหลังทางความรู้มากมาย

(Hayashi, 1999, pp. 128-129) การที่ผู้เรียนได้สัมผัสกับตัวภาษามากขึ้นจะช่วยทำให้ได้รับตัวป้อนทางภาษาที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) ในปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย (Krashen, 1985)

8. แรงจูงใจ (Motivation) การที่ผู้เรียนสามารถเลือกอ่านเอกสารที่สอดคล้องกับความต้องการ รสนิยม ความสนใจของผู้เรียน ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านโดยช่วยจูงใจให้ผู้เรียนอ่านหนังสือมากขึ้นเรื่อย ๆ (Hayashi,1999, p.129; Hubbard et al., 1991, pp. 59-60) นอกจากนี้การอ่านแบบกว้างขวางช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านให้กับผู้เรียนที่อ่านไม่เก่งด้วย เพราะการที่สามารถอ่านหนังสือได้และอ่านจบเล่มได้เป็นประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจของผู้เรียน (Allan, 2000, p.155; Mason & Krashen,1997) จึงช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ (Mason & Krashen,1997)

9. ทัศนคติ (Attitude) ผู้เรียนมักมีทัศนคติเชิงบวกในการเริ่มอ่านหนังสือเล่มใหม่ (Davis, 1995, p. 330) เพราะผู้เรียนเป็นผู้เลือกอ่านเองตามความสนใจและระดับภาษาของแต่ละคน เมื่อหนังสือตรงตามรสนิยมของผู้เรียนจะทำให้สนุกกับการอ่านมากขึ้น จึงเพิ่มทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา (Hubbard et al.,1991, pp. 59-60; Allan, 2000, p. 155)

10. ความรู้รอบตัว (Knowledge of the World) การอ่านแบบกว้างขวางก่อให้เกิดความรู้ก่อนการอ่าน (Prior knowledge) มีความเป็นผู้ใหญ่ มีความรู้รอบตัวกว้างขวาง (Davis, 1995, p. 330; Lituanas, Jacobs & Renandya, 1999; Kembo, 1993) เข้าใจผู้อื่นมากขึ้น คิดอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีจินตนาการกว้างไกลขึ้นเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การอ่านในอนาคตของผู้เรียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11. การสอบ (Examinations) การอ่านแบบกว้างขวางช่วยทำให้ผู้เรียนได้คะแนนการทดสอบความรู้ทั่วไปทางภาษาอังกฤษสูงขึ้น เช่น คะแนนการสอบ TOEIC (Eilertsen, 1999) การสอบ TOEFL (Hayashi, 1999) รวมทั้งผู้เรียนมีผลการสอบทุกรายวิชาที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนดีขึ้น (Davis,1995, p. 330)

12. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Autonomy) เนื่องจากการอ่านแบบกว้างขวางเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถทำได้นอกชั้นเรียน การอ่านแบบนี้จึงส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องอาศัยชั้นเรียน ผู้สอน หรือเพื่อนร่วมชั้นในการอ่าน (Allan, 2000, p. 155) ดังนั้นจึงอาจถือเป็นวิธีเดียวที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนภาษาอังกฤษได้หลังจากสิ้นสุดรายวิชาแล้ว กล่าวคือ หลังจบการศึกษาในรายวิชาภาษาอังกฤษแล้วผู้เรียนยังคงสามารถเรียนภาษาได้ด้วยตนเอง (Hubbard et al., 1991, p. 58)

จากความคิดเห็นของนักวิจัยและนักการศึกษาชาวต่างประเทศข้างต้น การอ่านแบบกว้างขวางมีประโยชน์มากมาย ได้แก่ การช่วยเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะทางภาษาในด้านต่าง ๆ เช่น คำศัพท์ ไวยากรณ์ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน รวมทั้งพัฒนากลวิธีการเรียนของผู้เรียน เช่น กลวิธีการอ่าน ประโยชน์อีกประการหนึ่งก็คือ การช่วยขยายและเพิ่มพูนความรู้ของผู้เรียน เช่น ช่วยให้มีภูมิหลังทางความรู้ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น สุดท้ายการอ่านแบบนี้ช่วยปรับเปลี่ยนและส่งเสริมทัศนคติ เจตคติ ความมั่นใจ แรงจูงใจ และนิสัยในการอ่านและการเรียนภาษาต่างประเทศให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

การวิจัยที่เกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวางมีมากมาย ในการนี้ การวิจัยที่ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวางด้านการพัฒนาทักษะการอ่านและการจดจำคำศัพท์ ได้แก่ การวิจัยของ Hayashi (1999) ที่ทำการศึกษาว่าการอ่านแบบกว้างขวางจะช่วยพัฒนาทักษะทางการอ่านได้หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวญี่ปุ่นในระดับมหาวิทยาลัยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ จำนวน 100 คน วัดผลด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (TOEFL) ก่อนและหลังการทดลอง ผู้สอนสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 45 นาที แล้วให้ผู้เรียนเลือกหนังสืออ่านเองนอกชั้นเรียนโดยอ่านอย่างต่ำ 100 หน้าต่อ 1 เดือน หลังการอ่านให้เขียนสรุปความและแสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มการเขียนรายงานหนังสือ (Book Reading Report) ไม่เกิน 200 คำ รวมทั้งให้ระบุจำนวนหน้าที่อ่าน ระยะเวลาในการอ่าน ความสนใจในเนื้อหา ความยากของไวยากรณ์ และความเข้าใจเนื้อเรื่อง หลังจากนั้นผู้สอนจะตรวจงานโดยเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการย่อความเนื้อเรื่องแล้วส่งกลับคืนให้กับผู้เรียน ผลการทดลองพบว่า ผู้เรียนมีผลคะแนนทางด้านทักษะการอ่านสูงกว่าคะแนนทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การเขียน ไวยากรณ์ และยังพบว่าผู้เรียนที่ไม่ได้อ่านหนังสือที่กำหนดให้อ่านนอกชั้นเรียนนั้นมีคะแนนทางด้านพัฒนาการในทางลบ นอกจากนี้ ยังพบว่าคะแนนการอ่านมีความสัมพันธ์กับความสามารถทางด้านคำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สรุปได้ว่า การอ่านมาก ๆ ในภาษาที่ 2 ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางทักษะการอ่านและความสามารถทางคำศัพท์สูงขึ้น มีการเสนอแนะว่าควรให้ผู้เรียนอภิปรายกับเพื่อนหลังการอ่านเพิ่มเติมด้วยเพื่อเสริมให้มีความเข้าใจเนื้อเรื่องยิ่งขึ้น

การวิจัยของ Lai (1991 as cited in Lai, 1993) แสดงถึงประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวางที่มีต่อการจดจำคำศัพท์และทักษะการฟัง โดยทำการเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ได้รับการสอนการอ่านแบบกว้างขวางกับผู้เรียนที่เรียนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในฮ่องกง จำนวน 719 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่ม

ทดลองเรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวาง โดยให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษา (Graded Readers) เพื่อเพิ่มตัวป้อนที่เข้าใจได้ (Comprehensible Input) แล้วทำแบบฝึกหัดถามตอบแบบปรนัย (Multiple Choice) ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนตามปกติ ทั้งนี้ ทั้ง 2 กลุ่มได้รับการควบคุมให้อยู่ในปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ อย่างเดียวกัน เช่น ผู้สอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extra-curricular Activities) ฯลฯ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางมีพัฒนาการทางภาษาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติในด้านการจดจำคำศัพท์และการฟังเพื่อความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิจัยของ Hafiz & Tudor (1990) แสดงให้เห็นประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวางที่ส่งผลต่อความถูกต้องและความคล่องแคล่วทางการแสดงออกด้านทักษะทางภาษา โดยทำการวิจัยในประเทศปากีสถานซึ่งมีพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนการอ่านแบบแปล เฉลี่ยแล้วผู้เรียน 60-70 % สอบตกวิชาภาษาอังกฤษในการสอบปลายภาค การวิจัยนี้จึงทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวาง และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตามปกติ ทั้งนี้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเท่าเทียมกันทางด้านอายุ (15-16 ปี) ระดับชั้น (มัธยมศึกษา) ระยะเวลาที่เคยเรียนภาษาอังกฤษก่อนการทดลอง (5 ปี) แต่มีความแตกต่างกันทางด้านภูมิหลังทางสังคม นั่นคือ กลุ่มทดลองศึกษาอยู่ที่โรงเรียนของหมู่บ้านในเขตชนบท และมีบิดา-มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรหรือลูกจ้างในโรงงาน ส่วนกลุ่มควบคุมศึกษาอยู่ที่โรงเรียนในเมือง และมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานการศึกษาสูง บิดา-มารดาประกอบอาชีพตามวิชาความรู้ ความแตกต่างทางด้านภูมิหลังทางสังคมทำให้กลุ่มควบคุมมีความสามารถสูงกว่ากลุ่มทดลองอย่างมากก่อนการทดลอง ในการทดลองกลุ่มที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางจะอ่านหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษาซึ่งมีหลายชุด เช่น ชุด Collins Heinemann และชุด Longman หนังสือที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 106 เล่ม หลังการอ่านผู้เรียนจะได้เล่าเรื่อง หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น ๆ ใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 23 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 6 คาบ คาบละ 40 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนตามปกติและใช้เวลาเรียนเท่ากัน ทำการวัดผลโดยให้ทั้ง 2 กลุ่มทำแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนสิ้นสุดลงด้วยการเขียนเรียงความซึ่งมีหัวข้อให้เลือกเขียน 3 หัวข้อ ผลการทดลองพบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางด้านทักษะการเขียน คำศัพท์ และความถูกต้องของการสื่อภาษาหรือการสะกดคำ แต่ไม่มีความแตกต่างทางด้านโครงสร้างของประโยค หรือความซับซ้อนของประโยค

การวิจัยที่ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการอ่านแบบกว้างขวางทางด้านความสนใจและแรงจูงใจในการอ่าน ได้แก่ การวิจัยของ Robb & Susser (1989) ซึ่งทำการเปรียบเทียบทักษะทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางและการสร้างทักษะทางภาษา (Skills Building) โดยทำการทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย Kyoto Sangyo University จำนวน 125 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับเดียวกันมา 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1) ได้รับการสอนด้วยการอ่านแบบกว้างขวาง การอ่านในชั้นเรียนนั้นผู้เรียนจะเลือกอ่านจาก SRA Reading Laboratory Kits 2c และ 3c โดยอ่านในระดับภาษาและความเร็วของแต่ละคน หลังจากอ่านเสร็จจะตอบคำถามจากการอ่านและตรวจสอบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจมีการฝึกความเร็วในการอ่านโดยใช้บัตรฝึกความเร็วในการอ่าน ส่วนการอ่านนอกชั้นเรียนผู้เรียนอ่านหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษา (Graded Readers) โดยเลือกอ่านด้วยตนเองจากห้องสมุดอย่างน้อยที่สุด 500 หน้าต่อปีการศึกษา หลังการอ่านแต่ละเล่มผู้เรียนเขียนสรุปเรื่องสั้น ๆ ลงในสมุดเพื่อให้ผู้สอนตรวจสอบความเข้าใจจากการอ่าน กลุ่มที่ 2) ได้รับการสอนด้วยการสร้างทักษะทางภาษา ในชั้นเรียนผู้เรียนจะเรียนจากหนังสือ Interactions II: A Reading Skills Book ซึ่งเป็นหนังสือที่มี 269 หน้า แบ่งเรียนทั้ง 2 ภาคการศึกษา ผู้เรียนอ่านบทอ่านในหนังสือแล้วทำแบบฝึกหัดเพื่อฝึกทักษะทางภาษา แล้วอ่านบทอ่านอื่น ๆ และทำแบบฝึกหัดหลังการอ่านเป็นการบ้าน รวมทั้งมีการทดสอบก่อนการเรียนครั้งต่อไปเพื่อทดสอบการอ่านที่บ้านของผู้เรียน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การทดสอบก่อนและหลังการสอนโดยใช้ Multiple Skills Series Midway Placement Tests และการตอบแบบสอบถามหลังการสอนสิ้นสุดลง สถิติในการวิจัย คือ ANCOVA ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มมีระดับความสามารถทางภาษาเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางมีความสนใจและแรงจูงใจในการอ่านสูงขึ้น และสนุกกับการอ่านและการทำกิจกรรมหลังการอ่านมากกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการสร้างทักษะทางภาษา

4.6 การอ่านและการอ่านแบบกว้างขวางที่ส่งผลต่อการเขียน

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมานี้ มีงานวิจัยที่ค้นพบและสนับสนุนความสัมพันธ์ของทักษะการอ่านและการเขียนว่ามีความสัมพันธ์กันทางด้านความรู้ความเข้าใจและการพัฒนาการทางภาษา ผู้ใช้ภาษาได้รับประโยชน์จากความเกี่ยวพันธ์กันของทั้ง 2 ทักษะนี้ จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาทักษะใดทักษะหนึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอีกทักษะหนึ่งด้วย (Kucer & Harste, 1991, pp. 124-127) จากการวิจัยของ Crowhurst (1991) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนชักจูง

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการอ่านช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียบเรียงความในการเขียนอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียนของ Stotsky (1983, p. 629) ก็ได้รายงานตัวอย่างการวิจัยจำนวนหนึ่งซึ่งเกี่ยวกับการอ่านที่ช่วยให้การเขียนประสบความสำเร็จ เช่น ในปี 1958 Monk พบว่า ผู้เขียนที่เขียนเก่งจะอ่านหนังสือในเวลาว่างมากกว่าผู้ที่เขียนไม่เก่ง ต่อมาในปี 1967 Maloney ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผู้ที่เขียนเก่งอ่านหนังสือบ่อยครั้งกว่าผู้ที่เขียนไม่เก่ง และในปีถัดมา Barbig ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 พบว่าผู้ที่เขียนเก่งจะอ่านหนังสือด้วยความสมัครใจมากกว่าผู้ที่เขียนไม่เก่ง และในปีเดียวกันนี้ LaCampagne พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถทางการเขียนในระดับสูงมีประสบการณ์ทางการอ่านแบบกว้างขวางมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถทางการเขียนในระดับปานกลาง

จากข้อคิดและผลการวิจัยที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน การอ่านเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ จึงกล่าวได้ว่าการอ่านเป็นต้นแบบ ส่งเสริม และสนับสนุนการเขียน ดังนั้น ควรจะรวมการสอนทั้ง 2 ทักษะไว้ด้วยกัน เนื่องจากการอ่านและการเขียนมีความคล้ายคลึง ส่งเสริม และเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ฉะนั้นเมื่อผู้เรียนอ่านหนังสือในปริมาณที่มากเพียงพอ อ่านมากขึ้น และอ่านเก่งขึ้น ก็จะทำให้เขียนได้ดีและเขียนเก่งขึ้นตามไปด้วย

การวิจัยเกี่ยวกับการอ่านแบบกว้างขวางที่ส่งผลต่อการเขียน ได้แก่ การวิจัยของ Lai (1993) ซึ่งทำการเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากหลาย ๆ โรงเรียนในฮ่องกง ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาหลายระดับรวมกัน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวาง และกลุ่มควบคุมที่เรียนตามปกติ โดยทำการทดลอง 3 ระยะ ระยะที่ 1) ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 126 คน ในปี 1988 ระยะที่ 2) ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 88 คน ในปี 1989 ระยะที่ 3) ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 52 คน ในปี 1991 โดยกลุ่มที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางทำการวิจัยในภาคฤดูร้อนระยะละ 4 สัปดาห์ หรือ 50 ชั่วโมง ในการเรียนการสอนผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนเลือกอ่านหนังสือที่ผ่านการปรับระดับภาษาซึ่งประกอบด้วยหนังสือชุด Collins ชุด Heinemann ชุด Ladybird ชุด Longman ชุด Macmillan ชุด Oxford และชุด Witman แล้วกรอกข้อความลงในแบบฟอร์มการเขียนรายงานการอ่านหนังสืออย่างง่าย (Simple Book Report Form) ในชั้นเรียนผู้สอนจัดให้มีกิจกรรมการอ่านเนื้อเรื่องที่สนุกสนาน การร้องเพลง การอ่านออกเสียงโครงกลอน การเล่นเกม เช่น เกมปริศนาอะไร

เอ่ย (Riddles or Puzzles) การเล่าทวนเรื่อง (Retelling the Story) เครื่องมือที่ใช้ก่อนและหลังการทดลองสิ้นสุดลง ได้แก่ แบบทดสอบมาตรฐานทางการอ่าน (Standardized Reading Test) และแบบทดสอบวัดความเร็วในการอ่านด้วยตนเอง (Self-designed Speed Reading Test) มีการทดสอบเพิ่มเติมอีก 1 อย่างเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือให้เขียนเรียงความทั้งก่อนและหลังการทดลองในหัวข้อเดิม รวมทั้งกรอกแบบสอบถามประเมินการเรียนการสอนหลังการทดลอง ในขณะที่กลุ่มควบคุมเรียนตามปกติแต่ใช้ระยะเวลาในการเรียนมากกว่ากลุ่มทดอง โดยใช้เวลาทั้งสิ้น 200 ชั่วโมง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ ANOVA ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางมีพัฒนาการทางการอ่านเพื่อความเข้าใจและความเร็วในการอ่านสูงขึ้น ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ทำแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนเพิ่มเติมด้วยนั้น พบว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการอ่านแบบกว้างขวางมีความสามารถเขียนสูงขึ้น นั่นคือ เขียนได้จำนวนคำมากขึ้นและโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีพัฒนาการในด้านไวยากรณ์เป็นพิเศษ ซึ่งได้แก่ ความถูกต้องของการสะกดคำและความสอดคล้องระหว่างประธานและกริยา ซึ่งสรุปได้ว่าปริมาณการอ่านเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความสามรถทางการเขียนและทางภาษาของผู้เรียน

การวิจัยเกี่ยวกับการอ่านแบบกว้างขวางที่ส่งผลต่อการเขียนอีกชิ้นหนึ่งเป็นของ Janapoulos (1986) ซึ่งทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินในภาษาแม่ หรือภาษาที่ 2 กับความสามารถทางการเขียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่ได้พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 79 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การเขียนเรียงความโดยเลือกเขียน 1 หัวข้อใน 3 หัวข้อที่กำหนดให้ และการกรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินในภาษาแม่รวมกับภาษาอังกฤษในแต่ละสัปดาห์ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับอายุ เพศ ภาษาแม่ และระยะเวลาที่เรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการเขียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระยะเวลาที่ใช้ในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินในภาษาที่ 2 แต่ความสามารถทางการเขียนไม่สัมพันธ์กับการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินในภาษาแม่ หรือการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินในภาษาแม่และภาษาที่ 2 รวมกัน

จากงานวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการอ่านหนังสือในปริมาณมากและอ่านบ่อยครั้งสามารถพัฒนาทักษะทางการเขียนของผู้เรียนได้ ฉะนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนย่อความเรื่องเล่าที่พึงได้จากกิจกรรมที่เน้นการอ่าน นั่นคือ กิจกรรมการ

อ่านแบบกว้างขวางที่เน้นให้ผู้เรียนอ่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถทางการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษและนิสัยรักการอ่านสูงขึ้นหลังจากการทดลองสิ้นสุดลง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน

3.1 ความหมายและความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน

นิสัย หมายถึง ความประพฤติที่เคยชิน เช่น ทำจนเป็นนิสัย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525, หน้า 451) รักการอ่าน หมายถึง มีจิตใจมุ่งมั่นต่อการอ่านอย่างแท้จริง ด้วยเห็นความสำคัญของการอ่านอย่างยิ่ง ดังนั้น นิสัยรักการอ่าน หมายความว่า การชอบอ่านจนเป็นนิสัย เมื่อมีเวลาว่างจะชอบอ่านมากกว่าทำอย่างอื่น และชอบอ่านเอกสารการอ่านทุกชนิด ทุกประเภท ทั้งบันเทิงคดีและสารคดี (ฉวีวรรณ คูหาภินันทน์, 2542, หน้า 55) ในขณะที่ ศรีรัตน์ เจิงกลิ่น-จันทร์ (2538, หน้า 34) ให้ความหมายละเอียดขึ้นว่า หมายถึง การใฝ่มุ่งมั่นแต่การอ่านและอ่านจนเคยชิน ติดจนเป็นนิสัย แม้บางครั้งจะมีปัญหาและอุปสรรคต่อการอ่านบ้างก็ไม่ย่อท้อ คนที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมอ่านทุกอย่างที่เป็นเอกสารสำหรับอ่าน ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ หรือแม้แต่กระดาษห่อของ อ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส แม้แต่อยู่ในห้องสุขา และไม่ปล่อยเวลาว่างไปกับกิจกรรมอื่นใดนอกจากการอ่าน

นิสัยรักการอ่านนั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ผู้อ่านที่จะประสบความสำเร็จในการอ่านต้องอาศัยทักษะหลายประการรวมกัน ทักษะเหล่านั้นล้วนเกิดจากการฝึกฝน สั่งสม และอบรมให้มีขึ้นในตัวผู้อ่าน พยายามหาหนังสือมาอ่าน อ่านหนังสือสม่ำเสมอทุกวันอย่างมีความสุข อ่านติดต่อกันเป็นเวลานานได้ รู้จักอ่านหนังสือได้รวดเร็ว อ่านหนังสือได้ทุกประเภท มีความรักการอ่านเป็นนิสัย อ่านหนังสือที่ดีมีคุณค่าได้ทุกประเภท มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและเรื่องที่อ่าน เป็นคนรักหนังสือและมีความสามารถในการเลือกหนังสืออ่าน (พินิตนันท์ บุญพามี, 2542, หน้า 7)

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านอยู่เสมอเป็นผู้อ่านที่ดีเพราะเป็นผู้ที่อ่านหนังสือได้ทุกประเภท มีความสนใจในการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน อ่านจับใจความสำคัญของบทอ่านได้ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ที่มีความอดทน และเพียรพยายามที่จะอ่านให้มาก รวดเร็ว และอ่านติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ ได้

เนื่องจากนิสัยรักการอ่านมีความสำคัญมาก ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านมาเป็นเวลาหลายปี ดังจะเห็นได้จากโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนิสัยรักการอ่าน ซึ่งล้วนมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่าน (ศรีรัตน์ เจิง-กลิ่นจันทร์, 2542, หน้า 146-165) อาทิ

1. กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน คือ

-จัดโครงการประชุมปฏิบัติการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

-จัดโครงการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

-จัดโครงการประกวดการอ่านร้อยแก้ว

-จัดโครงการสัมมนาระดับชาติว่าด้วยการรณรงค์เพื่อพัฒนาการอ่าน

-จัดโครงการงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

2. โรงเรียน มีบทบาทคือ

-จัดห้องสมุดโรงเรียน จัดซื้อหนังสือเพิ่มเติม ตลอดจนวัสดุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

-ผลักดันให้ผู้เรียนอ่านหนังสืออย่างมาก จัดกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าและอ่านหนังสือมากขึ้น

3. สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

-ร่างและทำหลักสูตรให้นักเรียนนักศึกษาอ่านได้เร็วและอ่านเป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

-จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

-จัดหาหนังสือและรณรงค์การเข้าใช้ห้องสมุด

4. กรมการศึกษานอกโรงเรียน มีบทบาทในการสร้างนิสัยรักการอ่าน คือ

-จัดโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2527-2529

-จัดตั้งห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ ตลอดจนที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

-จัดตั้งห้องสมุดเคลื่อนที่

-เพิ่มวัสดุการอ่านที่มีคุณภาพด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น แจกจ่ายหนังสือชุด ขอรับบริจาคหนังสือจากสาธารณชน อบรมผู้นำท้องถิ่นให้สามารถผลิตสิ่งพิมพ์ง่าย ๆ ได้ ชักชวนให้วัดพุทธศาสนาจัดตั้งที่อ่านหนังสือในวัด การจัดตั้งมูลนิธิหนังสือดีสู่ชนบท เป็นต้น

-จัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อให้ชาวบ้านได้มีโอกาสใช้ทักษะการรู้หนังสือ

5. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย มีบทบาทต่อการสร้างนิสัยรักการอ่าน คือ

-จัดโครงการนิทรรศการหนังสือเด็กและผู้เยาว์

-จัดโครงการงานสัปดาห์ห้องสมุด

-จัดโครงการงานหนังสือแห่งชาติ

-จัดโครงการอื่น ๆ เช่น โครงการป้องกันการลืมหนังสือและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โครงการส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุด

6. สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย (Thailand Reading Association (TRA) Bangkok Council) เป็นสมาคมในเครือของสมาคมการอ่านนานาชาติ ซึ่งเป็นสมาคมร่วมในเครือของสมาคมการอ่านนานาชาติ (An Affiliation of the International Reading Association (IRA)) มีบทบาทต่อการสร้างนิสัยรักการอ่าน คือ

-จัดประชุมทางวิชาการเป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2528 เช่น การประชุมครั้งที่ 1 เรื่องการพัฒนาบุคคล (พ.ศ. 2528) การประชุมครั้งที่ 3 เรื่อง ก้าวทันโลกด้วยการอ่าน (พ.ศ.2531) เป็นต้น

-จัดอภิปรายตามโอกาสอันควร เช่น จัดอภิปรายเรื่อง "การอ่านนั้นสำคัญไฉน" เนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติครั้งที่ 14 (พ.ศ.2528) เป็นต้น

7. ยูเนสโก (UNESCO-United Nations Educational Scientific and Cultural Organization) หรือ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่าน คือ

-การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือโดยมีเป้าหมายว่าปี ค.ศ. 2000 คนทั้งโลกจะเป็นผู้รู้หนังสือ

-การผลิตหนังสือให้เหมาะสมและเพียงพอกับผู้อ่าน

ในการนี้ อังคณา กล่อมฤทธิ์ (2531) ทำการเปรียบเทียบความอยากรู้อยากเห็นและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 ที่เข้าใช้ห้องสมุดมากและเข้าใช้ห้องสมุดน้อยจำนวน 354 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากมีความอยากรู้อยากเห็นไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย แต่มีนิสัยรักการอ่านมากกว่านักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย และนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากจะเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อว่างจากการทำกิจกรรมอื่น ส่วนนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อยจะเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อครูสั่งให้ศึกษาค้นคว้าหรือทำรายงาน

จากผลการวิจัยของ ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528) ที่ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 974 คน ผลการวิจัยพบว่า การอบรมปลูกฝังด้านการอ่านจากทางบ้าน ได้แก่ การที่บุคคลในบ้านอ่านหนังสือเป็นประจำและบ่อยครั้ง การให้เด็กได้ดูโทรทัศน์และรายการข่าว รายการเกมแข่งขันตอบปัญหาซึ่งเป็นรายการวิชาการและบันเทิงวิชาการ และการที่โรงเรียนหรือครูเห็นความสำคัญของการอ่านและให้การส่งเสริมการอ่านแก่เด็กจะช่วยให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้

3.2 การสร้างนิสัยรักการอ่าน

นิสัยรักการอ่านมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากมาย เช่น นิสัยรักการอ่านของผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ช่วยให้เกิดความเข้าใจว่าหนังสือทุกเล่มมีประโยชน์และเห็นประโยชน์ของการอ่านหนังสือ ช่วยให้รู้จักหนังสือประเภทต่าง ๆ รู้จักการเลือกหนังสือ รู้วิธีอ่านหนังสือ และช่วยให้รู้จักแหล่งหนังสือ หรือห้องสมุด ฯลฯ (ฉวีลักษณ์ บุณยะ-กาญจน, 2525, หน้า 83; ชุลี อินมั่น, 2533, หน้า 48) ฉะนั้น การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในการนี้ มีนักวิชาการทางการอ่านเสนอแนะวิธีการสร้างนิสัยรักการอ่านมากมาย อาทิ วัลลภ กันทรัพย์ (2542, หน้า 36-39) ได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. การให้ผู้เรียนมีโอกาสพบหรือเห็นหนังสือ และมีโอกาสได้อ่าน โดยเฉพาะหนังสือที่มีภาพสวย ๆ จะทำให้เกิดความสนใจอยากรู้อยากเห็น โรงเรียนควรมีห้องสมุดที่มีหนังสือให้ผู้เรียนได้อ่านตามความสนใจและวัยของผู้เรียน การมีห้องสมุดที่สะดวกใช้จะเป็นสิ่งช่วยเบื้องต้นให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับหนังสือ

2. หนังสือที่ผู้เรียนได้พบได้เห็นหรือได้อ่าน ต้องเป็นที่น่าสนใจ กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และเป็นเรื่องที่ผู้เรียนชอบ เป็นการทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าหนังสือมีประโยชน์ มีคุณค่าหรือมีความหมาย การอ่านหนังสือนิยาย หรือสารคดีที่ตรงกับความสนใจ จะมีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอ่าน ติดใจจะอ่านต่อ จนติดการอ่านได้ ดังนั้น หนังสือที่จะล่อใจให้ผู้เรียนเข้าห้องสมุดแล้วหยิบหนังสือมาอ่านเพื่อให้เกิดความเคยชินในการอ่าน จนเกิดเป็นนิสัยรักการอ่านต่อไปนั้น ต้องเป็นหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตำราเรียนแต่เพียงอย่างเดียว และมีความสนุกสนานน่าสนใจตามวัยของผู้เรียน ฉะนั้น โรงเรียนควรจัดหาหนังสือที่อ่านแล้วเกิดความเพลิดเพลินกับการอ่านที่หลากหลาย เป็นการสร้างสมนิสัยรักการอ่านโดยไม่รู้ตัว

3. การอยากอ่านหนังสือเกิดขึ้นจากการได้เห็นผู้อื่นอ่านด้วย ผู้สอนต้องไม่ลืมว่าต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน เช่น ผู้สอนเป็นคนรักการอ่าน เมื่ออ่านหนังสือเล่มใดก็นำมาเล่าให้ผู้เรียนฟัง แล้วกระตุ้นให้ผู้เรียนไปอ่านต่อ จะช่วยให้ผู้เรียนรักการอ่านได้มากทีเดียว นอกจากนี้ครอบครัวก็มีส่วนในการเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้เรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีคนอ่านหนังสือให้เห็นเป็นประจำ ย่อมคุ้นเคยกับการอ่าน และเกิดความรู้สึกอยากอ่านหนังสือ

ส่วน ชุลี อินมั่น (2533, หน้า 49) ได้เสนอแนะวิธีสร้างนิสัยรักการอ่านที่ผู้สอนควรทำสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้อ่านหนังสือพร้อมทั้งมีกิจกรรมเชิญชวนให้อ่านหนังสือ เช่น การเล่าเรื่องหนังสือ ตอบปัญหาจากเรื่องที่อ่าน

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อ่านหนังสือเล่นบ้าง โดยไม่คำนึงถึงเนื้อหา แต่เป็นเรื่องที่ผู้เรียนชอบ

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้โดยเสรีตามความต้องการ

4. ติดตามและชี้แจงในสิ่งที่ถูก ฝึกให้ผู้เรียนอ่านเสมอ

5. ส่งเสริมผู้เรียนที่มีอายุ 12-18 ปี ให้มีการอ่านที่ต่อเนื่องกัน มิฉะนั้น ความสนใจจะหยุดชะงักไป

6. ส่งเสริมผู้เรียนที่มีอายุ 16-18 ปี ให้ได้อ่านหนังสือที่เกี่ยวกับอาชีพ เพราะผู้เรียนที่อยู่ในวัยนี้กำลังเตรียมตัวที่จะไปประกอบอาชีพ

กล่าวโดยสรุป ในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนนั้น โรงเรียนควรมีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือที่น่าอ่านและน่าสนใจเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ส่วนผู้สอนนั้น ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านประกอบกับการอ่าน ส่งเสริมให้มีการอ่านที่ต่อเนื่องกัน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่านหนังสือให้กับผู้เรียน

3.3 กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสนใจการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่านเป็น และอ่านจนเป็นนิสัย (ศรีรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์, 2542, หน้า 53-54; ชุลี อินมั่น, 2533, หน้า 67; แม้นมาส ชวลิต, 2531, หน้า 1-2) ควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. ความเร้าใจ หมายถึง กิจกรรมนั้นสามารถทำให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์ หรือผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าควรอ่าน กิจกรรมจะชี้ให้เห็นว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็น มีความสำคัญ มีประโยชน์ต่อบุคคลนานาประการ

2. การจูงใจ หมายถึง กิจกรรมนั้นสามารถจูงใจให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่าน เพื่อจะได้รู้เรื่องราวที่น่ารู้น่าสนุกในหนังสือ ตามที่ผู้จัดกิจกรรมนำมากล่าว เกิดความรู้สึกว่าความพยายามอ่านให้เข้าใจถ่องแท้นั้นคุ้มค่า ให้ความเป็นอิสระเสรี นอกจากนี้ยังสามารถจูงใจให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่าน ตลอดจนจูงใจไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

3. การกระตุ้น แนะนำให้อยากรู้อยากเห็น หมายถึง กิจกรรมนั้นจะต้องกระตุ้น หรือแนะนำให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกอยากรู้อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือหลายอย่าง เมื่อ

อ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่านอีกเรื่องหนึ่งต่อไป มีความรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่ขาดเสียมิได้ เกิดความรู้สึกว่าหนังสือท้าทายให้อ่าน ให้วิจารณ์ ให้ประเมินค่า ให้อยากนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้

4. การสร้างบรรยากาศการอ่าน หมายถึง นอกจากกิจกรรมจะเร้าใจ จูงใจให้อ่านและกระตุ้นความคิดให้เปิดกว้างแล้ว ยังสามารถสร้างบรรยากาศการอ่านให้เกิดขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน และสังคม กล่าวคือ กิจกรรมส่งเสริมนิสัยการอ่านนั้นเกี่ยวข้องกับเอกสารการอ่านที่เหมาะสมด้วย กิจกรรมนั้นยังสามรถบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในโรงเรียนได้

สรุปได้ว่า ลักษณะกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดีนั้น ควรเป็นกิจกรรมที่เร้าใจให้เกิดความรู้สึกอยากอ่านหนังสือ พร้อมกันนั้นก็จูงใจให้เห็นความสำคัญในการฝึกอ่าน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย และกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นเรื่องราวต่อไป นอกจากนี้ ยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างบรรยากาศในการอ่านให้กับผู้เรียนด้วย

รูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่านนั้น มีหลายกิจกรรมด้วยกัน และแต่ละกิจกรรมก็มีความมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้เรียนตลอดจนพัฒนาความสนใจในการอ่านให้กว้างขวางขึ้น ซึ่ง สมพร จารุนัฏ (2534, หน้า 81-82) ได้เสนอรูปแบบของการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนวิธีการสอนที่ใช้อยู่เป็นวิธีใหม่ที่ผู้เรียนต้องอ่านมากขึ้น

2. การสอนบทเรียนเกี่ยวกับการอ่านให้มีชีวิตชีวาและน่าสนใจ โดยใช้หนังสือเรียนและหนังสืออื่น ๆ ประกอบ

3. การจัดเวลาต่างหากสำหรับอ่านหนังสืออื่น ๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียน

4. การมอบหมายงานให้ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญจากหนังสือที่อ่าน

5. การให้การบ้านผู้เรียนทำรายงานการอ่านประจำสัปดาห์

6. การจัดการแนะแนวเกี่ยวกับเทคนิคการอ่าน

7. การจัดหาหนังสือประเภทต่าง ๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียนมาไว้ในชั้นเรียน

8. การจัดให้มีการเล่าเรื่องจากหนังสือให้ผู้เรียนฟัง

9. การจัดตั้งกลุ่มผู้รักหนังสือ หรือสโมสรหนังสือในโรงเรียน

10. การจัดหารายชื่อหนังสือดีจากสำนักพิมพ์ในห้องสมุดโรงเรียน

11. การจัดประกวดการอ่านหนังสือ

ส่วน ชุลี อินมั่น (2533, หน้า 67-71) เสนอกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่ผู้เรียนซึ่งผู้สอนและบรรณารักษ์ห้องสมุดอาจทำได้ มีดังนี้

1. กิจกรรมทายปัญหาจากหนังสือ

2. การเล่านิทาน

3. การอ่านหนังสือให้ฟัง

4. การสนทนาเรื่องหนังสือ

5. การเล่าเรื่องหนังสือ

6. การวิจารณ์หนังสือ

7. การจัดนิทรรศการเน้นกิจกรรมที่ชักจูงให้เกิดความสนใจหนังสือมากขึ้น เช่น ป้ายนิเทศ การจัดหนังสือบนโต๊ะ หรือตู้กระจก

8. การฉายภาพยนตร์

9. วรรณกรรมสาธิต เช่น การแสดงละคร การแสดงละครหุ่น

10. การประกวดการอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ

11. การประกวดเรียงความ

12. การไปทัศนศึกษา

13. การสอนให้ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวจากหนังสือ

14. การจัดตั้งสโมสรห้องสมุด หรือชุมนุมห้องสมุด เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น การวิจารณ์หนังสือ การเล่าเรื่องหนังสือ

กล่าวโดยสรุป รูปแบบต่าง ๆ ของกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนอ่านมากขึ้นและสนุกกับการอ่านยิ่งขึ้น เช่น การให้ผู้เรียนอ่านหนังสือประกอบเพิ่มเติม การทำกิจกรรมหลังการอ่านที่แปลกใหม่ และหลากหลาย ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมดังที่กล่าวข้างต้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับกิจกรรมในการสอนการอ่านแบบกว้างขวางเพราะล้วนเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน และเห็นคุณค่านของหนังสือ อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายมีลักษณะแปลกใหม่ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายและอยากลองทำ ฉะนั้นหากผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเหล่านั้นเป็นกิจกรรมหลังการอ่านก็ช่วยให้ผู้เรียนมีความต้องการอ่าน ความพึงพอใจในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น

จากการวิจัยของ Burkhart (1983) ทำการศึกษาการอ่านในใจที่ส่งผลต่อทัศนคติในการอ่านและนิสัยรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน วิธี

การที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต การสอบถาม โดยผู้เรียนสามารถเลือกหนังสือเพื่ออ่านในใจด้วยตนเองเป็นเวลา 10 สัปดาห์ และมีกิจกรรมหลังการอ่านอย่างง่าย ๆ โดยผู้สอนและผู้ปกครองให้การสนับสนุนและส่งเสริมการอ่านของผู้เรียน นั่นคือ ผู้สอนอ่านไปพร้อม ๆ กับผู้เรียนในชั้นเรียน ส่วนผู้ปกครองให้การสนับสนุนการอ่านที่บ้าน ผลการทดลองพบว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น สรุปได้ว่าการอ่านในใจในระยะเวลาที่นานขึ้นทำให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น

ส่วนการวิจัยของ นิตยา แฟงสวัสดิ์ (2538) ซึ่งทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านภาษาไทยกับนิสัยรักการอ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 322 คน ในโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่าน พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับปานกลาง โดยมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านตามลำดับดังนี้ กิจกรรมรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียน กิจกรรมแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมแนะนำหนังสือใหม่ และกิจกรรมจัดป้ายนิเทศ